JEDEN Z DZIESIĘCIU

PYTANIA I ODPOWIEDZI

JEDEN
Z
DZIESIĘCIU

JEDEN z DZIESIĘCIU

PYTANIA I ODPOWIEDZI

WARSZAWA 1996

Projekt okładki: *Maciej Sadowski*
Redakcja: *zespół*
Redakcja techniczna: *Mariusz Jaśtak*
Korekta: *Sławomira Gibka, Anna Plachta*

K 89539
866487

© by MUZA SA, Warszawa 1996

Biblioteka Śląska

ISBN 83-7079-328-2

MUZA SA
Warszawa 1996

WSTĘP

Teleturnieje. Fenomen telewizji na całym świecie. Okazało się, że lubimy oglądać bliźnich starających się nam udowodnić, że więcej wiedzą albo mają więcej szczęścia.

Jednocześnie gramy wspólnie z zawodnikami, starając się odpowiedzieć na pytania im zadawane albo kibicując tym, którzy naszym zdaniem wyglądają najsympatyczniej.

Przy okazji uczymy się – o ile teleturniej stwarza nam taką szansę.

Potrafimy się również emocjonować – no może nie my, ale amerykańscy widzowie – teleturniejem, w którym zawodnik ogranicza się do wyboru jednej z trzech scen zakrytych kurtyną. Dopiero po odsłonięciu kurtyny okazuje się, czy zawodnik wygrał górę pomarańczy, czy najnowszy model „Forda". Publiczność szaleje oczekując na moment decyzji skonsternowanego gracza.

Z drugiej strony fenomen „Wielkiej Gry", protoplasty wszelkich teleturniejów emitowanych w Telewizji Polskiej, udowadnia, że potrafimy też emocjonować się perypetiami fachowców odpowiadających na pytanie typu: na której stronie „Potopu" w wydaniu z 1957 roku Zagłoba powiedział: „Mów mi wuju". Oczywiście jest to żart, który nie powinien urazić twórców tego programu.

Po prostu zawsze jesteśmy po stronie grającego, który udowadnia, że jest lepszy od ekspertów w danej dziedzinie.

Piszę w liczbie mnogiej, bowiem sam należę do ludzi oglądających i lubiących ten gatunek telewizyjnej rozrywki.

Co prawda nie należy do dobrego tonu przyznawanie się do sympatii do rozrywki niższego gatunku. Pozostawmy jednak

ten problem moralistom i estetom, czyli tym, którzy zawsze wiedzą lepiej, co inni powinni oglądać w telewizji.

Jak powstał teleturniej „Jeden z dziesięciu"?

Z poszukiwania programu o atrakcyjnej formule dla widza, a zarazem opierającego się na prostych i jasnych zasadach gry. Oczywiście można było tworzyć własną koncepcję takiego teleturnieju, ale był to czas kiedy na ekranach telewizorów pojawiały się najsłynniejsze teleturnieje należące wręcz do klasyki tego gatunku, tak jak „Koło Fortuny". Zatem konkurencja była ostra.

Ponadto poszukiwanie własnego pomysłu na teleturniej często bywa wyważaniem otwartych drzwi, czego doświadczyli niektórzy producenci na własnej skórze. Okazywało się bowiem, że fantastyczny nowy pomysł, od dawna wykorzystuje producent teleturniejów w Stanach Zjednoczonych. Inna kwestia, że czasami dyskretnie przemilczali ten fakt i oferowali, jak to ładnie Anglicy nazywają, „częściowo nieświeże jajeczko".

Na wszelki wypadek przejrzeliśmy kasety z 48 teleturniejami emitowanymi w Europie – w telewizjach Francji, Niemiec, Włoch i Anglii. Część z nich pod polskimi tytułami istnieje w programach różnych nadawców w Polsce. Jednak w trakcie oglądania tego teleturniejowego serialu natrafiliśmy na „Fifteen to one" produkowany przez angielskiego producenta Action Time dla Chanel Four. Na tyle nas oczarował – bo tak to można nazwać – że zrezygnowaliśmy z naszych ambicji.

Teleturniej, w którym występowało piętnastu zawodników, emitowano pięć razy w tygodniu o godz. 16.30. Reguły gry zmuszały do wymyślenia strategii, gdyż w drugim etapie grający musiał wskazać odpowiadającego na pytanie. Wreszcie zasada: krótkie pytanie – jednoznaczna odpowiedź dawała możliwość uczestnictwa w zabawie wszystkim widzom oglądającym teleturniej. „Fifteen to one" miał dobre recenzje fachowej prasy, a co najważniejsze swoją wierną publiczność liczoną w milionach widzów.

Nie ma sensu opowiadać o pertraktacjach z właścicielem licencji. Był to długi proces negocjacji, w trakcie którego ustalane były warunki realizacji polskiej wersji. W porównaniu z oryginałem, co łatwo stwierdzić, zmieniona została liczba uczestników programu oraz różnorodne elementy scenografii, a przede wszystkim źródła do pisania pytań.

Powstał w ten sposób scenariusz „Jednego z dziesięciu". W tym momencie wiadomo było jakie są zasady teleturnieju, ale wiedzieliśmy, że sukces zależy przede wszystkim od osobowości prowadzącego.

Pomijając warunki jakie powinna spełniać taka osoba, musi być ona wiarygodna dla widza.

Zatem poszukiwaliśmy człowieka, który wzbudzi sympatię i zaufanie widzów, a zarazem jest wybitnym profesjonalistą. Dla nas był tylko jeden taki człowiek, znany z radia, ale też i telewizji – pamiętne „Studio 2" – czyli Tadeusz Sznuk. On nadał teleturniejowi styl, zgodnie z zasadą, że styl to człowiek. Jego talent, umiejętność rozmowy z zawodnikami, ciepło i wrażliwość – dały nam szansę na stworzenie programu, który bawi, ale i uczy.

Po kilku próbach, przedstawiliśmy ofertę Telewizji Polskiej – Dyrekcji Programu 2. Na początek podpisana została umowa na 20 odcinków łącznie z Wielkim Finałem, bowiem nasz partner nie do końca był przekonany, że teleturniej odniesie sukces.

Po pierwszej edycji były następne, ponieważ coraz więcej widzów oglądało „Jeden z dziesięciu". W okresie kilku miesięcy widownia wzrosła z 2,5 do 4 milionów widzów. W tej chwili według OBOP jest to jeden z najlepiej oglądanych teleturniejów w Telewizji Polskiej, który systematycznie gromadzi przed ekranami TV około 6 milionów widzów.

Do tej pory w programie wystąpiło ponad 2100 zawodników. Wśród uczestników pojawiają się przedstawiciele wszystkich bez mała zawodów, od posła na Sejm poprzez dziennikarzy, prawników, maszynistów kolejowych, górników, studentów, uczniów, po bezrobotnych.

Zdecydowaną większość uczestników stanowią mężczyźni. Panie biorące udział w teleturnieju nie poddają się, walczą dzielnie, ale żadna z nich do tej pory nie zwyciężyła w Wielkim Finale.

Od początku istnienia programu nadchodzi mnóstwo zgłoszeń. „Jeden z dziesięciu" wzbudza olbrzymie zainteresowanie, ale także pretensje uczestników, którzy chcieliby ponownie zaistnieć na antenie.

Większości trudno się jest pogodzić z faktem, że występ w tym programie może być jednorazowy (takie są zasady i wymóg licencji).

Innego typu emocje wywołuje pobyt w studio telewizyjnym, zdarzają się nawet zasłabnięcia podczas nagrania.

Wszystko jednak dobrze się kończy i po programie wcześniejsi rywale opuszczając studio wciąż dyskutują o przyjętej taktyce, zdobytych punktach i straconych szansach. W takich dyskusjach słychać często, że to nie pytania były trudne tylko często trema, zdenerwowanie i chęć udzielenia odpowiedzi jak najszybciej są główną przyczyną wpadek.

Skoro o wpadkach mowa należy powiedzieć, że zdarzają się one również nam, choć nigdy nie wpłynęły na wynik rozgrywki.

Nie brakuje humorystycznych wpadek, których przyczyną jest najczęściej trema. Ogromną wesołość wywołała odpowiedź na pytanie: „Zwierzęta z gatunku koniowatych, w charakterystyczne czarno-białe pasy?"

– Zawodnik szybko: „Żebry".

Ciekawe też jak przypadek kształtuje wyniki naszego teleturnieju. Otóż jeden z uczestników, oczekiwał na pociąg na warszawskim Dworcu Centralnym, gdzie w głównej hali są zainstalowane telewizory. Wraz z grupą widzów oglądał nasz teleturniej i bawił się odpowiadając na pytania zadawane zawodnikom. Był tak dobry, że przygodni widzowie przekonali go, że powinien wziąć udział w „Jednym z dziesięciu" bo na pewno wygra. I rzeczywiście wygrał nie tylko swój odcinek, ale też i Wielki Finał ku radości całego Płocka.

Okazuje się, że całe miasta i miejscowości kibicują swoim sąsiadom i krajanom. Zwycięzca jednej z edycji pochodzący z Bydgoszczy spowodował, że w dniu Wielkiego Finału zamarł prawie ruch na ulicach miasta, a on sam stał się bohaterem audycji w miejscowej telewizji. Innego zwycięzcę odszukała redakcja miejscowego dodatku do „Gazety Wyborczej" publikując z nim wywiad.

Pytania. To co stanowi istotę zabawy w „Jednym z dziesięciu". Rządzi zasada – zadajemy pytania ze 100 dziedzin wiedzy, przyjmując że jest to zakres tak zawanej wiedzy potocznej. Dlatego też, źródła, z których czerpią autorzy pytań, powinny być powszechnie dotępne. Nie wchodzą w grę bardzo specjalistyczne leksykony, do których dostęp jest utrudniony.

Każde pytanie jest dwukrotnie weryfikowane, na końcu zaś sprawdzane przez Tadeusz Sznuka, który stosuje zasadę ograniczonego zaufania – bowiem to on decyduje na wizji o poprawności odpowiedzi.

Zbiór pytań zawarty w tej książce obejmuje te, które już pojawiły się w „Jednym z dziesięciu", jak i te, które dopiero się pojawią. Można by mieć wątpliwości dlaczego ułatwiamy życie potencjalnym zawodnikom. Otóż sprawa jest bardziej skomplikowana. Pytania są ułożone w określonej kolejności. Tuż przed nagraniem zawodnicy losują numer swojego stanowiska, tym samym nie wiedzą jakie pytanie trafi na ich numer.

Tak więc los decyduje na kogo trafi dane pytanie.

Pytania są ułożone według dziedzin wiedzy, które pojawiają się w teleturnieju.

Odpowiedzi znajdują się w drugiej części książki. Macie zatem Państwo możliwość zweryfikowania swojej wiedzy i postawienia się w roli jednego z zawodników występujących w „Jednym z dziesięciu". Proszę jednak pamiętać, że kiedy staje się przed kamerami i ma się tylko trzy sekundy na odpowiedź łatwo o pomyłkę.

Książka może też posłużyć do zabawy w szerszym gronie czytelników. Wystarczy trzech uczestników zabawy i jeden zadający dowolne pytania z tej książki.

Proszę wybrać 40 pytań. Pierwszy, który odpowie na trzy pytania, otrzymuje prawo do wskazania odpowiadającego. Wygrywa ten, który najdłużej będzie odpowiadał prawidłowo na zadane pytania. Przegrywają ci, którzy nie odpowiedzą prawidłowo na trzy pytania.

Ta zabawa jest modyfikacją finału naszego teleturnieju. Może to być współczesna wersja zabaw, które pasjonowały naszych dziadków w długie zimowe wieczory.

Mamy nadzieję, że spośród czytelników naszej książki rekrutować się będą gracze występujący w kolejnych edycjach „Jednego z dziesięciu".

Życzymy dobrej zabawy!

Marek Karzewski

Pytania

1. AFRYKA: POLITYKA I GOSPODARKA

1. Wielką atrakcją turystyczną Afryki jest krater Ngorongoro, będący naturalnym ogrodem zoologicznym. W którym państwie leży ten krater?

2. Które państwo od wielu lat okupuje Saharę Zachodnią, tocząc na jej terytorium wojnę z Frontem POLISARIO?

3. Które miasto jest stolicą Zairu?

4. Który z kontynentów ma większą powierzchnię: Afryka czy Ameryka Północna?

5. Ile lat spędził w więzieniu Nelson Mandela?

6. Pod kontrolą którego państwa znajdowały się dzisiejsze państwa: Rwanda i Burundi, zanim uzyskały niepodległość?

7. Stolica Egiptu to...?

8. Z którymi państwami graniczy Lesotho?

9. Które państwo prowadziło wojnę w latach 1935–36, a następnie okupowało Etiopię do 1941 roku?

10. Które owady afrykańskie powodują znaczne szkody zjadając drewno?

11. Jak do 1984 roku nazywał się kraj Burkina Faso?

12. Jakiej narodowości byli pierwsi biali osadnicy w RPA?

13. Jak nazywają się niskorosłe ludy zamieszkujące lasy Afryki Równikowej, koczownicy, zbieracze i myśliwi?

14. Afryka położona jest na wschodniej czy zachodniej półkuli ziemskiej?

15. Jak nazywa się prowincja Etiopii, która po oderwaniu się w 1993 roku utworzyła samodzielne państwo?

9/15

2. AMERYKA PÓŁNOCNA: POLITYKA I GOSPODARKA

1. W którym stanie znajduje się Cap Kennedy (dawn. Cap Canaveral), główny poligon kosmiczny USA?
2. Czy Meksyk brał udział w II wojnie światowej, a jeśli tak, to po czyjej stronie?
3. Stan USA o największej powierzchni to...?
4. Największymi jeziorami którego państwa są: Wielkie Jezioro Niedźwiedzie i Wielkie Jezioro Niewolnicze?
5. Czy wynalazca i polityk Benjamin Franklin był prezydentem USA?
6. W którym stanie USA znajdują się takie miasta, jak: San Diego, San Francisco?
7. Dlaczego Ministerstwo Obrony USA popularnie nazywa się Pentagonem?
8. W którym mieście znajduje się Metropolitan Opera?
9. Gdzie zginął John Fitzgerald Kennedy?
10. Na terytoriach których państw znajduje się wodospad Niagara?

11. Czyją siedzibą jest Kapitol w Waszyngtonie?

12. Nad którym jeziorem leży Chicago?

13. Założone pod nazwą Nowy Amsterdam, największe miasto wschodniego wybrzeża, obecnie nazywa się...?

14. Liść klonu jest symbolem którego państwa?

15. W którym stanie leży Hollywood?

14/15

3. ANATOMIA I FIZJOLOGIA CZŁOWIEKA

1. Jak się nazywa dziedziczny brak krzepliwości krwi?
2. Osobnik nie mający naturalnych barwników (pigmentów) to...?
3. Z ilu płatów składa się wątroba?
4. Proszę podać przynajmniej trzy z czterech typów smaków, jakie rejestruje człowiek?
5. Narządy dwóch różnych zmysłów umiejscowione są w uchu. Jednym z nich jest narząd słuchu, a drugi?
6. Ile komór ma ludzkie serce?
7. Jak inaczej nazywa się trąbka słuchowa?
8. W którym odcinku przewodu pokarmowego rozpoczyna się trawienie?
9. Ile jest zębów mlecznych?
10. Ile żeber ma człowiek?
11. Leukocyty to białe czy czerwone ciałka krwi?

12. Jak się nazywa jedyna ruchoma kość czaszki człowieka?

13. Gruczołem odpowiedzialnym za wydzielanie insuliny jest...?

14. Jak nazywa się czerwony barwnik zawarty w erytrocytach?

15. Płat skóry ochraniający gałkę oczną to...?

13/15

4. ARCHEOLOGIA

1. Jakim pismem posługiwali się Babilończycy i Sumerowie?
2. Na którym kontynencie znaleziono szczątki człowieka neandertalskiego?
3. Nad którym morzem leżą ogrody królowej Saby?
4. W Biskupinie mieszkało 100, 1000 czy 10 000 osób?
5. Na którym kontynencie leży Troja?
6. Jak nazywa się gród kultury łużyckiej z wczesnej epoki żelaza, odkryty w 1933 roku w Wielkopolsce?
7. Miejscowość, w której sir Arthur Evans w 1899 roku odkrył ruiny pałacu Minosa to...?
8. Na terenie którego państwa znajdują się zabytki pochodzące z Babilonu?
9. Jak nazywane są neolityczne budowle kamienne, wznoszone z ogromnych głazów; w Europie w latach 3000–750 p.n.e. (w Anglii i Irlandii do około 100 roku n.e.); w Polsce tzw. groby kujawskie?

10. Miasto w północnej Francji (Pikardia), w departamencie Somme, nad Sommą; stanowisko archeologiczne z epoki paleolitu (kultura abwilska) to...?

11. Archeolog, profesor Uniwersytetu Warszawskiego, członek Polskiej Akademii Umiejętności i PAN; inicjator i kierownik badań archeologicznych, np. w Wiślicy; autor m.in. „Archeologia Polski" (1928), „Historia sztuki najdawniejszych społeczeństw pierwotnych" (1957) to...?

12. Proszę podać nazwę zespołu wykopalisk archeologicznych w Libii, na wybrzeżu Cyrenajki (część ruin pod wodą), wpisanego na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Przyrodniczego UNESCO.

13. W archeologii: posągi kamienne kobiet z pucharem lub rogiem w ręku, rzadziej mężczyzn z mieczem u pasa, umieszczanych na kurhanach w stepach euroazjatyckich; najstarsze, scyto-sarmackie, pochodzą z III–II wieku p.n.e., głównie jednak z wczesnego średniowiecza.

14. Jak nazywamy określanie wieku materiałów (np. znalezisk archeologicznych) przy wykorzystaniu praw rozpadu promieniotwórczego, np. metodą izotopów węgla 12C i 14C?

15. Jak się nazywa święta góra Słowian, o której w początkach XI wieku pisał kronikarz niemiecki Thietmar?

8/15

5. ARMIE ŚWIATA

1. Jaką nazwę nosiła flota hiszpańska wysłana w 1588 roku na podbój Anglii?

2. Jaki rodzaj wojsk przeprowadził słynny atak na artylerię hiszpańską w wąwozie Samosierry?

3. Kto był „primus inter pares" (pierwszym wśród równych) rycerzy okrągłego stołu?

4. Jaki jest najwyższy stopień wojskowy nadawany w armii polskiej od 1920 roku?

5. Ile gwiazdek na pagonie ma kapitan Wojska Polskiego?

6. Jak nazywa się najwyższy stopień podoficerski w armii lądowej Rzeczypospolitej Polskiej?

7. Jak nazywa się oficer przydzielony do dyspozycji wyższego dowódcy?

8. 9 stycznia 1797 roku Jan Henryk Dąbrowski przystąpił w Lombardii do tworzenia polskich formacji wojskowych, które przeszły do historii pod nazwą...

9. Wojsko walczące pieszo to...?

10. W falandze greckiej i macedońskiej walczyli ciężkozbrojni piechurzy, uzbrojeni w hełm, pancerz, nagolenniki, tarczę skórzaną, dzidę i miecz. Jak nazywano owych piechurów?

11. Stopnie wojskowe w kawalerii często różniły się od używanych w innych rodzajach sił zbrojnych. Proszę podać jaki jest odpowiednik stopnia kapitana w kawalerii.

12. Kto był jednocześnie marszałkiem Francji, Wielkiej Brytanii i Polski?

13. Stopień oficerski wyższy od kapitana, ale niższy od podpułkownika to...?

14. Jak nazywał się admirał, twórca i dowódca Abwehry, niemieckiego wywiadu wojskowego, którego w 1945 roku zamordowano na rozkaz Hitlera?

15. Starożytne wojska greckie i macedońskie stosowały zwarty szyk ciężkozbrojnej piechoty. Zwano go...?

13/15

6. ASTRONOMIA I ASTROLOGIA

1. Ile planet znajduje się w naszym Układzie Słonecznym?

2. Jak nazywa się najjaśniejsza gwiazda Małej Niedźwiedzicy?

3. Jak nazywa się gwiazda, która znajduje się najbliżej Ziemi?

4. Jedyny naturalny satelita Ziemi to...?

5. Jak nazywał się gdański astronom, twórca nowożytnej selenografii (1611–87)?

6. W którym gwiazdozbiorze znajduje się Gwiazda Polarna?

7. Za wyjątkiem Wenus i Merkurego, wszystkie pozostałe planety posiadają satelity. Najwięcej ma ich Saturn. Proszę podać ile?

8. Proszę wymienić dwa najpospolitsze gazy wchodzące w skład atmosfery.

9. Jak nazywa się najbardziej oddalona od Słońca planeta Układu Słonecznego?

10. Czy Słońce znajduje się wewnątrz, czy na zewnątrz układu planetarnego?

11. Jak brzmi imię Hermaszewskiego, pierwszego polskiego kosmonauty?

12. Który znak zodiaku przypada na okres 24.10.–22.11.?

13. Którą z planet naszego Układu Słonecznego odkryto ostatnią?

14. Jak nazywa się dział astronomii zajmujący się badaniem pochodzenia ciał niebieskich, ich skupisk oraz praw rządzących ich ewolucją?

15. Punkt przeciwległy zenitowi, położony na niewidocznej części sfery niebieskiej to...?

9/15

7. AZJA: POLITYKA I GOSPODARKA

1. Przez oddzielenie części którego państwa powstał Bangladesz?

2. Jak nazywa się najdłuższa rzeka Chin?

3. Jak nazywa się wyspa, stanowiąca niegdyś jeden organizm państwowy z Chinami kontynentalnymi, od 1949 roku zaś samodzielna republika pod rządami Kuomintangu?

4. Które miasto jest stolicą Nepalu?

5. Które państwo zamieszkują Khmerowie?

6. Dynamicznie rozwijające się gospodarczo państwa Azji Południowo-Wschodniej, takie jak Tajwan czy Korea Południowa, potocznie określa się mianem...

7. Które miasto jest stolicą Tajwanu?

8. Władze którego państwa rezydują w Bejrucie?

9. Czy rzeka Ural wpada do Morza Kaspijskiego?

10. Phenian to stolica Korei Północnej; jak nazywa się stolica Korei Południowej?

11. Najgłębsze jezioro świata to...?

12. Które miasto jest stolicą Azerbejdżanu?

13. Nazwa popularnego gatunku herbaty – „Assam" – wywodzi się od nazwy stanu jednego z azjatyckich państw, którego?

14. Z którymi państwami graniczy Bhutan?

15. Jak nazywa się archipelag położony na Oceanie Indyjskim, na południe od wyspy Cejlon; od 1965 roku niepodległe państwo?

13/15

8. BADANIA KOSMOSU

1. Żyjący w latach 1907–66 twórca radzieckich statków kosmicznych „Wostok" i „Woschod" to...?

2. Jak nazywa się silny wiatr syberyjski, a także pierwszy wahadłowiec kosmiczny ZSRR, który wystartował w 1988 roku?

3. Ile ważyły próbki skał i pyłów księżycowych, przywiezionych z wypraw Apollo?

4. Jak nazywała się radziecka rakieta księżycowa, która w 1965 roku dotarła do Księżyca?

5. Jak nazywał się trzeci w kolejności, wyprodukowany przez USA wahadłowiec kosmiczny?

6. W którym roku Walentyna Tierieszkowa odbyła, jako pierwsza w świecie kobieta, lot kosmiczny po orbicie okołoziemskiej?

7. Jak nazywa się obiekt w przestrzeni kosmicznej, który okrąża inne ciało niebieskie?

8. Jak nazywa się kometa odwiedzająca nasz Układ Słoneczny regularnie co 76 lat?

9. Słońce znajduje się w odległości 149,6 mln kilometrów od Ziemi. Proszę podać w jakim czasie dociera do nas jego światło?

10. W którym roku odbył się start pierwszego sztucznego satelity Ziemi – Sputnika 1?

11. Który kosmonauta amerykański stanął pierwszy na powierzchni Księżyca?

12. Najmniejsza planeta Układu Słonecznego to...?

13. Jak nazywamy statek kosmiczny przeznaczony do wielokrotnego transportu ludzi i sprzętu na orbitę okołoziemską (amerykańskie: Columbia, Challenger, Discovery, Atlantis, Endeavour oraz radziecki Buran)?

14. Pilot, astronauta, generał; pierwszy Polak w Kosmosie; 27.06.–05.07.1978 roku lot z P.I. Klimukiem (dowódca statku) w Sojuzie 30.

15. Jak nazywała się seria radzieckich załogowych statków kosmicznych przeznaczonych do badań naukowych i do eksperymentów technologicznych, transportu astronautów na stacje orbitalne (Salut, Mir)? Statek tej serii w czasie lotu (15–21.07.1975 roku) połączył się z amerykańskim statkiem kosmicznym Apollo.

8/15

Biblioteka Śląska

9. BIBLIA: STARY I NOWY TESTAMENT

1. Kto został przyłączony do grona apostołów po śmierci Judasza Iskarioty?
2. Komu Bóg wręczył tablice z przykazaniami?
3. Kto był ojcem króla Salomona?
4. Ilu było apostołów powołanych przez Jezusa Chrystusa?
5. Oryginalny tekst Biblii został spisany w trzech językach. Które to języki?
6. W co nie chciał uwierzyć św. Tomasz Apostoł?
7. Gdzie urodził się Jezus Chrystus?
8. Czym zajmowali się bracia Szymon i Andrzej, zanim zostali apostołami?
9. Jakub syn Izaaka miał wielu synów. Najbardziej kochał Józefa, z tego powodu pozostali bracia byli mu wrodzy. Jak postąpili bracia z Józefem?
10. Kto, według Ewangelii św. Jana, powiedział o Chrystusie: „Oto Człowiek"?

11. Jaki napis był na krzyżu Jezusa?

12. Jak nazywał sie człowiek, który uratował się podczas biblijnego potopu?

13. Biblijny Abel, pierwszy pasterz został zabity przez swego rodzonego brata – Kaina. Jak nazywali się rodzice Kaina i Abla?

14. Podaj imię proroka i nauczyciela, który ochrzcił Jezusa Chrystusa.

15. Kto, strzelając z procy, zabił olbrzyma Goliata?

12/15

10. BIOLOGIA

1. Jednostka dziedziczenia zajmująca określone miejsce w chromosomie i warunkująca występowanie cech organizmu to...?

2. Jak nazywa się barwnik korzenia marchwi?

3. Przystosowanie się oka do widzenia przedmiotów z różnych odległości albo do różnego natężenia światła to...?

4. Genetyka to nauka o...?

5. Proces przebiegający w roślinach wyłącznie w obecności światła?

6. Jak nazywamy komórkę powstałą po połączeniu się gamety męskiej i żeńskiej?

7. Larwy motyli o ciele segmentowanym, miękkim, wydłużonym z wyodrębnioną głową to...?

8. Jaki organ u ssaków jest miejscem, gdzie krzyżują się przewody słuchowe, drogi oddechowe i drogi pokarmowe?

9. Żaba jest płazem czy gadem?

10. Jak nazywa się wysokie drzewo iglaste rosnące w krajach śródziemnomorskich, w Azji i Ameryce Północnej; w starożytnym Rzymie uważane za symbol żałoby?

11. Żabiściek to przedstawiciel fauny czy flory?

12. Jak nazywał się twórca pierwszej nowoczesnej teorii ewolucji?

13. Jak nazywa się zielony barwnik występujący w komórkach roślinnych?

14. Pożeranie się między sobą osobników tego samego gatunku to...?

15. Jak nazywamy współżycie organizmów odrębnych gatunków korzystne dla obu stron?

10/15

11. BITWY I WOJNY

1. Bitwa pod Borodino była nie rozstrzygnięta, a jednak wódz armii rosyjskiej odstąpił, umożliwiając zajęcie Francuzom Moskwy. Kto był tym wodzem?

2. Czym zakończyła się I wyprawa krzyżowa?

3. Kto wygrał bitwę pod Trafalgarem?

4. Pod jaką nazwą przeszły do historii wojny starożytnego Rzymu z Kartaginą?

5. W 1241 roku pod Legnicą książę Henryk Pobożny stawił opór potężnej armii, której przewodził wnuk Czingis-chana. Z kim walczyli wówczas Polacy?

6. Jak nazywa się miejscowość na Kujawach, znana ze zwycięstwa wojsk Władysława Łokietka nad armią krzyżacką w 1331 roku?

7. Zdobycie przez Rosjan której części Warszawy stało się faktycznym końcem Insurekcji Kościuszkowskiej?

8. W 972 roku w bitwie pod Cedynią książę Mieszko pokonał wojsko niemieckie. Kto dowodził pokonanymi?

9. Tuż po wiktorii wiedeńskiej wojska polskie ponownie pokonały Turków, tym razem w bitwie pod...?

10. Czy w bitwie pod Grunwaldem używano artylerii?

11. Oddziały tatarskie wydzielone z ordy i przeprowadzające zagony na terytorium przeciwnika to...?

12. Jest to operacja wojskowa polegająca na wysadzeniu oddziałów zbrojnych na terytorium przeciwnika. Znane były operacje pod Dieppe, Arhem czy największa w Normandii w czerwcu 1944 roku. Jak nazywają się te operacje?

13. W którym roku do I wojny światowej włączyły się Stany Zjednoczone Ameryki Północnej?

14. Z kim, pod wodzą księcia Józefa Poniatowskiego, walczyło wojsko polskie w bitwie pod Raszynem?

15. W której bitwie z armią rosyjską Tadeusz Kościuszko dostał się do niewoli w 1794 roku?

14/15

12. BOTANIKA

1. Jak nazywa się tkanka przewodząca asymilaty w roślinie?
2. Jak szybko w ciągu doby rośnie bambus?
3. Jak nazywa się wydzielina miododajnych komórek gruczołowych kwiatu?
4. Czy modrzew zrzuca igły na zimę?
5. Jak nazywa się barwnik niezbędny do procesu fotosyntezy roślin?
6. Jak brzmi najpopularniejsza nazwa pieprznika jadalnego? Jest to pospolity, smaczny grzyb.
7. Co jest mniejsze: wirus czy bakteria?
8. Proszę podać nazwę popularnego na naszych stołach warzywa, które uprawiane jest dla smacznych, kulistych białych kwiatów.
9. Jak nazywa się ta część rośliny, której zasadniczą funkcją jest fotosynteza?
10. Tymianek to inaczej...?

11. Żywicę do celów przemysłowych uzyskuje się z drzew iglastych czy liściastych?

12. Czy rośliny nagonasienne mają owoc?

13. W którym środowisku glony są podstawowym źródłem fotosyntezy?

14. Jak nazywa się element kwiatu produkujący pyłek, składający się u roślin okrytonasiennych z główki i nitki?

15. Rośliny uprawne wysiewane w końcu lata, a dojrzewające w roku następnym to...?

11/15

13. BROŃ

1. Jak nazywa się słynny izraelski pistolet maszynowy kaliber 9 mm zaprojektowany w 1949 roku przez Uziela Gala?

2. Jak nazywa się wyposażony we własny napęd pocisk podwodny?

3. LIM była to nazwa samolotu myśliwskiego budowanego w Polsce na licencji ZSRR. Jaką nazwę nosił radziecki oryginał?

4. Kopia czy pika była przeznaczona dla wojów pieszych?

5. Jak nazywało się dawne urządzenie wojenne służące do miotania kamieni?

6. Jest to rodzaj broni obuchowej w kształcie pałki często nabijanej ostrymi elementami, bez której trudno wyobrazić sobie poważnego zbója. Jaka to broń?

7. Czterej pancerni z serialu TV stanowili załogę czołgu który w klasie średnich czołgów stanowił jedną z najbardziej udanych konstrukcji z czasów II wojny światowej. Jak się nazywał ten typ?

8. Pojazd ten przystosowany jest do poruszania się po lądzie i po wodzie. Jak brzmi jego nazwa?

9. Amerykański inżynier skonstruował rewolwer bębenkowy będący ulubioną bronią bohaterów westernów. Jaka jest nazwa tego rewolweru?

10. W 1954 roku zwodowano w USA pierwszy okręt podwodny o napędzie atomowym. Nosił on taką samą nazwę jak okręt podwodny Kapitana Nemo. Proszę podać jego nazwę.

11. Biała broń nakładana na lufę karabinu i służąca do walki wręcz to...?

12. Jest to sznur zakończony ruchomą pętlą, służący do chwytania zwierzyny, a w walce do ściągania przeciwnika z siodła. W Ameryce nazywany lasso. Proszę podać inną nazwę tej broni.

13. Które państwo europejskie jest największym importerem broni na świecie?

14. Falkon był bronią palną czy białą?

15. Do czego odnoszą się nazwy: batorówka i zygmuntówka?

10/15

14. BIZNES I HANDEL

1. Opłaty te pobierane za przejazd drogą lądową lub wodną przez mosty lub miasta istniały od średniowiecza, znoszone były na przełomie XIX i XX wieku. Jak się nazywały?

2. Jak nazywa się niemiecki koncern hutniczo-górniczy i maszynowy, powstały w 1811 roku, który stał się później jednym z największych na świecie producentów broni, dostarczając jej również armii hitlerowskiej aż do 1945 roku?

3. Gdzie w sytuacjach kryzysowych można uzyskać krótkoterminową pożyczkę pod zastaw posiadanych cennych przedmiotów lub papierów wartościowych?

4. Która dzielnica Londynu jest centrum systemu finansowego, siedzibą wielu giełd finansowych, akcyjnych i walutowych?

5. W którym mieście odbywają się największe na świecie targi przemysłowe?

6. Jak nazywa się papier wartościowy potwierdzający zobowiązania dłużne upoważniające do określonych odsetek oraz zwrotu pożyczonej kwoty pieniężnej?

7. Spadek kursu papierów wartościowych to...?

8. Jak nazywa się dokument stwierdzający dokonanie ubezpieczenia?

9. Pisemny przekaz pieniężny do banku zlecający wypłacenie okazicielowi oznaczonej na nim sumy z rachunku wystawcy to...?

10. Ilość dóbr zaoferowanych do sprzedaży w określonym czasie nazywamy podażą. A jak nazywa się zapotrzebowanie na dobra ekonomiczne w określonym czasie?

11. Wydatki ponoszone w związku z prowadzeniem produkcji i sprzedaży to inaczej...?

12. Jak nazywa się wzrost kursów papierów wartościowych lub cen towarów notowanych na giełdzie?

13. Czy Coca-Cola i Pepsi-Cola to napoje tego samego producenta?

14. Jak nazywa się waga towaru bez opakowania?

15. Jak nazywa się projekt budżetu państwa?

9/16

15. CHEMIA

1. Jaką nazwę noszą związki tlenu z innymi pierwiastkami? (Atomy jednego pierwiastka związane z atomami tlenu).

2. Co to jest liczba atomowa?

3. Jak działa na organizm człowieka podtlenek azotu?

4. Na jaki kolor zabarwia się lakmus w roztworze kwaśnym?

5. Jak nazywa się odmiana mosiądzu zawierająca do 20% cynku (reszta to miedź), o złotawej barwie, używana m.in. do wyrobu taniej biżuterii?

6. Jak nazywa się substancja, która przyspiesza lub opóźnia reakcję chemiczną, ale sama nie wchodzi w skład końcowych produktów?

7. Jaki symbol chemiczny ma siarka?

8. Tlenek węgla (CO) określany jest jednym słowem. Jakim?

9. Zakład przemysłowy, w którym poddaje się oczyszczaniu takie produkty, jak cukier, spirytus, ropę naftową to...?

10. Deuter jest izotopem którego pierwiastka?

11. Kto opracował Układ Okresowy Pierwiastków?

12. Jak nazywamy sole, najczęściej sodowe, kwasów tłuszczowych?

13. Proszę podać nazwę najlżejszego pierwiastka chemicznego.

14. Jedyny (w warunkach normalnych) ciekły metal to...?

15. Którego gazu powietrze zawiera więcej: tlenu czy azotu?

12/15

16. DANIA I NAPOJE

1. W 1523 roku Zygmunt Stary wydał edykt o czopowym. Czego ten edykt dotyczył?

2. „Herbata góralska" składa się z dwóch składników Jakich?

3. Z czego sporządza się pikle?

4. Z którego zboża robi się kaszę perłową?

5. Jak brzmi staropolskie określenie deseru, używane przez Adama Mickiewicza w „Panu Tadeuszu"?

6. Jak nazywa się ciasto pieczone na rożnie?

7. Jak nazywa się cienki, długi makaron będący narodową potrawą we Włoszech?

8. Jak nazywa się napój alkoholowy podawany przed posiłkiem dla pobudzenia apetytu?

9. Popularne pistacje to owoce czy nasiona?

10. Z którego państwa pochodzi określenie „tutti frutti"?

11. Jak nazywa się potrawa wigilijna robiona z pszenicy z makiem i miodem?

12. Co należy dodać do herbaty, aby powstała bawarka?

13. Co jest podstawowym składnikiem musztardy?

14. Gołąbki są popularną potrawą przyrządzaną z różnych farszów zawijanych w liście kapusty. Na Bałkanach przyrządza się gołąbki, zawijając farsz w liście...?

15. Zupa przyrządzana z krwi kaczki lub gęsi nosi nazwę...?

17. DEMOGRAFIA

1. Który kontynent nie ma stałych mieszkańców?
2. Najmniej zaludnione terytorium Europy; jego stolicą jest Godthåb (Nuuk), to...?
3. Jak określa się przedstawiciela rdzennej, pierwotnej ludności kraju w odróżnieniu od późniejszej napływowej?
4. Puńsk w województwie suwalskim jest ośrodkiem kultury pewnej mniejszości narodowej. Której?
5. Jakiego wyznania jest większość mieszkańców Liechtensteinu?
6. Większą gęstość zaludnienia ma Belgia czy Holandia?
7. Jak nazywamy naukę zajmującą się jakościowym i ilościowym badaniem ludności, jej struktury, ruchów, rozwoju i statystyki?
8. Burowie zwani afrykanerami stanowią białą mniejszość RPA. Ich przodkowie w większości pochodzili z jednego z krajów europejskich. Którego?

9. Jak nazywa się koczowniczy lud berberyjski w środkowej Saharze?

10. Jak nazywa się rdzenna ludność Nowej Gwinei i pobliskich wysp?

11. Chiny mają powyżej 100, 200 czy 300 mieszkańców na km^2?

12. Proszę powiedzieć, która mniejszość narodowa w Polsce jest najliczniejsza?

13. Proszę wymienić trzy odmiany „wielkich ras" człowieka współczesnego, wyróżnionych na podstawie koloru skóry.

14. Lud ten zamieszkiwał i zamieszkuje Puszczę Białą. O kogo chodzi?

15. Flamandowie i Walonowie to dwie najliczniejsze grupy narodowościowe zamieszkujące Belgię. Która z tych grup ma więcej mieszkańców?

12/15

18. DYNASTIE I RODZINY KRÓLEWSKI

1. Cyrus, Dariusz i Kserkses to imiona władców jednego z imperiów starożytności. O który kraj chodzi?

2. Jak nazywa się dynastia panująca aktualnie w Danii?

3. Którzy królowie polscy należeli do dynastii Wettinów?

4. Jak nazywał się ostatni władca Polski z dynastii Piastów?

5. Jakie nazwisko rodowe nosi małżonek królowej Elżbiety II, książę Filip?

6. Jak nazywała się dynastia włoska panująca w Mediolanie, z której wywodziła się polska królowa – Bona.

7. Z której dynastii pochodził król angielski Karol ścięty podczas rewolucji burżuazyjnej?

8. Z której dynastii pochodził król Francji – Ludwik XVI, który został ścięty podczas rewolucji francuskiej w 1793 roku?

9. Z której dynastii pochodzi obecny król Hiszpanii?

10. Kto był ojcem Bolesława III Krzywoustego?

11. Po śmierci żony Dobrawy, Mieszko I ożenił się ponownie. Proszę podać imię drugiej żony Mieszka I.

12. Jak nazywał się ostatni król Polski z dynastii Jagiellonów?

13. Z której dynastii pochodził król Polski – Władysław I Łokietek?

14. Jak nazywał się pierwszy król Polski z dynastii Piastów?

15. Jak nazywał się król Polski, który w latach 1592–99 był jednocześnie królem Szwecji?

14/15

19. EDUKACJA

1. Co było głównym zajęciem zakonu Pijarów?
2. Kto stoi na czele wydziału wyższej uczelni?
3. Nauka o Bogu to...?
4. Jak nazywa się nauka o pochodzeniu wyrazów i ich pierwotnym znaczeniu?
5. „Niechaj to narodowie wżdy postronni znają, iż Polacy nie gęsi, i swój język mają". Kto napisał te słowa?
6. Jak nazywał się autor pierwszej kroniki polskiej?
7. W którym wieku został założony uniwersytet w Cambridge?
8. Kto udowodnił istnienie atomów?
9. Kto założył w 1710 roku Collegium Nobilium w Warszawie?
10. Jaki stopień naukowy uzyskuje się po przeprowadzeniu przewodu habilitacyjnego?

11. Jak nazywa się określona liczba godzin zajęć dydaktycznych i naukowych, do której obowiązany jest nauczyciel – wykładowca w danym czasie?

12. Jaką nazwę nosi pierwsza litera alfabetu greckiego?

13. Jak dawniej nazywano wychowawczynię i nauczycielkę dzieci w zamożnych domach?

14. Uznanie zagranicznego dyplomu, tytułu lub stopnia naukowego za równoważny z krajowym to...?

15. Co oznacza pochodzący z łaciny wyraz „gradacja"?

20. EKOLOGIA

1. Jak nazywa się międzynarodowa organizacja ekologiczna, której centrala mieści się w Londynie?

2. Największy sztuczny zbiornik wodny w Polsce wybudowany na rzece San to...?

3. W którym państwie w Europie powstał pierwszy rezerwat przyrody?

4. Warstwa atmosfery ziemskiej na wysokości 20–35 km chroniąca powierzchnię Ziemi przed zbyt silnym promieniowaniem słonecznym to...?

5. Wyjaśnij skrót LOP?

6. W którym mieście południowoamerykańskim odbyły się w 1992 roku obrady Szczytu Ziemi – Międzynarodowej Konferencji „Środowisko i Rozwój", poświęconej problemom środowiska naturalnego i ekologii?

7. Jak nazywamy szereg grup organizmów ustawionych w takiej kolejności, że każda poprzedzająca jest podstawą pożywienia dla następnej?

8. W którym państwie znajduje się największy park narodowy na świecie?

9. Rolnictwo zmierzające do poprawy jakości i zdrowotności produktów rolnych i artykułów żywnościowych oraz zahamowania degradacji środowiska, określane także jako rolnictwo naturalne lub organiczno-biologiczne, to...?

10. Nauka zajmująca się rekonstrukcją i prognozowaniem klimatu na podstawie wielkości przyrostów rocznych drzew (słojów); wykorzystywana m.in. w leśnictwie, ekologii, klimatologii, geografii, to...?

11. Dyscyplina naukowa zajmująca się wpływem jaki wywiera usytuowanie jednostek w przestrzeni na rodzaj stosunków między nimi, ich zachowanie się i cechy.

12. Czy Greenpeace działa w Polsce?

13. Jak brzmi termin używany w ekologii na określenie zbiorowiska organizmów roślinnych i zwierzęcych, zamieszkujących jakiś większy, zróżnicowany ekologicznie obszar lądowy, np. lasy szpilkowe Kanady; w jego skład wchodzą różne biocenozy związane ze sobą jedynie wspólnym miejscem występowania i wspólną historią.

14. Jak w ekologii nazywamy reguły, według których pewne cechy morfologiczne zwierząt są skorelowane z warunkami klimatycznymi w rejonie ich występowania, np. reguła Allena, reguła Bergmanna (1847), reguła Glogera?

15. Jak nazywamy trzymające się nad terenami wielkich miast i okręgów przemysłowych zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego; stanowi ono poważne zagrożenie dla żywych organizmów?

6/15

21. EKONOMIA

1. Proszę podać imię i nazwisko autora „Kapitału"?
2. Forma zabezpieczenia spłaty długu na nieruchomości to...?
3. Wywłaszczenie na rzecz państwa podstawowych środków produkcji, takich jak fabryki, banki, ziemia, to...?
4. Jak nazywa się organ kierujący bieżącą działalnością spółki akcyjnej, spółki z o.o. lub spółdzielni?
5. Szybki wzrost koniunktury, ożywienie gospodarcze określamy mianem „krach" czy „boom"?
6. Eksport – to przywóz z zagranicy towarów, kapitału i usług, czy też ich wywóz zagranicę?
7. Jak nazywa się umowa, w myśl której występuje wymiana jednego towaru na drugi bez posługiwania się pieniądzem?
8. Nadmierna ilość pieniądza w obiegu w stosunku do ilości masy towarowej na rynku przejawiająca się wzrostem cen to...?

9. Jak nazywa się pośrednik między osobami chcącymi kupić lub sprzedać papiery wartościowe na rynku wtórnym?

10. Jak w ekonomii określa się spadek aktywności życia gospodarczego?

11. Gdy całość lub znaczna część jednego rodzaju produkcji opanowana jest przez jedno przedsiębiorstwo, mówimy wtedy o...?

12. Jak nazywa się wskaźnik koniunktury na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych?

13. Zapoczątkowana przez burżuazję doktryna ekonomiczna dominująca w Europie Zachodniej w XVII i XVIII wieku, tj. w okresie kształtowania się stosunków kapitalistycznych, to...?

14. W którym roku powstała Warszawska Giełda Papierów Wartościowych?

15. Jak nazywamy najwyższy organ władzy w spółce akcyjnej?

22. ELEKTRONIKA

1. Zamianę prądu zmiennego na prąd stały nazywamy...?

2. Co to są elektrony walencyjne?

3. Kto odkrył elektron?

4. Jaka jest częstotliwość sieci zasilającej prądu zmiennego w Polsce?

5. Lampa elektronopromieniowa przeznaczona do przetwarzania obrazu optycznego na ciąg sygnałów elektrycznych (sygnały wizji); stanowi główną część kamery telewizyjnej; zastępowana przez przetworniki CCD, to...?

6. Dwuelektrodowy przyrząd elektronowy, lampowy (lampa elektronowa) lub półprzewodnikowy, łatwo przewodzi prąd elektryczny w jednym kierunku, w drugim – słabo lub wcale, to...?

7. W elektronice – część przyrządu elektronicznego (lampy elektronowej, tranzystora) służąca do doprowadzania (katoda, emiter, źródło) lub odprowadzania (anoda, kolektor, dren) nośników ładunku albo sterowania ich ruchem (siatka, baza, bramka), to...?

8. Jak nazywa się lampa elektronowa czteroelektrodowa?

9. Stosowane do celów technicznych w elektronice pokrywanie przedmiotów głównie miedzianych lub mosiężnych warstwą srebra, najczęściej metodą galwaniczną lub przez nawalcowywanie – jaką ten proces nosi nazwę?

10. Jak nazywa się lampa elektronowa trójelektrodowa?

11. W którym roku wynaleziono tranzystor?

12. Jak nazywa się dział elektroniki obejmujący technologię i konstrukcję próżniowych elementów elektronowych (lampa elektronowa, lampa elektropromienna)?

13. Rezystor półprzewodnikowy, którego rezystancja bardzo silnie zależy od temperatury, stosowany do stabilizacji napięcia i natężenia prądu, pomiaru i kompensacji zmian temperatury, jako detektor promieniowania podczerwonego itp., to...?

14. Przyrząd półprzewodnikowy (np. z krzemu, z arsenku galu) o co najmniej trzech elektrodach, mający właściwości wzmacniania sygnałów elektrycznych; może być elementem układu scalonego lub indywidualnym, to...?

15. Element bierny obwodu elektrycznego, którego główną właściwością fizyczną jest opór elektryczny (rezystancja); rodzaje: drutowy, warstwowy, stały, nastawny itp., to...?

23. ETNOGRAFIA

1. Który lud przyczynił się do popularyzacji pługa w Europie?

2. Jak nazywał się etnograf polski, któremu zawdzięczamy olbrzymią wiedzę o wsi i folklorze polskim XIX wieku?

3. Turyści i część naukowców nie dają za wygraną i twierdzą, że potwór ten nadal żyje w jednym z jezior Szkocji. Jak nazywa się to jezioro?

4. Jak nazywa się bóstwo słowiańskie o czterech twarzach?

5. Jak nazywa się dom północnoamerykańskich Indian?

6. W Indiach – człowiek nie należący do żadnej kasty, pozbawiony wszelkich praw; w przenośni – człowiek wzgardzony, nędzarz, to...?

7. Jakie imię nosił legendarny założyciel Krakowa i – zdaniem niektórych bajarzy – pogromca wawelskiego smoka?

8. Twórca legend, gawęd i pieśni góralskich żyjący w XIX wieku nazywał się Jan Krzeptowski. Nazywano go także...?

9. Według wierzeń średniowiecznych i podań ludowych na nie zalesionych szczytach gór (np. w Polsce na Łysej Górze) odbywać się miały zebrania czarownic i diabłów. Jak nazywano taki zlot czarownic?

10. Jak nazywa się rodzaj łaźni, w której po kąpieli w suchym, gorącym powietrzu, następuje kąpiel parowa, a wywodzi się z Finlandii?

11. Diabeł ten przedstawiany jest w legendach polskich jako strażnik skarbów zamku w Łęczycy. Ubrany w strój szlachecki, nazywa się...?

12. W okresie Bożego Ciała na rynku w Krakowie odbywa się zabawa ludowa związana z legendą o napadzie tatarskim. Jak nazywa się główny bohater tej zabawy, jeździec na drewnianym koniu?

13. Jakie imiona noszą legendarni założyciele Warszawy?

14. Którego czerwca przypada Noc Świętojańska?

15. Śmigus-dyngus to inaczej?

11/15

24. EUROPA: POLITYKA I GOSPODARKA

1. Francuska wyspa na Morzu Śródziemnym, na której urodził się Napoleon Bonaparte. Jak brzmi jej nazwa?

2. Które państwo europejskie w 1967 roku obłożyło karami aktywność religijną i ogłosiło się pierwszym ateistycznym państwem w świecie?

3. Do którego państwa należy wyspa Sycylia?

4. Do którego państwa należą wyspy Kanaryjskie?

5. Lizbona to stolica którego państwa europejskiego?

6. Proszę powiedzieć, który język poza fińskim jest językiem urzędowym Finlandii?

7. Wyspy Owcze to archipelag stanowiący autonomiczną część pewnego państwa. Którego?

8. Gdzie mieści się Międzynarodowy Instytut Praw Człowieka?

9. Stolica Bośni i Hercegowiny to...?

10. Jakie urzędowe języki obowiązują w Szwajcarii? Proszę wymienić przynajmniej dwa.

11. Jak nazywa się leżący w Europie, licząc wedle przeładunku, największy port świata?

12. Które miasto jest stolicą Bawarii?

13. Które państwo w swym języku nazywa się Suomi?

14. Do którego państwa należą wyspy Normandzkie? (Największe to Jersey i Gurnaey).

15. Z którymi państwami graniczy Andora?

11/15

25. FILM

1. Giulietta Masina była gwiazdą takich jego filmów jak: „La strada" czy „Noce Cabirii", a w życiu prywatnym – jego żoną. O kogo chodzi?

2. Jak zatytułowany jest pierwszy film fabularny Andrzeja Wajdy?

3. Amerykański mistrz olimpijski w pływaniu (IO w 1924 roku i w 1928 roku) Johnny Weissmuller zagrał główną rolę w filmie Irvinga Thalberga. Kogo zagrał Johnny Weissmuller?

4. Kto jest reżyserem filmu „Siedmiu samurajów"?

5. Kto jest reżyserem cyklu filmowego „Dekalog"?

6. Tylko jednemu filmowi w historii kina udało się zdobyć aż 11 Oscarów. O jakim filmie mowa?

7. Ronald Reagan nie przyjął głównej roli w „Casablance" Michaela Curtiza. Ostatecznie otrzymał ją...?

8. Proszę podać imię i nazwisko piosenkarki, która w polskiej wersji filmu „Pocahontas" śpiewa nagrodzoną Oscarem piosenkę.

9. Kto jest reżyserem filmu amerykańskiego „Park Jurajski"?

10. Kto grał główną rolę w filmie Milosa Formana „Lot nad kukułczym gniazdem"?

11. Kto gra postać Jima Lovella w filmie „Apollo 13"?

12. W którym znanym kąpielisku morskim żandarmem był Louis de Funès?

13. Jak nazywa się najpopularniejszy pies świata, jeden z głównych bohaterów filmów rysunkowych Walta Disneya?

14. Mia Farrow i Robert Redford – to para bohaterów filmu „Wielki Gatsby". Kto jest autorem powieści, według której został nakręcony ten film?

15. Za rolę w którym filmie Tom Hanks otrzymał drugiego w swej karierze Oscara?

26. FILOZOFIA

1. Z którego miasta pochodził św. Tomasz – XIII-wieczny filozof i teolog?

2. Jak nazywa się doktryna etyczna uznająca przyjemność, rozkosz za cel i najwyższe dobro człowieka, a unikanie przykrości za warunek szczęścia?

3. W którym wieku żył Arystoteles?

4. Jaką nazwę nosił główny kierunek średniowiecznej filozofii chrześcijańskiej charakteryzujący się dążeniem do rozumowego udowodnienia słuszności dogmatów religijnych?

5. W którym mieście urodził się XIX-wieczny filozof Arthur Schopenhauer?

6. Jak nazywa się sprzeczność pomiędzy dwoma sądami, z których każdy wydaje się uzasadniony?

7. Jak nazywamy człowieka hołdującego skrajnym poglądom oraz zwolennika stosowania radykalnych i ostatecznych środków?

8. Filozof grecki, który swą naukę o wyrzeczeniu się wszelkich dóbr materialnych i ideał życia zgodnego z naturą realizował mieszkając w beczce, to...?

9. Który z filozofów był twórcą „atomizmu"?

10. Francuz, jeden z czołowych filozofów oświecenia. Autor „Traktatu o tolerancji" i „Kandyda". Wygnany do Anglii za śmiałość swoich poglądów. O kim mowa?

11. Kierunek filozoficzny zakładający, że prawdziwe poznanie rzeczywistości opiera się na doświadczeniu to...?

12. W jaki sposób umarł Sokrates?

13. „Gdy jesteśmy – jej nie ma; gdy ona jest – nas już nie ma. Wcale więc nas nie dotyczy". To sąd epikurejczyków. O czym mowa?

14. Polski filozof, logik, autor m.in. książki „Traktat o dobrej robocie" to...?

15. Teoria głosząca, że nic nie jest absolutnie prawdziwe i zależy od indywidualnych odczuć każdego człowieka to...?

27. FIZYKA

1. Samochód rusza z postoju ze stałym przyspieszeniem. Jak nazywamy ruch, którym porusza się ten samochód?

2. Jednostką natężenia prądu elektrycznego jest...?

3. Jak nazywa się podstawowa jednostka masy w układzie SI?

4. Jak nazywa się odległość ogniska optycznego od zwierciadła lub soczewki?

5. Jak nazywamy stan charakteryzujący się zniesieniem oddziaływania ciążenia?

6. Jaka jest prędkość dźwięku w próżni?

7. Kto jest autorem trzech praw dynamiki?

8. Dla której szklanki, po nalaniu gorącej herbaty, prawdopodobieństwo pęknięcia jest większe: grubościennej czy cienkościennej?

9. Kiedy człowiek wywiera większe ciśnienie na powierzchnię: gdy idzie czy gdy stoi?

10. Jak się nazywa zakład wytwarzający energię elektryczną przy wykorzystaniu reaktora jądrowego?

11. Zero w skali Celsjusza, ile to stopni w skali Kelvina?

12. Co mierzymy w voltach?

13. Konsekwencją której zasady dynamiki Newtona jest napęd odrzutowy?

14. Charakteryzuje się brakiem sprężystości, nie ma określonego kształtu i przyjmuje zawsze kształt naczynia, w którym się znajduje. Co to jest?

15. Jak nazywa się zjawisko powstające wskutek załamania i ugięcia światła słonecznego w kroplach deszczu?

28. GEOGRAFIA FIZYCZNA

1. Które góry oddzielają Hiszpanię od Francji?
2. Najwyższy szczyt (i wulkan) Sycylii to...?
3. Proszę podać nazwę najwyższego szczytu Tatr.
4. Przez które państwa płynie rzeka Dniepr?
5. Przez które kontynenty przechodzi Zwrotnik Koziorożca?
6. Proszę wymienić nazwy przynajmniej trzech stawów z Doliny Pięciu Stawów Polskich.
7. Do którego morza wpada Dunaj?
8. Jest to jeden z najstarszych parków narodowych w świecie. Położony na terytorium USA, w Górach Skalistych, słynie przede wszystkim z gejzerów. Proszę podać jego nazwę.
9. Linię brzegową Norwegii charakteryzuje szereg długich, wąskich zatok, ukształtowanych w wyniku działania lodowca. Jak one się nazywają?
10. Najdłuższa rzeka Afryki to...?

11. Francuskie wybrzeże Morza Śródziemnego, znane z pięknego krajobrazu, łagodnego klimatu i bujnej roślinności to...?

12. Przez to jezioro przepływa rzeka Ren, zaś jego nazwa stanowi tytuł literackiego utworu Stanisława Dygata. Proszę podać nazwę tego jeziora.

13. Jak nazywa się „najsłodsza wyspa świata" znana z uprawy trzciny cukrowej i produkcji cukru?

14. Który łańcuch górski stanowi umowną granicę między kontynentami: Europą i Azją?

15. Terytorium państwa lub jego część, ze wszystkich stron otoczone przez terytorium lądowe innego państwa, to...?

11/15

29. GEOGRAFIA POLITYCZNA

1. Nigeria i Niger – to różne nazwy tego samego państwa w Afryce, czy dwa różne państwa?

2. Które miasto jest stolicą Kuwejtu?

3. Na którym kontynencie znajduje się republika Malawi?

4. Stolicą którego państwa jest Islamabad?

5. Które miasto jest stolicą Estonii?

6. Mińsk – to stolica którego państwa?

7. Do którego państwa należy wyspa Jawa?

8. Które miasto jest stolicą Kenii, państwa w Afryce Wschodniej?

9. U schyłku XIX wieku USA zakupiły od Rosji terytorium, które stanowi obecnie największy pod względem powierzchni stan tego kraju. Jak brzmi jego nazwa?

10. Jak nazywa się stolica Etiopii?

11. Stolicą którego państwa jest Ułan-Bator?

12. Które miasto jest stolicą Tunezji?

13. Stolica Syrii to...?

14. Stolicą którego państwa jest Chartum?

15. Do którego państwa należy wyspa Korsyka?

14/15

30. GEOLOGIA

1. Jak nazywa się pierwszy okres paleozoiku?
2. Głazy przyniesione przez lądolody to...?
3. W którym państwie znajduje się najgłębsza jaskinia w Europie?
4. Materiał skalny transportowany i osadzany przez lodowiec to...?
5. Jak nazywa się minerał, który jest regularną odmianą węgla pierwiastkowego?
6. Co to jest orogeneza?
7. Jak się nazywa magma, która wydobyła się na powierzchnię ziemi?
8. Czym zajmuje się glacjolog?
9. Mineralny surowiec do wytopu żelazowców nosi nazwę...?
10. Nauka o minerałach, ich powstawaniu, właściwościach i występowaniu w skorupie ziemskiej nosi nazwę...?

11. Jak nazywa się pogląd tłumaczący procesy dawnych epok analogią do dzisiejszych (przyjmuje podobieństwo czynników i sił dawniej działających na skorupę ziemską do dzisiejszych)?

12. Jak nazywa się wywiewanie przez wiatr z podłoża (głównie na pustyniach) piasku i pyłu?

13. Gęste, równoległe spękania w skałach, powstałe pod wpływem nacisków związanych z ruchami tektonicznymi; powoduje złupkowacenie skały, to...?

14. Minerał, zbita, włóknista odmiana hematytu; stalowoszary, sproszkowany – krwistoczerwony; używany jako kamień ozdobny, to...?

15. Gruba warstwa skały osadowej szczególnie wyraźnie odróżniająca się od warstw sąsiednich to...?

3/15

31. HISTORIA NAJNOWSZA

1. Nazwa ugrupowania sprawującego krwawe rządy w Kambodży w drugiej połowie lat 70. to...?

2. W nocy z 29 na 30 czerwca 1934 roku miała miejsce w Niemczech seria morderstw politycznych. Jak nazwano tę noc?

3. Od którego roku Święto Pracy obchodzone jest 1 maja?

4. Za rządów którego przywódcy ZSRR doszło do interwencji wojsk radzieckich w Afganistanie?

5. Gdzie znajduje się grób generała Władysława Andersa?

6. Grupa operacyjna „Polesie" 6.10.1939 roku stoczyła ostatnią w kampanii wrześniowej bitwę pod Kockiem. Kto nią dowodził?

7. Kiedy miały miejsce tzw. „wypadki poznańskie"?

8. W którym roku odbyła się konferencja teherańska?

9. Kto został prezydentem USA po zamordowaniu Johna F. Kennedy'ego?

10. Kto dowodził obroną Helu w 1939 roku?

11. Które miasto japońskie zostało zniszczone trzęsieniem ziemi w 1995 roku?

12. Kto objął władzę bezpośrednio po śmierci Józefa Stalina?

13. Które państwo dokonało aneksji Bośni i Hercegowiny w 1908 roku?

14. Który z późniejszych prezydentów Francji uczestniczył w latach 1920–21 w misji wojskowej w Polsce?

15. ORP „Piorun" brał udział w zatopieniu w 1941 roku niemieckiego pancernika. Jaka była jego nazwa?

12/15

32. HISTORIA NOWOŻYTNA

1. Które państwa toczyły między sobą wojnę krymską?

2. W 1876 roku królowa brytyjska została cesarzową Indii. Proszę podać jej imię.

3. Który polityk bułgarski oskarżony został o podpalenie Reichstagu?

4. Ile ślubnych dzieci miała królowa Anglii Elżbieta I Tudor?

5. Książę Józef Poniatowski zginął w nurtach Elstery. Gdzie znajduje się jego grób?

6. W którym roku zmarł Napoleon Bonaparte?

7. Kto dowodził wojskami koalicji antynapoleońskiej w bitwie pod Waterloo?

8. Który król polski wzniósł w Warszawie kolumnę o wysokości 22 metrów, którą uwieńczył posąg króla Zygmunta?

9. Jak nazywa się maszyna do wykonywania egzekucji, wykorzystywana w okresie rewolucji francuskiej?

10. Proszę powiedzieć, w którym roku miała miejsce rewolucja październikowa w Rosji?

11. Proszę wymienić przywódców państw, którzy brali udział w Konferencji w Teheranie, w 1943 roku.

12. Jak nazywają się ustawy antyżydowskie wydane w Niemczech w 1935 roku?

13. W którym amerykańskim stanie wybuchła w 1848 roku „gorączka złota"?

14. Kto był koronowany na króla Królestwa Polskiego w 1819 roku?

15. Który z królów francuskich miał przydomek „Król Słońce"?

15/15

33. HISTORIA ŚREDNIOWIECZA

1. Gdzie panowała dynastia Arpadów?
2. Jak nazywał się średniowieczny władca, nie podlegający niczyjej zwierzchności?
3. Jak nazywał się legendarny bohater szwajcarski z okresu walk o wolność przeciw Habsburgom w XIV wieku?
4. Który z cesarzy niemieckich wręczając bullę papieską ustanowił arcybiskupstwo polskie w Gnieźnie?
5. W którym kraju toczyła się wojna „dwóch róż"?
6. Jak nazywał się włoski podróżnik, który w XIII wieku dotarł do Chin?
7. W której miejscowości cesarz Henryk IV błagał papieża Grzegorza VII o zdjęcie klątwy?
8. Był twórcą potęgi Karolingów, miał przydomek oznaczający popularne narzędzie. Kto to był?
9. W którym wieku zaczął się rozwijać w architekturze styl gotycki?

10. Który polski król prowadził z Krzyżakami wojnę trzynastoletnią?

11. W roku 1241 pod Legnicą rozegrała się bitwa pomiędzy wojskami polskimi i tatarskimi. Kto w niej zwyciężył?

12. Kto stworzył najstarsze pismo słowiańskie zwane głagolicą?

13. W którym wieku Konrad Mazowiecki sprowadził na ziemie polskie rycerzy krzyżackich?

14. W której bitwie zginął Henryk II Pobożny (~ 1191 do 1241)?

15. Jakim przydomkiem określano króla Anglii Ryszarda I, jednego z przywódców III krucjaty?

15/15

34. HISTORIA STAROŻYTNA

1. Ile tzw. wojen punickich (kartagińskich) stoczył Rzym z Kartaginą w latach 264–146 p.n.e.?

2. Nad którą wielką rzeką rozwinęło się państwo Faraonów?

3. Kogo Militiades pokonał w bitwie pod Maratonem?

4. Gdzie Dariusz Wielki z dynastii Achmenidów zbudował swoją stolicę?

5. Sąd skorupkowy odbywał się corocznie w latach 487–417 p.n.e. W którym starożytnym mieście odbywał się ten sąd?

6. Kto wypowiedział słowa „Witaj Cezarze, pozdrawiają cię idący na śmierć"?

7. Przekraczając którą rzekę Cezar wypowiedział następujące słowa: „Kości zostały rzucone"?

8. Dwaj wielcy wodzowie starożytnego Rzymu – Juliusz Cezar i Marek Antoniusz – ubiegali się o względy pięknej egipskiej królowej. Jak brzmiało jej imię?

9. Którego cesarza rzymskiego żoną była Messalina?

10. Jak nazywał się cesarz rzymski, który rozpoczął budowę Koloseum?

11. Jak nazywała się stroma ściana skalna na Wzgórzu Kapitolińskim, z której Rzymianie za czasów Republiki strącali zdrajców?

12. Proszę podać nazwę wyspy, w okolicach której Grecy zwyciężyli Persów w słynnej bitwie morskiej w 480 roku p.n.e.?

13. W starożytnym Rzymie oznaczano odległości kamieniami usytuowanymi co tysiąc kroków. Jaką nazwę noszą te kamienie?

14. Jak nazywał się przywódca demokracji ateńskiej, który doprowadził do hegemonii Aten w Związku Morskim?

15. Co wisiało nad Damoklesem?

13/15

35. IGRZYSKA OLIMPIJSKIE

1. W letnich Igrzyskach Olimpijskich w 1984 roku nie brała udziału polska reprezentacja. Gdzie odbyły się te Igrzyska?

2. W którym roku Polska wzięła po raz pierwszy udział w Igrzyskach Olimpijskich?

3. Kto na Olimpiadzie w Atlancie w 1996 roku zdobył pierwszy złoty medal olimpijski?

4. Podczas której Olimpiady Irena Szewińska zdobyła swój pierwszy złoty medal?

5. Kto był zdobywcą złotego medalu olimpijskiego w skoku wzwyż mężczyzn w 1976 roku w Montrealu?

6. Proszę podać nazwisko inicjatora i organizatora pierwszych nowożytnych Igrzysk Olimpijskich?

7. Jak nazywa się miasto w Japonii, miejsce XI Zimowych Igrzysk Olimpijskich w 1972 roku?

8. Który polski bokser zdobył dwa złote medale olimpijskie?

9. W 1896 roku odbyły się w Grecji pierwsze współczesne Igrzyska Olimpijskie. Które miasto było gospodarzem tych Igrzysk?

10. Na Olimpiadzie w Moskwie nasz reprezentant zdobył tytuł olimpijski w jeździectwie (skoki przez przeszkody). Jak się nazywał?

11. W której dyscyplinie lekkoatletycznej Władysław Komar zdobył złoty medal olimpijski?

12. Gdzie znajdowała się meta biegu maratońskiego podczas XVII Igrzysk Olimpijskich w Rzymie?

13. W którym roku odbyły się Zimowe Igrzyska Olimpijskie w Zakopanem?

14. Jak nazywa się reprezentant Polski, który zdobył złoty medal olimpijski w żeglarstwie w klasie Finn?

15. Polski bokser wagi ciężkiej, przeciwnik Georga Foremana na Olimpiadzie w Meksyku w 1968 roku. Kto to?

15/15

36. JĘZYK POLSKI

1. Wyrazy: „oraz", „i", „tudzież" – jaka to część mowy?
2. Przymiotnik, partykuła i przysłówek – która z tych części mowy odmienia się przez przypadki?
3. W języku polskim rzeczownik, czasownik, przymiotnik i zaimek są odmienne. Jak nazywamy tę cechę języka?
4. Jak nazywamy zbiór zasad używania znaków przestankowych?
5. Wyraz mający jednakowe brzmienie z innym wyrazem, lecz różniący się pochodzeniem, znaczeniem, często też pisownią to...?
6. Jak nazywa się odmiana rzeczownika przez przypadki?
7. Ile kropek liczy wielokropek?
8. „Wróblowa" – to nazwisko żony czy córki pana Wróbla?
9. Jak nazywa się jeden z pary wyrazów o przeciwstawnym znaczeniu, np. dobro – zło, niebo – piekło?

10. Z czego składa się orzeczenie imienne?

11. W powiedzeniu „czytam książkę", jaką częścią zdania jest „książka"?

12. Jak nazywa się konstrukcja językowa, której znaczenia nie da się wyprowadzić ze znaczenia poszczególnych wyrazów ją tworzących, np. „drzeć koty"?

13. Pisać – przepisać, śpiewać – zaśpiewać – jak nazywamy tę cząstkę dodaną przed wyrazem podstawowym?

14. Wyrażenie składające się z dwu lub więcej wyrazów bliskoznacznych lub synonimicznych (np. ubogi nędzarz) nazywa się...?

15. „Czytając" – jaka to część mowy?

37. JĘZYKI

1. Jak przetłumaczyć z włoskiego: „La donna e mobile"?
2. Człowiek władający kilkoma językami to...?
3. Czy istnieje odrębny język walijski?
4. Jak nazywa się alfabet dotykowy dla niewidomych?
5. Dział językoznawstwa obejmujący badanie dźwiękowej strony języka to...?
6. Jakim językiem posługiwali się starożytni Rzymianie?
7. Która to litera w alfabecie Morse'a: 1 kropka, 1 kreska?
8. Jak nazywa się wyrażenie, właściwe tylko dla danego języka i nie dające się dosłownie przetłumaczyć na inny język?
9. Jak w językoznawstwie nazywa się aluzyjny zwrot użyty w celu zastąpienia wyrazu nazbyt drastycznego i dosadnego?
10. Jak nazywa się język międzynarodowy, stworzony w 1887 roku przez Ludwika Zamenhofa?

11. Ziemniaki mają także nazwę pochodzącą z języka niemieckiego, a brzmi ona...?

12. Z jakiego języka pochodzi słowo „abrakadabra"?

13. „Milenium" – to po polsku...?

14. Łacińskie słowo „gloria", to po polsku...?

15. Jak nazywało się węzełkowe pismo Inków?

12/15

38. KOMPUTERY I INFORMATYKA

1. Urządzenie służące do wyświetlania na ekranie informacji tekstowej lub graficznej z komputera to...?

2. Czym można „zarazić" komputer używając pirackich programów lub dyskietek nieznanego pochodzenia?

3. Nazwa jednego z języków programowania pochodzi od nazwiska znanego francuskiego uczonego. Język ten to...?

4. Alternatywą dla drukarki komputerowej jest urządzenie kreślące za pomocą pisaka. Nazywa się...?

5. Jedno z urządzeń peryferyjnych komputera nosi nazwę pewnego zwierzęcia. Jest to...?

6. Co ma większy ciężar – dwa kilobajty czy 2400 bajtów?

7. Jak nazywał się pierwszy całkowicie elektroniczny komputer skonstruowany w USA w 1946 roku?

8. Jak nazywa się urządzenia do wprowadzania do komputera obrazów: rysunków, fotografii, map itp.?

9. Ile bajtów ma kilobajt?

10. Jedna z kart graficznych (inaczej sterowników monitora) nosi imię najsławniejszego bohatera mitologii greckiej. Proszę podać nazwę tej karty graficznej.

11. Układ przekształcający sygnał z postaci używanej przez komputer na postać dogodną do transmisji na duże odległości (np. przez telefon, teleks) i na odwrót; umożliwia tworzenie rozległych sieci komputerowych, to...?

12. Urządzenie wejściowe komputera mające postać ruchomej dźwigni – jej ruch steruje ruchem elementów obrazu na ekranie monitora; używany głównie w grach komputerowych, to...?

13. Uporządkowany zbiór danych wraz z zespołem programów nim zarządzających; ma strukturę przystosowaną do przechowywania, wyszukiwania, aktualizacji i przetwarzania tych danych, to...?

14. Ile kilobajtów ma megabajt?

15. Jakim skrótem oznaczamy kilobajt?

39. KOŚCIOŁY I RELIGIE ŚWIATA

1. Umowa o charakterze międzynarodowym zawarta pomiędzy Stolicą Apostolską a konkretnym państwem to...?

2. Kto jest głową Kościoła anglikańskiego?

3. Ile dni w Kościele katolickim trwa Wielki Post?

4. Jak nazywają się żydowskie księgi praw i przepisów religijnych?

5. Dziesięcioro przykazań, będących podstawą moralności żydowskiej i chrześcijańskiej, według Biblii objawione Mojżeszowi na Górze Synaj, to...?

6. Którego żuka czcili Egipcjanie?

7. Co przemienił Jezus w Kanie Galilejskiej?

8. Klasztor na Monte Cassino we Włoszech należy do najstarszego zakonu katolickiego. Do którego?

9. Z którego państwa przybył do Polski Zakon Ojców Paulinów?

10. Bezżeństwo duchownych nazywa się...?

11. Czy papież jest biskupem Rzymu?

12. Jak nazywa się najwyższy zwierzchnik duchowny i świecki Tybetu, najważniejsza osoba duchowna w lamaizmie?

13. Marcin Luter ogłosił 31 października 1517 roku 95 tez. Przeciw czemu protestował w tych tezach?

14. Papież na Wielkanoc udziela błogosławieństwa skierowanego do wszystkich wiernych „Urbi et Orbi". Co to znaczy?

15. Jak nazywa się okres sprawowania funkcji przez papieża?

14/15

40. KTO PIERWSZY?

1. Jak nazywa się polska żeglarka, która jako pierwsza kobieta samotnie opłynęła świat na jachcie „Mazurek"?

2. Jak nazywa się jeden z francuskich pionierów lotnictwa, konstruktor i pilot, który w 1909 roku jako pierwszy przeleciał Kanał La Manche na samolocie własnej konstrukcji?

3. W 1901 roku król szwedzki i Komitet Nagrody Nobla po raz pierwszy przyznali nagrodę Nobla. W dziedzinie fizyki otrzymał ją Niemiec – Wilhelm Conrad Roentgen. Za jakie odkrycie otrzymał tę nagrodę?

4. W którym roku odbył się pierwszy lot sterowca na trasie: Anglia–Francja?

5. Jakiego odkrycia dokonał angielski fizyk, specjalista z zakresu fizyki jądrowej – James Chadwich, za które otrzymał w 1935 roku nagrodę Nobla?

6. Jak brzmi nazwisko niemieckiego inżyniera, który zbudował pierwszy wysokoprężny silnik spalinowy?

7. Kapłani tego właśnie państwa jako pierwsi wprowadzili system dziesiętny oraz używane dziś przez cały świat cyfry, zwane u nas arabskimi. O którym państwie mowa?

8. Jakiej narodowości był lotnik, który pierwszy przeleciał nad Alpami?

9. To właśnie im zawdzięczamy wynalezienie zegara słonecznego, a także podział doby na 24 godziny, godziny na 60 minut i minuty na 60 sekund. O jakim narodzie mowa?

10. Jak nazywa się podróżnik, który jako pierwszy dotarł drogą morską do Indii?

11. Jak nazywał się amerykański lotnik, który jako pierwszy przeleciał samotnie Atlantyk w 1927 roku?

12. Busola zwana także kompasem to przyrząd nawigacyjny pozwalający wyznaczyć właściwy kierunek. Który z narodów świata wynalazł busolę?

13. Jak nazywał się nowozelandzki himalaista, który jako pierwszy człowiek zdobył najwyższy szczyt świata Mount Everest w 1953 roku?

14. Jak nazywał się polski pilot, który jako pierwszy w roku 1933 przeleciał południowy Atlantyk na trasie: Afryka–Ameryka Południowa?

15. Który z Polaków w latach 1838–43 dokonał badań Australii Południowej i Tasmanii?

7/15

41. LITERATURA POLSKA

1. Kto jest autorem książki dla dzieci pt. „Król Maciuś Pierwszy"?

2. Autor książek „Na tropach Smętka", „Ziele na kraterze" i wielu innych to...?

3. „Miałeś chamie złoty róg" to cytat z...?

4. Jak brzmi nazwisko autora serii przygód Tomka Wilmowskiego, który wraz z przyjacielem podróżuje po różnych częściach świata?

5. Który z polskich literatów stworzył największą na świecie liczbę powieści?

6. Kto napisał powieść o problematyce społecznej i wiejskiej pt. „Cham"?

7. Kto napisał „Dewajtis", „Czahary" i ponad 30 innych powieści?

8. Kto jest autorem dzieła historycznego „Polska Piastów"?

9. W którym roku zginął Krzysztof Kamil Baczyński, czołowy poeta pokolenia wojennego?

10. Jak brzmi pełny tytuł „Pamiętnika" Mirona Białoszewskiego?

11. Postać z epopei Adama Mickiewicza pt. „Pan Tadeusz"; Żyd, karczmarz, wirtuoz gry na cymbałach, to...?

12. Jak nazywa się polski pisarz, autor powieści „Zły"?

13. Kto napisał fraszkę pt. „Na zdrowie"?

14. Kto napisał satyrę pt. „Żona modna"?

15. Kto jest autorem powieści „Kamienne tablice"?

9/15

42. LITERATURA STAROŻYTNA

1. Skąd pochodził Eneasz?
2. Jak nazywał się herold wojsk greckich o przysłowiowym, donośnym głosie, postać z „Iliady" Homera?
3. Kto jest autorem tragedii pt. „Siedmiu przeciw Tebom"?
4. Co podarował Odyssowi Eol – bóg wiatrów?
5. Z ilu części (pieśni, ksiąg) składa się „Odyseja"?
6. Który gatunek literatury tworzył Ezop?
7. Kto był królem Troi w czasie wojny z Grekami?
8. W poezji antycznej: wers złożony z 6 stóp, stosowany w epice to...?
9. W którym wieku żył Sofokles?
10. Najstarszy i podstawowy do XVIII wieku gatunek epiki; obejmuje dłuższe utwory, zwykle wierszowane, opiewające w podniosłej, uroczystej formie czyny legendarnych lub historycznych bohaterów (np. „Iliada", „Odyseja") bądź życie całej zbiorowości w przełomowych chwilach dziejowych (np. „Pan Tadeusz").

11. Najbliższy przyjaciel Achillesa; uczestnik wojny trojańskiej; zginął z rąk Hektora („Iliada"); on i Achilles uchodzą za wzór wiernej przyjaźni.

12. Brat Jokasty, żony Edypa, władca Teb po śmierci ich synów: Polinika i Eteoklesa; za pogrzebanie Polinika skazał na śmierć Antygonę i swego syna – Hajmona; jeden z bohaterów tragedii Sofoklesa „Antygona".

13. Tragediopisarz grecki; wprowadził na scenę trzeciego aktora; ograniczył rolę bogów, kładąc nacisk na przeżycia osób dramatu, wprowadził bohatera świadomego odpowiedzialności za swe czyny; zachowało się 7 jego tragedii (m.in. „Antygona", „Król Edyp", „Edyp w Kolonie").

14. Tragediopisarz grecki; twórca klasycznej tragedii greckiej; z 70 tragedii i 20 dramatów satyrycznych zachowało się 7 („Błagalnice", „Persowie", „Siedmiu przeciw Tebom", „Prometeusz skowany", trylogia Oresteja).

15. Proszę wymienić dwóch z trzech dramaturgów greckich zaliczanych do tzw. trójcy wielkich tragediopisarzy starożytności?

43. LITERATURA WSPÓŁCZESNA

1. Słynny amerykański pisarz, który napisał m.in. „Grona gniewu" to...?

2. Powieść „Dzień szakala" Frederica Forsytha nawiązuje do zamachu na: Indirę Ghandi, gen. De Gaulle'a czy J.F. Kennedy'ego?

3. Kto jest autorem książki „Grypa szaleje w Naprawie"?

4. William Golding, laureat literackiego Nobla, debiutował powieścią, której akcja rozgrywa się na wyspie, a bohaterami jest grupa chłopców. Która to znana powieść?

5. Jest księdzem, należy do najpoczytniejszych poetów współczesnych. Urodził się w Warszawie w 1916 roku. W 1990 roku ukazał się jego tomik wierszy „Sumienie ruszyło i inne wiersze". O kim mowa?

6. Jak brzmi imię i nazwisko autora powieści „Ojciec chrzestny"?

7. Który znany polityk polski jest autorem książki „Wiara i wina"?

8. Kto jest autorem pasjonującej książki pt. „Akwarium" opisującej pracę i szkolenie w radzieckim GRU?

9. Leonid Teliga to znany żeglarz polski, który opłynął samotnie kulę ziemską. Jak brzmi tytuł książki, w której opisał ten rejs?

10. „100 postaci, które miały największy wpływ na dzieje ludzkości" to interesujące spojrzenie na dzieje świata. Kto jest autorem tej książki?

11. W którym roku urodził się prozaik polski Tadeusz Konwicki?

12. Autor tej książki – John Ehrlichman – należał do ścisłego grona współpracowników Richarda Nixona. Poznał więc od środka Biały Dom i jego tajemnice. Jak brzmi tytuł książki, która opisuje wydarzenia związane z aferą Watergate?

13. Kto jest autorem powieści „Msza za miasto Arras"?

14. „Młode lwy" to powieść amerykańskiego pisarza, którego?

15. Kolumbijski pisarz urodzony w 1928 roku jest autorem powieści „Sto lat samotności". Został laureatem nagrody Nobla. Proszę podać imię i nazwisko tego pisarza?

44. LITERATURA: KLASYKA ŚWIATOWA

1. Kto jest autorem „Podróży Guliwera"?

2. W tej pięknej powieści, przede wszystkim przeznaczonej dla dzieci, spotkamy: Prosiaczka, Królika, Tygrysa, Kłapouchego, Krzysia i wiele innych postaci. Jak nazywa się główna postać tych opowieści ze Stumilowego Lasu i jego okolic?

3. Najsłynniejsza powieść Michaiła Bułhakowa łączy w sobie obraz porewolucyjnej Rosji z motywami biblijnymi i faustowskimi. Jaki nosi tytuł?

4. Bohaterem której powieści jest Aramis?

5. Jak nazywa się główny bohater komedii Gogola „Rewizor", który ośmieszył mieszczan małego rosyjskiego miasteczka?

6. Kto jest autorem powieści „Kubuś Fatalista"?

7. Kto napisał książkę „Piętnastoletni kapitan"?

8. Amerykańska adaptacja filmowa tej rosyjskiej powieści uzyskała kilka Oscarów, a autor powieści nagrodę Nobla, której przyjęcia odmówił. Proszę podać tytuł tej powieści.

9. Kto opowiadał baśnie z tysiąca i jednej nocy?

10. Kto jest autorem powieści pt. „Dżuma"?

11. Kto twierdził, że ma bardzo mały rozumek i długie słowa sprawiają mu kłopot?

12. Kto mieszkał pod 221b Baker Street w Londynie?

13. W kim zakochany był Mały Książę – tytułowy bohater poetyckiej baśni Antoine'a de Saint-Exupéry'ego?

14. Kto napisał baśń pt. „Brzydkie kaczątko"?

15. Kto opisał w „Księdze dżungli" dzieje chłopca wychowanego przez wilki?

45. MALARSTWO, RZEŹBA, ARCHITEKTURA

1. Jak określa się artystę, w którego twórczości głównym motywem jest morze?

2. Jaką nazwę nosi pałac leżący nie opodal Zamku Królewskiego w Warszawie, który na przełomie XVIII i XIX wieku był rezydencją księcia Józefa Poniatowskiego i jego przyjaciół – złotej młodzieży warszawskiej?

3. Kto jest autorem kolumnady na placu przed bazyliką św. Piotra?

4. Kto namalował Panoramę Racławicką?

5. W którym włoskim mieście znajduje się słynna „krzywa wieża" – dzwonnica pochylona w wyniku osunięcia się fundamentów?

6. Gdzie znajduje się kolumna Trajana?

7. Który z malarzy stworzył „Autoportret z obciętym uchem"?

8. Gdzie znajduje się i jak się nazywa najdłuższa budowla na świecie?

9. Marc Chagall to wybitny malarz i grafik (1887–1985), świetny kolorysta. Z którego państwa wywodzi się ten malarz?

10. W którym wieku został wykonany przez Wita Stwosza Ołtarz Mariacki?

11. Jak nazywa się muzeum, w którym znajduje się obraz Leonarda da Vinci „Mona Lisa"?

12. W którym mieście znajduje się obraz Leonarda da Vinci „Dama z łasiczką"?

13. Jak nazywał się najwybitniejszy rzeźbiarz starożytności, autor m.in. posągu Ateny na Akropolu?

14. Kto oprócz Jana Matejki namalował poczet władców Polski?

15. W starożytnym Rzymie świątynia poświęcona wszystkim bogom to...?

46. MATEMATYKA

1. Jak nazywamy liczbę, przez którą dzielimy?
2. Jak nazywa się prostokąt, który ma wszystkie boki równe?
3. Wykres funkcji tangens nazywamy...?
4. Ile zer liczy 1 miliard?
5. Ile litrów zawiera 1 m^3?
6. Jak nazywa się prosta mająca jeden punkt wspólny z okręgiem?
7. Jak nazywa się prostopadłościan, którego ściany są kwadratami?
8. Limes – to łacińska nazwa jakiego pojęcia matematycznego?
9. W rzymskim systemie liczbowym, jakim znakiem określano liczbę 1000?
10. Ile ognisk ma elipsa?
11. Jaka figura geometryczna jest podstawą stożka?

12. Liczby całkowite, które oprócz siebie i jedności nie mają innych podzielników całkowitych to...?

13. Jakim znakiem interpunkcyjnym określamy w matematyce pojęcie silnia?

14. Ile punktów wystarczy by wyznaczyć prostą?

15. Ile to jest: pierwiastek trzeciego stopnia z 8?

47. MEDYCYNA

1. Co to jest iniekcja?

2. Jaką nazwę, pochodzącą z greki, noszą słuchawki lekarskie?

3. Zastępują szkła okularowe. Noszą je aktorzy, sportowcy i wszyscy ci, którzy nie chcą lub nie mogą nosić okularów. Jak nazywa się ta forma korekcji wzroku?

4. Jaką nazwę nosi dolegliwość występująca na statkach, będąca wynikiem braku koordynacji między zmysłem wzroku i zmysłem równowagi?

5. Gatunek torfu o właściwościach leczniczych to...?

6. Jak nazywa się zmętnienie soczewki oka powodujące niedowidzenie lub ślepotę?

7. Szkorbut jest spowodowany brakiem jednej z witamin. Której?

8. W której chorobie podawana jest insulina?

9. Chorobliwa skłonność do kradzieży, często drobnych przedmiotów o niewielkiej wartości to...?

10. Okrągły otwór w środku tęczówki oka to...?

11. Jak nazywa się dokument wystawiany przez lekarza, stanowiący zlecenie wydania lub sporządzenia leku przez aptekę?

12. Chorobliwy lęk przed przebywaniem w zamkniętych pomieszczeniach to...?

13. Jaką nazwę noszą nici chirurgiczne wykonane z jelita zwierzęcego?

14. Jak brzmi polska medyczna nazwa astmy?

15. Żył na przełomie XIX i XX wieku. Był wybitnym lekarzem niemieckim, odkrywcą m.in. prądka gruźlicy. O kim mowa?

48. MIARY I WAGI

1. Ruletka to urządzenie do uprawiania hazardu. W geodezji są także ruletki – do czego one służą?

2. 36 cali to ile jardów?

3. Co znaczy przedrostek giga w połączeniu z nazwą jednostki?

4. Godzina – ile to sekund?

5. Baryłka to mała beczka, antałek. Jest to również jednostka objętości cieczy. Jaka ciecz jest najczęściej mierzona w baryłkach?

6. Ile arkuszy papieru ma ryza?

7. W dawnej Austrii płacono koronami. Jaką częścią korony był halerz?

8. Miarą czego w dawnej Polsce była włóka?

9. Mendel – ile to sztuk?

10. Czego jednostką w żegludze jest kabel?

11. Jak nazywa się jubilerska miara masy równa 0,2 g?

12. Angielska jednostka masy równa 28,35 g to...?

13. Jeden decymetr sześcienny – ile to litrów?

14. Przyrząd rejestrujący zmiany ciśnienia atmosferycznego to...?

15. Stoper to przyrząd do pomiaru...?

49. MIASTA ŚWIATA

1. W którym mieście znajduje się meczet Hagia Sophia?
2. Jak brzmi pełna nazwa stolicy Meksyku?
3. Główną atrakcją Paryża jest Wieża Eiffla; jaką nazwę nosi podobna wieża w Tokio?
4. Miasto to od ponad półtora wieku po burzliwej historii jest stolicą niepodległego państwa. Ma port Pireus. O jakim mieście mowa?
5. W którym z włoskich miast znajduje się Fontanna di Trevi?
6. Stolicą którego państwa jest miasto Caracas?
7. Proszę przełożyć na język polski nazwę wielkiej amerykańskiej aglomeracji – Los Angeles.
8. Która z wielkich metropolii europejskich „warta jest mszy"?
9. Wzgórze zamkowe Pragi, odpowiednik polskiego Wawelu, od X wieku gród książąt, później królów czeskich. Jak nazywa się to wzgórze?

10. Które miasto jest konstytucyjną stolicą Holandii? (Nie mylić z Hagą – siedzibą rządu i dworu królewskiego).

11. W którym mieście znajduje się Hyde Park?

12. W którym mieście stoi Statua Wolności – dar Francji dla USA?

13. W którym mieście znajduje się słynne muzeum Ermitaż?

14. Które miasto zwane jest miastem Siedmiu Wzgórz?

15. Czyje imię nosi najstarszy most Pragi Czeskiej?

13/15

50. MITOLOGIA GRECKA I RZYMSKA

1. Przez Greków czczony pod imieniem Asklepiosa; był bogiem sztuki lekarskiej. Jak brzmi jego rzymski odpowiednik?
2. Jak w mitologii greckiej nazywał się bóg miłości?
3. Jak nazywała się grecka bogini zwycięstwa?
4. Gdzie znajdowała się siedziba bogów greckich?
5. Kto przewoził dusze zmarłych przez Styks?
6. Jak nazywali się rodzice Aresa – boga zażartej wojny?
7. Na której wyspie Morza Śródziemnego urodziła się Afrodyta?
8. Jak Apollo ukarał króla Midasa?
9. Synami którego z bogów byli Remus i Romulus?
10. Kto był ukochaną Erosa?
11. Mityczny król Elidy posiadał niezliczone stada bydła. Jedną z prac musiał wykonać u niego Herakles. Jak nazywał się ten król?

12. Jak się nazywała bogini niezgody, która rzuciła złote jabłko z napisem „dla najpiękniejszej"?

13. Potwór o wielu głowach, które po ścięciu odrastały to...?

14. Ile wynosiła opłata za przewóz dusz przez rzekę Styks?

15. Jak nazywał się mityczny śpiewak grecki, którego muzyka uśmierzała huczące fale i łagodziła dzikie bestie?

11/15

51. MODA I UBIORY

1. Boczne pasy na mundurowych spodniach to...?

2. Jak nazywa się mała poduszeczka przywiązywana z tyłu talii, noszona przez kobiety w XIX wieku?

3. Sztywny kapelusz, cylinder dający się złożyć płasko i rozprostować za pomocą specjalnej sprężyny to...?

4. Ozdoba w kształcie małej obręczy ze szlachetnych metali, drogich kamieni itp., noszona zwykle przez kobiety powyżej przegubu dłoni to...?

5. Jak nazywa się sweter z wywijanym kołnierzem, wkładany przez głowę?

6. Jaką nazwę nosił obszerny płaszcz wełniany z kapturem noszony przez Arabów?

7. Jak nazywa się obuwie z grubą podeszwą służące do podwyższenia aktorów grających w starożytnym teatrze w Grecji i Rzymie?

8. Fason damskich kostiumów i płaszczy sportowych szytych na wzór munduru lub stroju myśliwskiego używanego w Afryce to...?

9. Jak nazywały się noszone dawniej męskie spodnie sportowe o krótkich nogawkach zapinanych pod kolanami?

10. Lekki przedmiot rozkładany półkolisto, zwykle bardzo ozdobny, używany do chłodzenia się. O którym przedmiocie mowa?

11. Obszerna spódnica w formie dzwonu, upięta na obręczach, to...?

12. Nazwa obuwia z cienkiej skórki o mocno wydłużonym nosie, noszonego w Europie w XII–XV wieku.

13. Jak nazywa się uniform dla służb hotelowych, restauracyjnych, domowych?

14. Jak nazywa się ubiór noszony przez zakonników?

15. Gdzie przyczepia się do stroju żabot?

52. MORZA I OCEANY

1. Który z oceanów jest większy: Atlantycki czy Indyjski?
2. Na którym morzu leży wyspa Cypr?
3. Które z tych państw ma dostęp do Morza Adriatyckiego: Austria, Szwajcaria czy Węgry?
4. Najwyższy stopień wojskowy w marynarce wojennej to...?
5. W którym roku zatonął brytyjski parowiec transatlantycki „Titanic"?
6. Przyrząd nawigacyjny służący do mierzenia przebytej przez statek drogi to...?
7. Który kontynent opływają morza: Timorskie, Arafura, Koralowe i Tasmana?
8. Wielka Rafa Koralowa leży koło wschodniego czy zachodniego wybrzeża Australii?
9. Jak nazywa się statek przystosowany do połowu ryb za pomocą sieci, włoku lub lin trałowych, które są ciągnięte po dnie morskim?

10. Największe bezodpływowe jezioro Ziemi to...?

11. Cieśnina Cooka oddziela Wyspę Północną od Wyspy Południowej którego państwa?

12. Jak nazywa się następca żaglowca „Dar Pomorza"?

13. Nazwa fali załamującej się na pochyłym dnie morskim w pobliżu brzegu?

14. Odpowiednik sierżanta w marynarce wojennej to...?

15. Nazwy niektórych mórz wywodzą się od kolorów. Proszę wymienić przynajmniej trzy z nich.

53. MUZYKA ŚWIATOWA

1. Jak nazywa się ukraińska piosenka ludowa o charakterze elegijnym, sentymentalnym?

2. Co oznacza w języku francuskim słowo „piaf", którym nazwano słynną piosenkarkę francuską – Gassion?

3. Czyje wesele występuje w tytule opery Wolfganga Amadeusza Mozarta?

4. Jaki rodzaj muzyki spopularyzował Bob Marley?

5. Gwiazda muzyki rockowej, której prawdziwe nazwisko brzmi Luiza Veronica Ciccone, występuje pod pseudonimem...?

6. W pierwszym po wojnie Międzynarodowym Konkursie Chopinowskim w 1949 roku laureatką I nagrody została polska pianistka. Proszę podać jej nazwisko.

7. Kto skomponował utwór symfoniczny „Bolero"?

8. Kogo w 1977 roku żegnał prezydent USA Jimmy Carter słowami: „Jego muzyka, jego osobowość zmieniły oblicze amerykańskiej kultury. Był symbolem buntowniczego ducha naszego narodu"?

9. Kompozytor niemiecki żyjący w latach 1770–1827, autor m.in. IX Symfonii, to...?

10. Pierwszym amerykańskim filmem, który pojawił się po wojnie w polskich kinach była „Serenada w dolinie słońca". W filmie tym wystąpiła słynna orkiestra taneczna, której założycielem i kierownikiem był puzonista i kompozytor. Jak się nazywał?

11. Gdzie odbywa się coroczny festiwal im. Jana Kiepury?

12. „Gdybym był bogaty" – śpiewa jegomość na stogu siana w telewizyjnej reklamie. Z jakiego utworu pochodzi ta piosenka?

13. Kto skomponował muzykę do musicalu „West Side Story"?

14. Kompozytor francuski; twórca popularnych oper („Poławiacze pereł", wystawiona w 1863 roku, „Carmen" – 1875), muzyki do dramatu A. Daudeta „Arlezjanka" (1872), utworów orkiestrowych i fortepianowych, to...?

15. Najsłynniejszy zespół w historii rock and roll'a, pochodzący z Liverpoolu, to...?

54. MUZYKA WSPÓŁCZESNA

1. Jak nazywa się festiwal muzyki współczesnej, który co roku odbywa się w Warszawie?

2. W latach 80. był jednym z najpopularniejszych polskich zespołów rockowych. Zbigniew Hołdys wraz z grupą muzyków stworzył wówczas niezapomniane przeboje, takie jak: „Nie płacz Ewka", „Niewiele mogę ci dać", „Autobiografia". O jakim zespole mówimy?

3. Która z polskich piosenkarek śpiewała o „leżeniu pod gruszą na dowolnie wybranym boku"?

4. Proszę podać tytuł debiutanckiej płyty Justyny Steczkowskiej.

5. Jak brzmi tytuł pierwszego polskiego musicalu, pokazanego na Brodwayu?

6. Jak nazywa się polski kompozytor, autor muzyki do tryptyku filmowego Krzysztofa Kieślowskiego „Trzy kolory"?

7. Które z polskich miast uważane jest za „stolicę polskiej piosenki"?

8. Poeta, satyryk, aktor kabaretowy, autor wielu przebojowych piosenek, m.in. „Wakacje z blondynką", „Kwiat jednej nocy", „Jej portret". Zmarł w 1988 roku. Jak się nazywał?

9. Jak nazywa się wokalistka, która rozstała się z zespołem Varius Manx?

10. Autor i wykonawca popularnej piosenki „Pretty woman" znanej także z filmu pod tym samym tytułem nazywa się...?

11. Jaką nazwę nosi Państwowy Zespół Pieśni i Tańca zorganizowany w 1949 roku przez Tadeusza Sygietyńskiego?

12. W którym mieście odbył się 18 maja 1996 roku Festiwal Piosenki Eurowizji?

13. Jej największy przebój to „Malowana lala". Jak nazywa się ta piosenkarka?

14. Który zespół muzyczny wydał albumy: „Emu" i „Elf"?

15. „Pamiętasz była jesień" śpiewała bardzo znana niegdyś piosenkarka, która nazywa się...?

55. MUZYKA: INSTRUMENTY

1. Największym instrumentem smyczkowym jest...?
2. Na jakim instrumencie grają szkoccy kobziarze?
3. Ile strun mają skrzypce?
4. Czy saksofon to instrument dęty drewniany czy dęty blaszany?
5. Ile nóg ma fortepian?
6. Na jakim instrumencie grał Orfeusz?
7. Jak się nazywa instrument perkusyjny, mocowany wewnątrz dłoni, używany przez hiszpańskie tancerki?
8. Jak nazywa się mała czterostrunowa gitara hawajska pochodzenia portugalskiego, spopularyzowana na Hawajach w końcu XIX wieku?
9. Banjo to instrument strunowy szarpany czy dęty?
10. Instrumenty, których dźwięk powstaje przez uderzanie, potrząsanie bądź pocieranie, to instrumenty...?

11. Jak nazywa się sztuka budowy strunowych, szyjkowych instrumentów muzycznych?

12. Czy kobza to instrument szarpany czy dęty?

13. Na czym grał Jankiel w „Panu Tadeuszu"?

14. Jak nazywa się ruchoma część piszczałki puzonu?

15. Z gry na którym instrumencie znana jest Kaja Danczowska?

56. MUZYKA: JAZZ

1. Od 1969 roku corocznie odbywa się w Warszawie międzynarodowy festiwal muzyki jazzowej. Jaką nosi nazwę?

2. Jak nazywa się kierunek w muzyce współczesnej, będący syntezą elementów muzyki jazzowej i rockowej? Jego czołowi przedstawiciele to m.in. zespoły „Coloseum", „Blood, Sweat & Tears" i „Chicago".

3. Na którym instrumencie grał Benny Goodman?

4. Amerykański trębacz i wokalista jazzowy; zwany królem jazzu, żyjacy w latach 1900–71; uprawiał bluesa, jazz klasyczny, swing; występował w komediach muzycznych, rewiach, filmach, to...?

5. Amerykański pianista, kompozytor i aranżer jazzowy; kierownik orkiestry grającej w stylu nowoczesnego swingu; jego kompozycje: Sophisticated Lady, 1933; Caravan, 1936.

6. W którym państwie odbywa się festiwal Jazz Jamboree?

7. W którym mieście odbywa się od 1954 roku coroczny American Jazz Festival?

8. Z gry na którym instrumencie znany jest nasz muzyk Zbigniew Namysłowski?

9. Od którego roku odbywa się w Newport coroczny American Jazz Festival?

10. Amerykański kompozytor i pianista; w twórczości zespolił elementy muzyki murzyńskiej, jazzu, współczesnych tańców; utwory symfoniczne („Błękitna rapsodia", 1923 rok), koncert fortepianowy (1925 rok), opera „Porgy and Bess" (wystawiona w 1935 roku), muzyka do rewii, filmów, piosenki.

11. Religijne pieśni Murzynów amerykańskich; jedno ze źródeł jazzu; wykonywane początkowo jedynie podczas nabożeństw kościelnych, usamodzielniły się w latach 30. XX wieku. Jak się nazywają?

12. Instrument Murzynów amerykańskich, chordofon szarpany; rodzaj gitary; okrągłe pudło rezonansowe kryte błoną, z długą szyjką, 4–9 strun; popularny w jazzie tradycyjnym to...?

13. Na którym instrumencie grał Louis Armstrong?

14. Z gry na którym instrumencie znany jest Jan Ptaszyn Wróblewski?

15. W którym wieku powstał jazz na południu Stanów Zjednoczonych?

57. MUZYKA: KLASYKA ŚWIATOWA

1. Gdzie urodził się Fryderyk Chopin?

2. „Sonatę patetyczną" na fortepian skomponował Ludwig van Beethoven, a kto skomponował „Sonatę księżycową"?

3. Który z wielkich kompozytorów utracił słuch, a pomimo to tworzył, a nawet czasem występował jako dyrygent?

4. Słynne „Alleluja" Jerzego Fryderyka Händla to część jego wielkiego oratorium o nazwie...?

5. Ile koncertów fortepianowych stworzył Fryderyk Chopin?

6. Kto jest twórcą „Marsza tureckiego"?

7. Proszę podać nazwisko kompozytora austriackiego, żyjącego w latach 1732–1809, zaliczanego do tzw. klasyków wiedeńskich, twórcy oratoriów: „Stworzenie świata" i „Pory roku"?

8. Proszę podać tytuł wielkiego lecz – niestety – niedokończonego dzieła Wolfganga Amadeusza Mozarta, którym wieńczy swoją twórczość?

9. Kto żył wcześniej: Wolfgang Amadeusz Mozart czy Jan Sebastian Bach?

10. Jakiej narodowości był wybitny kompozytor Hektor Berlioz?

11. Enrico Caruso był słynnym basem czy tenorem?

12. Włoski kompozytor doby baroku; skomponował m.in. 4 koncerty skrzypcowe – poświęcone czterem porom roku. Jak brzmi jego nazwisko?

13. Wymień nazwiska trzech najsławniejszych z żyjących tenorów, którzy ostatnio razem koncertowali?

14. Kto jest twórcą koncertów brandenburskich z 1721 roku napisanych dla kapeli dworskiej wielkiego melomana Christiana Ludwika, margrabiego brandenburskiego?

15. Jak nazywa się miasto w Bawarii, w którym we wzniesionym przez Ryszarda Wagnera teatrze, corocznie odbywają się festiwale muzyczne?

58. MUZYKA: OPERA

1. Skąd pochodził Cyrulik z opery Rossiniego?
2. Pierwsza dama opery grająca główne role to...?
3. Jak zatytułowana jest opera Mozarta, której akcja rozgrywa się w szesnastowiecznej Turcji?
4. Orkiestrowy wstęp do opery lub samodzielny utwór koncertowy zazwyczaj o charakterze programowym to...?
5. Opery: „Chowańszczyzna" i „Borys Godunow" skomponował...?
6. Czy Ignacy Paderewski – wybitny polityk i wirtuoz fortepianu – skomponował chociaż jedną operę?
7. Kim z zawodu była Maria Callas?
8. Kto jest kompozytorem opery „Cyganeria"?
9. Jak nazywa się jeden z najsłynniejszych na świecie teatrów operowych znajdujący się w Mediolanie?
10. Kto skomponował muzykę do opery „Eugeniusz Onegin"?

11. Jak nazywa się kompozytor, twórca popularnych oper: „Carmen" i „Poławiacze pereł"?

12. Jak zatytułowana jest jedyna opera napisana przez Ludwika van Beethovena?

13. Kto jest kompozytorem opery „Sprzedana narzeczona"?

14. Z okazji jakiego wydarzenia Józef Verdi skomponował operę „Aida"?

15. Czyje wesele występuje w tytule opery Wolfganga Amadeusza Mozarta z 1786 roku?

59. MUZYKA: OPERETKA

1. Wybitny przedstawiciel operetki – Jakub Offenbach wprowadził do swych operetek taniec, który wzbudził zachwyt wśród mężczyzn, ale i powszechne zgorszenie. Jaki to taniec?

2. Nazwa którego tańca węgierskiego występuje w tytule słynnej operetki Imre Kalmana?

3. Czy Jan Kiepura, światowej sławy polski tenor, występował w operetkach?

4. Jak brzmi tytuł operetki Franza Lehara, z której pochodzi aria „Usta milczą, dusza śpiewa"...?

5. Dzieło Johanna Straussa, z którego pochodzi przebój „Wielka sława to żart". Proszę podać tytuł tej klasycznej operetki.

6. Jak nazywa się włoski kompozytor, wirtuoz skrzypiec, tytułowy bohater operetki Lehara?

7. Jak zatytułowana jest operetka Lehara, której bohaterką jest bogata wdowa – Hanna Glawari?

8. „Księżniczka czardasza" to oczywiście operetka. A „Księżniczka dolarów"?

9. Jak nazywa się tekst słowny opery, operetki, oratorium, kantaty?

10. W jednej ze swych operetek Jakub Offenbach wykorzystał w sposób zabawny i poufały grecki mit o królewiczu trojańskim Parysie. Jaki tytuł nosi ta operetka?

11. Jan Szurmiej wystawił w Operetce Warszawskiej „Sztukmistrza z Lublina". Kto jest autorem tego utworu?

12. Kompozytor austriacki; operetki: „Lekka kawaleria" wystawiona w 1866 roku, „Boccaccio" – w 1879 roku, uwertura „Chłop i poeta" – 1846 rok. O kim mowa?

13. Reżyser, aktor; wieloletni reżyser i dyrektor Operetki Warszawskiej (1890–1921); przyczynił się do jej artystycznego rozkwitu; tłumacz utworów dramatycznych i librett operetkowych, to...?

14. Który kompozytor jest autorem operetki „Kraina uśmiechu"?

15. Który kompozytor węgierski jest autorem operetki „Hrabina Marica"?

60. MUZYKA: POP

1. Jak nazywał się największy przebój zespołu The Animals, będący przejmującą wersją dawnej amerykańskiej pieśni ludowej?

2. Znany zespół brytyjski „Emerson, Lake and Palmer" nagrał własną, rockową wersję słynnego utworu Modesta Musorgskiego. Jaki to utwór?

3. Jak nazywa się lider i wokalista legendarnego zespołu The Rolling Stones?

4. Kto reprezentował Polskę w 1996 roku na Festiwalu Piosenki Eurowizji w Oslo?

5. Na którym instrumencie grał Phil Collins, kiedy był członkiem grupy „Genesis"?

6. Największą gwiazdą tego zespołu był Freddie Mercury. Jak brzmi jego nazwa?

7. Jak nazywał się lider i wokalista słynnej amerykańskiej grupy rockowej „The Doors", zmarły przedwcześnie w 1971 roku?

8. Jaką nazwę nosił brytyjski duet, w którego skład wchodzili: David Stewart i Annie Lennox?

9. Choć wciąż są na estradzie, przeszli do legendy, a ich przeboje takie jak: „Satisfaction" czy „Paint it black" stały się klasykami rocka. O którym zespole mowa?

10. Jakiego koloru była łódź podwodna z filmu i z piosenki grupy „The Beatles"?

11. Piosenka „Diana" była wielkim przebojem 1957 roku. Kto ją wtedy śpiewał?

12. Jego wielkim przebojem była piosenka „Rock Around the Clock". O kogo chodzi?

13. Na jakim instrumencie muzycznym gra na koncertach Vanessa Mae?

14. Cały świat zna piosenki Jacquesa Brela śpiewane po francusku, ale czy on sam pochodził z Francji?

15. Kto śpiewał piosenkę „W żółtych płomieniach liści"?

61. NAGRODY I ODZNACZENIA

1. W 1989 roku przebywający na emigracji przywódca religijny i polityczny Tybetańczyków dalajlama otrzymał międzynarodową nagrodę. Jaka to była nagroda?

2. W której dyscyplinie sportu nagrodą za zwycięstwo jest Puchar Davisa?

3. Czy Ernest Hemingway otrzymał literacką nagrodę Nobla?

4. W którym roku po raz pierwszy zostały przyznane nagrody Nobla?

5. Jak nazywa się najwyższe polskie odznaczenie wojskowe?

6. Jak nazywa się wstążka naszywana na mundurze lub marynarce, zastępująca odznaczenie?

7. Zdobywca nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1924 roku to...?

8. Jak nazywa się pierwszy order polski ustanowiony w 1705 roku?

9. Który z polskich pisarzy otrzymał w 1980 roku literacką nagrodę Nobla?

10. Jak nazywa się pozłacana statuetka przyznawana od 1929 roku przez Akademię Nauk i Sztuk Filmowych w Los Angeles?

11. Jak nazywa się pierwsza Polka, która w 1961 roku otrzymała medal Lilienthala za wybitne osiągnięcia w szybownictwie?

12. W którym kraju przyznawane są co roku literackie nagrody Nobla?

13. Najwyższe odznaczenie francuskie ustanowione przez Napoleona w 1802 roku nadawane jest osobom wojskowym i cywilnym. Co to za odznaczenie?

14. Czy Szimon Peres jest laureatem nagrody Nobla?

15. W którym roku Lech Wałęsa otrzymał pokojową nagrodę Nobla?

62. NAUKA

1. Oftalmologia to nauka o wadach i schorzeniach jakiego narządu?

2. Kto jest twórcą psychoanalizy?

3. Obaj żyli na przełomie XVIII i XIX wieku. Jan był matematykiem, a Jędrzej chemikiem. Jak brzmi nazwisko braci?

4. Odtwórcę głównej roli w dramacie greckim nazywamy...?

5. Jak nazywa się nauka zajmująca się badaniem kultur różnych ludów, zwłaszcza przeobrażeniem tradycji kultury?

6. Dział geologii zajmujący się badaniem budowy i ruchów skorupy ziemskiej to...?

7. Nazwa działu mechaniki badającego ruch ciał materialnych pod wpływem działających na nie sił...?

8. Osoba podatna na wpływ hipnotyzera i łatwo wpadająca w stan hipnozy to...?

9. Jakiej narodowości był słynny medyk, chemik i lekarz – Paracelsus, żyjący w XVI wieku?

10. Mosiądz to stop czy pierwiastek?

11. Kto w 33 dni po Amundsenie dotarł do Bieguna Południowego, a w drodze powrotnej zmarł z wyczerpania?

12. Pomocnicza nauka historii zajmująca się herbami to...?

13. Kto ze starożytnych zasłynął z okrzyku: „Eureka!"?

14. Kto był twórcą największego europejskiego księgozbioru o charakterze Biblioteki Narodowej, mieszczącego się w XVIII wieku w Warszawie?

15. Co oznacza termin „abiotyczny"?

63. NAZWY

1. Jak nazywa się stałe lub przenośne stanowisko myśliwskie o wysokości kilku metrów, składające się z platformy, ławeczki i drabiny?

2. Jak nazywa się specjalna, rowkowana misa, służąca do ucierania ciasta lub maku?

3. Łódź dwukadłubowa to...?

4. Owoc dębu to...?

5. Jak nazywa się osoba zastępująca aktora w niebezpiecznych scenach?

6. Jak nazywa się francuska pieśń rewolucyjna, od 1839 roku hymn narodowy Francji?

7. Jak nazywa się akcja charytatywna Jerzego Owsiaka?

8. Który ptak jest symbolem mądrości?

9. Proszę podać polski odpowiednik terminu „renesans".

10. Jak nazywa się okazałe naczynie służące do parzenia herbaty, pochodzące z Tuły?

11. Starszy pasterz owiec, przełożony juhasów to...?

12. Proszę podać nazwę pierwszej litery alfabetu greckiego.

13. Łódź wiosłowa używana na kanałach weneckich to...?

14. Jest to nazwa tatrzańskiego jeziora, ale także jednego z warszawskich parków. Jak ona brzmi?

15. Jak nazywają się dzwonki przy uprzęży?

64. ONZ

1. W którym mieście znajduje się siedziba ONZ?

2. Jak nazywała się istniejąca przed II wojną światową poprzedniczka Organizacji Narodów Zjednoczonych?

3. Jednym z organów ONZ jest Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości. Gdzie znajduje się jego siedziba?

4. Czy Belgia jest członkiem ONZ?

5. W którym roku uchwalona została przez ONZ „Deklaracja praw człowieka" – rezolucja dotycząca podstawowych praw człowieka: człowiek rodzi się wolny i równy, ma prawo do życia, wolności, pracy i wypoczynku, wolności wyznania.

6. W którym roku uchwalona została przez ONZ „Deklaracja praw dziecka", zbiór postulatów w sprawie równości praw wszystkich dzieci i zapewnienia im właściwych warunków życia i rozwoju oraz ochrony przed dyskryminacją rasową lub religijną?

7. Amerykański polityk z Partii Demokratycznej; 1962–66 senator, 1970–74 gubernator Georgii; 1977–81 prezydent. W latach 90. skuteczny negocjator z ramienia ONZ w rozwiązywaniu konfliktów politycznych w świecie (m.in. Haiti 1994 rok), to...?

8. Architekt, urbanista; 1956–64 naczelny architekt Warszawy, 1964–73 pełnił funkcje kierownicze i doradcze przy ONZ i UNESCO (m.in. dyrektor planu odbudowy Skopia); profesor Politechniki Warszawskiej; publikator, to...?

9. Jak nazywa się statut ONZ przyjęty w 1945 roku w San Francisco; formułuje cele, zadania, zasady funkcjonowania i działalności organów ONZ?

10. Czy w wojnie koreańskiej w latach 1950–53 uczestniczyły wojska ONZ?

11. Polityk norweski, socjaldemokrata; 1935–46 i 1963–65 członek rządu (1941–45 minister spraw zagranicznych gabinetu emigracyjnego); 1946–53 pierwszy sekretarz generalny ONZ; ustąpił ze względu na konflikt z ZSRR, to...?

12. Generał amerykański; 1943–45 naczelny dowódca sił alianckich na Dalekim Wschodzie, doprowadził do klęski Japonii w II wojnie światowej; 1950–51 naczelny dowódca sił zbrojnych ONZ w wojnie koreańskiej, to...?

13. Austriacki polityk, mąż stanu, był sekretarzem generalnym ONZ przez dwie kadencje. O kim mowa?

14. Czy Siły Pokojowe ONZ otrzymały nagrodę Nobla?

15. Niewolnictwo zostało zakazane przez Ligę Narodów w 1926 roku, a w którym roku przez ONZ?

65. ORGANIZACJE MIĘDZYNARODOWE

1. Czy Grenlandia należy do NATO?
2. Jaką dzialalnością zajmuje się organizacja, której skrót angielski brzmi OPEC (Organization of the Petroleum Exporting Countiers)?
3. Które państwa wchodzą w skład Unii Gospodarczej Beneluxu?
4. W którym roku został utworzony Pakt Północnoatlantycki (NATO)?
5. Kiedy Szwecja przystąpiła do NATO?
6. Która ze stolic Europy Zachodniej jest siedzibą Organizacji NZ ds. Oświaty, Nauki i Kultury, czyli UNESCO?
7. W którym kraju Agencja Reutera ma swoją główną siedzibę?
8. Nazwa której organizacji międzynarodowej ma skrót WHO?
9. W którym roku Polska została przyjęta do Rady Europy?

10. Proszę wyjaśnić skrót KBWE.

11. Proszę podać skrót nazwy międzynarodowej organizacji utworzonej w Stanach Zjednoczonych w 1943 roku pod hasłem niesienia pomocy ekonomicznej ludności krajów zniszczonych przez wojnę. Rozwiązana została w 1947 roku.

12. W którym roku zostało założone stowarzyszenie społeczne wyższej użyteczności – Polski Czerwony Krzyż?

13. Gdzie znajduje się siedziba Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości?

14. Jak brzmi potoczna nazwa Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (jest to skrót angielskiej nazwy tej organizacji)?

15. Proszę podać polską nazwę organizacji międzynarodowej, posiadajacej skrót BIH?

66. PARTIE POLITYCZNE

1. Jaką nazwę nosiła założona w 1882 roku przez Ludwika Waryńskiego pierwsza na ziemiach polskich partia robotnicza?

2. Kto w 1996 roku został kandydatem partii republikańskiej w wyborach prezydenckich w USA?

3. W 1928 roku na ziemiach polskich powstało Stronnictwo Narodowe. Kto stanął na czele tej partii?

4. Partia Baas (Partia Socjalistycznego Odrodzenia Arabskiego) funkcjonuje w dwóch krajach. Proszę wymienić jedno z tych państw.

5. Kto był przywódcą Narodowosocjalistycznej Niemieckiej Partii Robotniczej (NSDAP)?

6. Kto stał na czele partii w Związku Radzieckim w latach 1964–1982?

7. Z których ugrupowań politycznych powstała Unia Wolności?

8. Kto w momencie założenia Porozumienia Centrum został jego pierwszym przewodniczącym?

9. Z której partii wywodzi się Helmut Kohl?

10. John Major objął stanowisko premiera po Margaret Thatcher. Członkami której partii są ci politycy?

11. Z ramienia której partii Bill Clinton wygrał wybory prezydenckie w USA w 1992 roku?

12. Były prezydent Francji François Mitterrand przed objęciem urzędu był przewodniczącym której partii?

13. Felipe Gonzalez Marquez był premierem Hiszpanii w latach 1982–1996; do której partii należał?

14. Lech Wałęsa w roku 1993 był inicjatorem powstania ruchu społeczno-politycznego, który miał odnieść zwycięstwo w wyborach. Jak nazywał się ten blok polityczny?

15. Aleksander Kwaśniewski wygrał wybory prezydenckie w 1995 roku. Przewodniczącym której partii był do momentu objęcia urzędu prezydenta?

67. POLITYKA I POLITYCY

1. Jak nazywał się ostatni prezydent Polski na emigracji?

2. W latach 1919–22 był Naczelnikiem Państwa, w roku 1920 został mianowany Marszałkiem Polski. O kim mówimy?

3. Kto został premierem Indii po zamordowaniu Indiry Gandhi? Proszę podać imię i nazwisko.

4. Jak nazywał się chiński działacz polityczny i państwowy, który ukształtował kult swojej osoby i zainicjował „rewolucję kulturalną"?

5. Jak nazywał się szef rządu szwedzkiego zamordowany w lutym 1986 roku?

6. Kanclerza Otto von Bismarcka określano mianem „żelaznego". Który współczesny polityk – kobieta – otrzymał taki sam przydomek?

7. W listopadzie 1986 roku zmarł w Moskwie Wiaczesław Mołotow. Jak długo żył ten polityk?

8. Kto ze strony rządowej podpisał w sierpniu 1980 roku porozumienie w Szczecinie?

9. Kto był ostatnim prezydentem Czechosłowacji?

10. Od którego roku głową Brytyjskiej Wspólnoty Narodów jest Elżbieta II?

11. Politykiem którego państwa był Agostino Casaroli?

12. W którym państwie Urho Kekkonen sprawował funkcję premiera, a potem prezydenta?

13. Kto był kanclerzem RFN przed Helmutem Kohlem?

14. Kto był pierwszym i jedynym prezydentem ZSRR?

15. Kto został wybrany prezydentem Francji w wyborach, które odbyły się 7 maja 1995 roku?

9/16

68. POLSKA: GEOGRAFIA

1. Miasto nad Wisłą w województwie lubelskim i dzielnica Krakowa noszą imię jednego z polskich królów. Którego?

2. Na terenie którego województwa leży Woliński Park Narodowy?

3. Czy największe polskie jezioro – Śniardwy ma ponad 100 km^2 powierzchni?

4. Nad którą rzeką leży Tomaszów Mazowiecki?

5. Za dwa potoki źródłowe Wisły uważa się Czarną Wiselkę i...?

6. Choć daleko nam do Sahary i my mamy polską pustynię w okolicach Olkusza. Jak się ona nazywa?

7. Co stanowi oś hydrograficzną Warszawy?

8. Najwyższym szczytem Gorców jest...?

9. Nad którą rzeką leży Malbork – jedna z najpotężniejszych twierdz średniowiecznej Europy?

10. Do której rzeki wpada Nysa Łużycka, a do której Nysa Kłodzka?

11. Jak nazywa się wielkie pasmo górskie, stanowiące północną część Karpat, którego najwyższym szczytem jest Babia Góra?

12. Największe jezioro polskich Tatr to...?

13. Poznań leży nad którą rzeką?

14. Najgłębsze jezioro w Polsce to...?

15. Szrenica to szczyt w Tatrach, Beskidach, Karkonoszach czy w Bieszczadach?

69. POLSKA: HISTORIA

1. Która ustawa po raz pierwszy dopuszczała do Sejmu mieszczaństwo?
2. Jak nazywała się królowa Polski (od 1575 roku), żona Stefana Batorego, córka Zygmunta I Starego i Bony?
3. W którym roku odbył się słynny Zjazd Gnieźnieński?
4. Kongres Wiedeński zadecydował o powstaniu Królestwa Polskiego. Jak inaczej było ono nazywane?
5. W którym roku nastąpił I rozbiór Polski?
6. Jakim mianem określany jest najazd szwedzki, rozpoczęty w 1655 roku?
7. Jak nazywa się piechota polska utworzona za Stefana Batorego, w skład której wchodzili chłopi – „wybrańcy" z dóbr królewskich (brano 1 chłopa z 20 łanów ziemi)?
8. Jak nazywał się ostatni król Polski z dynastii Wazów?
9. Jaką śmiercią zmarła królowa Bona?
10. W którym mieście Naczelnik Tadeusz Kościuszko proklamował Akt Powstania Narodowego?

11. Jak nazywała się manifestacja przedstawicieli 141 miast zorganizowana w Warszawie podczas obrad Sejmu Czteroletniego w celu poparcia obozu reform?

12. Jak nazywał się Marszałek Sejmu Czteroletniego (1788–92)?

13. W którym wieku został odlany dzwon Zygmunta?

14. Który król zasiadł na tronie polskim po Henryku Walezym w 1575 roku?

15. Nazwa magnackiego stronnictwa Czartoryskich, które w XVIII wieku próbowało przeprowadzić reformy w Rzeczypospolitej, to...?

14/15

70. POLSKA: KULTURA, NAUKA, SZTUKA

1. Który z polskich rzeźbiarzy był twórcą pomnika Fryderyka Chopina w Łazienkach w Warszawie?

2. W którym roku odbyło się otwarcie Filharmonii Warszawskiej?

3. Jaki tytuł nosiło wychodzące w latach 1765–85, redagowane m.in. przez Ignacego Krasickiego, najbardziej zasłużone czasopismo królewskiego obozu reform?

4. W 1975 roku Andrzej Wajda wyreżyserował film „Ziemia obiecana". Kto jest autorem powieści, na kanwie której powstał film?

5. Pod jakim nazwiskiem znana jest polska aktorka i piosenkarka, popularna gwiazda lat 30. – Maria Anna z Pietruszyńskich Tyszkiewiczowa?

6. Reżyser polski, twórca tak znanych filmów, jak: „Pociąg", „Matka Joanna od Aniołów", „Faraon". O kim mowa?

7. Jak nazywają się tkaniny-rzeźby wykonane przez polską artystkę Magdalenę Abakanowicz?

8. Jak nazywa się miejscowość, położona obok Ciechanowa, gdzie Zygmunt Krasiński przeżył jedną ze swych wielkich miłości? Dziś znajduje się tam Muzeum Romantyzmu.

9. W którym mieście w Polsce odbywa się festiwal piosenki aktorskiej?

10. W 1975 roku polski pianista został zwycięzcą IX Konkursu im. Fryderyka Chopina. Jak brzmi nazwisko tego wirtuoza?

11. Kto był założycielem Uniwersytetu Wileńskiego?

12. Jaka odmiana orła była inspiracją naszego godła?

13. Kto był nadwornym kronikarzem Kazimierza Sprawiedliwego?

14. Jak się nazywa otwarta w 1928 roku w Warszawie centralna biblioteka państwowa?

15. Proszę podać nazwę miejscowości, w której Karol Szymanowski skomponował muzykę do baletu „Harnasie" i opery „Król Roger".

71. POLSKA: MIASTA

1. Jak nazywa się miasto położone na Wyżynie Łódzkiej, które w latach 1578–1792 stanowiło siedzibę trybunału koronnego?

2. Jak nazywa się główny plac gdańskiej Starówki?

3. Jak nazywa się część miasta Brzeska, w której znajduje się wielki i znany browar?

4. Jak nazywa się miasto, będące znaną w starożytności osadą na szlaku bursztynowym łączącym Morze Bałtyckie z Rzymem. Obecnie znane z produkcji fortepianów i pianin.

5. Które miasto jest stolicą Podlasia?

6. W którym mieście wystawiona jest obecnie Panorama Racławicka?

7. W którym mieście znajduje się słynne muzeum powozów utworzone w 1930 roku?

8. Ośrodek sportów zimowych, leży u podnóży Skrzycznego i Klimczoka, w 1973 roku otrzymał prawa miejskie. Co to za miejscowość?

9. W którym dużym mieście Polski odbywają się konkursy – lutniczy i skrzypcowy – im. Henryka Wieniawskiego?

10. Które miasto stało się kulturalną stolicą w okresie Młodej Polski?

11. Który styl architektoniczny reprezentuje krzyżacki zamek w Malborku?

12. Białystok leży nad rzeką...?

13. Które miasta tworzą Trójmiasto?

(14) Słynna jest Krzywa Wieża w Pizie. W którym polskim mieście zachował się podobny zabytek?

(15) Do którego państwa należał Szczecin w latach 1648–1713?

9/15

72. POLSKA: POLITYKA I GOSPODARKA

1. Jak brzmi nazwa Banku Centralnego w Polsce?

2. Która konstytucja została uchwalona w Polsce wcześniej: marcowa czy kwietniowa?

3. Która z wymienionych postaci nie należała do Komitetu Obrony Robotników (KOR): Adam Michnik, Jacek Kuroń, Zbigniew Romaszewski, Antoni Macierewicz?

4. Jak nazywa się najstarsza uczelnia ekonomiczna w Polsce, założona w 1906 roku pod nazwą Wyższe Kursy Handlowe (od 1907 roku – im. A. Zielińskiego); od 1915 roku pod nazwą Wyższa Szkoła Handlowa. W latach 1949–91 upaństwowiona i znana pod nazwą Szkoła Główna Planowania i Statystyki.

5. Denominację złotego w Polsce wprowadzono w 1995 roku. Proszę podać imię i nazwisko Prezesa Narodowego Banku Polskiego, który uczestniczył w tej operacji.

6. Warszawska FSO rozpoczęła współpracę produkcyjną z koreańskim koncernem samochodowym. Którym?

7. Huta Katowice to ogromny kombinat przemysłowy zbudowany w latach 70. Kto był I sekretarzem KC PZPR w momencie rozpoczęcia tej inwestycji?

8. Na mocy porozumienia z którym państwem Polska w latach 80. rozpoczęła budowę metra w stolicy?

9. Kto był ministrem przemysłu w rządzie Tadeusza Mazowieckiego, który rozpoczął proces reform?

10. Stomil Olsztyn i Stomil Dębica to nasze największe zakłady oponiarskie. Nawiązały z nimi współpracę dwie firmy oponiarskie: amerykańska i francuska. Proszę wymienić ich nazwy.

11. Huta Warszawa została zakupiona przez zakład metalurgiczny jednego z państw europejskich. Którego?

12. Janusz Lewandowski był dwukrotnie ministrem przekształceń własnościowych. Proszę wymienić, w których rządach pełnił tę funkcję?

13. Znany rajdowiec polski, trzykrotny mistrz Europy, nawiązał współpracę z niemiecką firmą „Mercedes", w celu rozwoju przemysłu motoryzacyjnego w kraju. O kim mowa?

14. W listopadzie 1995 roku rozpoczęto sprzedaż świadectw udziałowych Programu Powszechnej Prywatyzacji. Kto w tym czasie był ministrem przekształceń własnościowych?

15. Kto w Polsce został pierwszym Prezesem Warszawskiej Giełdy Papierów Wartościowych?

73. POWIEDZENIA I PRZYSŁOWIA

1. Co znaczy po polsku łacińskie powiedzenie – „nolens volens"?
2. Jak nazywa się wielki francuski filozof i matematyk, żyjący w XVII wieku, który powiedział: „Myślę, więc jestem"?
3. Proszę dokończyć przysłowie: „I do tańca, i do..."?
4. Człowiek przebiegły to istota kuta na cztery...?
5. „Człowiek to brzmi..." – jak?
6. Jaki owoc smakuje najlepiej?
7. Jaki towar był przedmiotem interesów Zabłockiego?
8. Gdzie można wpaść z deszczu?
9. Czego próżno można szukać w stogu siana?
10. Do kogo należy świat?
11. Jak miał na imię ten, który umarł i leży na desce?
12. Oszukać, okpić kogoś to nabić go w co?

13. Proszę dokończyć przysłowie: „Czym skorupka za młodu nasiąknie, tym...”?

14. Proszę dokończyć powiedzenie: „Po nitce...”?

15. Co według przysłowia robi trzeci tam, gdzie dwóch się kłóci?

74. PREHISTORIA

1. Czwarta era w dziejach Ziemi; dzieli się na 3 okresy: trias, jurę i kredę. Jak się nazywa?

2. Trzecia era w dziejach Ziemi; dzieli się na 6 okresów: kambr, ordowik, sylur, dewon, karbon, perm. Jak się nazywa?

3. Wymarłe morskie zwierzęta z typu półstrunowców; osiadłe lub planktonowe; żyły od kambru do karbonu. Nazwa łacińska – *Graptolithina*. Proszę podać nazwę polską.

4. Pierwszy okres paleozoiku to...?

5. Najstarsza era w dziejach Ziemi to...?

6. Geologiczna jednostka podziału utworów geologicznych – zespół skał powstałych w ciągu epoki to...?

7. Jak nazywa się geologiczna jednostka czasu w dziejach Ziemi, która jest częścią okresu i dzieli się na wieki?

8. Angielski inżynier, geolog i paleontolog; twórca podstaw stratygrafii; wprowadził pojęcie skamieniałości przewodniej.

9. Brontozaur był gadem wodnym czy lądowym?

10. Jak nazywała się grupa gadów, z której jedynie krokodyle żyją do dziś, a należały do niej ponadto wymarłe tekodonty, dinozaury i pterozaury; pojawiły się w permie?

11. Kopalne gady z podgromady archozaurów; kończyny tylne miały ustawione pionowo pod tułowiem; formy bardzo zróżnicowane, opanowały prawie wszystkie środowiska; pojawiły się z końcem triasu, wymarły z końcem mezozoiku, a nazywały się...?

12. Które rośliny uważa się za pierwsze rośliny nasienne?

13. Często pijemy wodę pochodzącą z oligocenu. Oligocen był częścią trzeciorzędu czy czwartorzędu?

14. Procesy powstawania skamieniałości (fosyliów), w wyniku przemian organicznych szczątków roślin i zwierząt w nieorganiczne składniki skorupy ziemskiej nazywamy...?

15. Geologiczna jednostka podziału utworów geologicznych – zespół skał powstałych w ciągu doby geologicznej i oznaczonych skamieniałością przewodnią to...?

75. PRASA

1. Redaktorem naczelnym którego pisma jest od 1945 roku Jerzy Turowicz?

2. W który dzień tygodnia wychodzi cotygodniowy, kolorowy magazyn, będący dodatkiem do „Gazety Wyborczej"?

3. Redakcje tygodnika „Wprost" znajdują się w dwóch miastach Polski. W których?

4. Jak często ukazuje się pismo „Polityka"?

5. Z jakim ptakiem kojarzy się plotka, zmyślona wiadomość podana w prasie?

6. Co to jest: druk periodyczny ukazujący się nie częściej niż raz w tygodniu, a nie rzadziej niż raz w roku?

7. Biuro Reklamy TVP SA wydaje pismo omawiające programy radiowe i telewizyjne. Jaki nosi tytuł?

8. Dziennikarze której amerykańskiej gazety ujawnili aferę Watergate?

9. „Twój styl" to tygodnik, dwutygodnik, miesięcznik czy kwartalnik?

10. Działacz polityczny, pułkownik, legionista; od 1928 roku działacz BBWR; 1929–30 założyciel i redaktor naczelny „Gazety Polskiej". O kim mowa?

11. W poligrafii skład wraz z kliszami odtwarzającymi ilustracje, odpowiadający jednej stronicy czasopisma, gazety; także odbitka wykonana z tego składu, to...?

12. Jak nazywa się dziennikarz, publicysta; założyciel i redaktor „Życia i Nowoczesności"; 1980–82 i 1989–90 prezes SDP?

13. Proszę podać nazwisko założyciela i redaktora miesięcznika „Kultura" (od 1947); od 1962 roku redaktora naczelnego kwartalnika „Zeszyty Historyczne".

14. Aleksander Kwaśniewski w latach 1984–85 był redaktorem naczelnym pewnej gazety. Której?

15. Który z wymienionych dzienników ma zasięg ogólnopolski: „Superexpres" czy „Trybuna Śląska"?

76. PRAWO

1. Jak nazywa się strój noszony przez sędziów i adwokatów podczas rozprawy sądowej?

2. Czy w Polsce stosuje się karę dożywotniego więzienia?

3. Które państwo jako pierwsze uchwaliło konstytucję?

4. Czyją własnością są rzeki, o ile do kogoś w ogóle należą?

5. Kto według prawa wybiera w Polsce prezydenta?

6. Jak nazywa się podstawowy akt prawny regulujący ustrój państwa?

7. Jak nazywa się wewnętrzne prawo Kościoła katolickiego?

8. Oskarżyciel publiczny w procesie karnym to...?

9. Jak nazywa się orzeczenie wydane w procesie przez ławę przysięgłych?

10. Cesarz Justynian I Wielki był największym ustawodawcą cesarstwa bizantyjskiego. W którym wieku powstał kodeks Justyniana?

11. Wprowadzenie zmian lub uzupełnień do istniejących już ustaw nazywa się...?

12. Urzędnik państwowy dokonujący egzekucji z majątku dłużnika na mocy wyroku sądowego to...?

13. Kara polegająca na wygnaniu z kraju ojczystego to...?

14. Ile lat trwa kadencja Sejmu w Polsce?

15. W którym roku został utworzony Międzynarodowy Trybunał do Spraw Zbrodni popełnionych w byłej Jugosławii?

77. PRUS BOLESŁAW

1. Jak brzmi prawdziwe nazwisko Bolesława Prusa?
2. Do kogo w „Lalce" kieruje swą miłość Wokulski?
3. Jakie imię nosi tytułowy bohater powieści Bolesława Prusa „Faraon"?
4. W noweli Bolesława Prusa „Anielka", ukochany piesek tytułowej bohaterki miał na imię...?
5. Tytuł jednej z powieści Bolesława Prusa nawiązuje do nasilającego się pod koniec XIX wieku ruchu mającego na celu równouprawnienie kobiet. Jak brzmi tytuł tej powieści?
6. „Serce serc". To napis na grobie Bolesława Prusa. Na którym cmentarzu pochowany jest ten pisarz?
7. Jak brzmiało nazwisko bohatera powieści Bolesława Prusa „Placówka"?
8. W powieści Bolesława Prusa „Emancypantki" m.in. miejscem akcji jest zakład naukowy dla panien, prowadzony przez panią Latter. Jak nazywała się taka żeńska szkoła w XIX wieku?

9. Jak zatytułowane są części „Lalki", których narratorem jest Ignacy Rzecki?

10. Za którą powieść Bolesław Prus otrzymał nagrodę Nobla?

11. Jak brzmi nazwisko aktora, który odtwarzał rolę Rzeckiego w telewizyjnym serialu pt. „Lalka"?

12. Na której z warszawskich ulic mieścił się sklep Stanisława Wokulskiego?

13. Bolesław Prus był dziennikarzem. Proszę podać nazwę stałej rubryki, którą prowadził w prasie warszawskiej?

14. W którym roku urodził się Bolesław Prus?

15. Czy Bolesław Prus jest autorem noweli pt. „Antek"?

78. PRZESTĘPCZOŚĆ

1. Jak nazywamy tymczasowe pozbawienie wolności osoby podejrzanej, przed osądzeniem jej sprawy przez sąd?

2. Międzynarodowa organizacja policyjna utworzona w 1923 roku, zajmująca się współpracą policji różnych państw w walce z niektórymi przestępstwami (np. przemyt narkotyków, terroryzm, fałszerstwa pieniędzy, kradzież dzieł sztuki) to...?

3. W grudniu 1993 roku policja kolumbijska zastrzeliła przywódcę słynnego narkotykowego kartelu z Medelin. Proszę podać imię i nazwisko tego „kokainowego barona".

4. Czy posiadanie narkotyków jest w Polsce karane?

5. Jak nazywa się zbrodnia popełniona pod wpływem silnego wzburzenia?

6. Tajna sycylijska organizacja przestępcza, której działalność polega na kontrolowaniu – z reguły nielegalnych – sfer działalności to...?

7. Nauka o środkach i sposobach wykrywania przestępstw to...?

8. Jak nazywa się pismo, w którym sąd lub prokurator zarzadzają ściganie ukrywającego się oskarżonego, w stosunku do którego wydano postanowienie o tymczasowym aresztowaniu?

9. Wywiezienie skazanego do odległej miejscowości lub za granicę na przymusowy pobyt to...?

10. Jak nazywamy przestępstwo polegające na zabiciu dziecka przez matkę podczas porodu?

11. Jak nazywamy wyniszczenie, masową zagładę ludzi, zbrodnię przeciwko ludzkości zmierzającą do wytępienia określonych grup ludności z powodu ich rasy, narodowości, wyznań?

12. Wydanie przestępcy znajdującego się na obszarze danego państwa władzom tego państwa, którego prawo zostało naruszone to...?

13. Jak nazywamy przestępstwo polegające na zakupie rzeczy, która pochodzi z kradzieży?

14. Porywanie dzieci w celu uzyskania okupu to...?

15. Metodę ustalania tożsamości osoby na podstawie badania odcisków palców rąk nazywamy...?

79. ROLNICTWO I AGROKULTURA

1. Ziemniak odgrywał i odgrywa ogromną rolę zarówno jako pożywienie, jak i w przetwórstwie rolno-spożywczym. W Europie rozpowszechnił się dopiero w XIX wieku. Skąd pochodzi ziemniak?

2. Jak nazywało się duże gospodarstwo rolne, wykorzystujące wcześniej pracę chłopów pańszczyźnianych, a od XIX wieku pracę najemną?

3. Jest to czynność agrotechniczna, polegająca na umieszczeniu nasion na określonej głębokości, w górnej warstwie gleby, w możliwie równomiernych odstępach i przykryciu ich ziemią?

4. Jak nazywa się część pługa służąca do podcinania skiby, ostrze krojące glebę?

5. Jak nazywa się śródziemnomorska bylina lecznicza o rozgałęzionym korzeniu, przypominającym ludzką postać?

6. Z jakiej rośliny, oprócz buraka, wyrabia się cukier?

7. Zbiornik do zakiszania pasz soczystych i przechowywania kiszonek to...?

8. Jaką nazwę nosi plantacja krzewów i drzew owocowych?

9. W którym wieku polski rolnik porzucił radło dla pługa?

10. Marchewka ma jadalny korzeń, jabłoń – owoc, a co zjadamy z kalafiora?

11. Jaką inną nazwę nosi bakłażan?

12. Jak nazywa się popularny szkodnik ziemniaków, w latach 50. rzekomo zrzucany przez Amerykanów na polskie pola?

13. W nowoczesnym rolnictwie ma zastosowanie wielooczynnościowa maszyna do zbioru roślin uprawnych, m.in. zbóż, buraków i ziemniaków. Proszę podać jej ogólną nazwę.

14. Tradycyjne uroczystości obchodzone w Polsce z okazji ukończenia zbioru zbóż noszą nazwę...?

15. Jedno z podstawowych w rolnictwie światowym zbóż uprawiane jest na bardzo nawodnionych polach. Proszę podać jego nazwę.

80. ROSJA: HISTORIA I KULTURA

1. Jak brzmi pełna nazwa parlamentu Rosji w latach 1906–1917 i obecnie?

2. Pod jakim imieniem przeszła do historii księżna Zofia Augusta Fryderyka von Anhalt-Zerbst?

3. W którym rosyjskim mieście znajduje się sławna Galeria Tretiakowska?

4. Gdzie w Moskwie znajduje się car-puszka i car-kołokoł?

5. Rosyjski przyrodnik, filozof i poeta. Urodził się w 1711 roku. Jego imieniem nazwano uniwersytet w Moskwie. O kim mowa?

6. Który z książąt moskiewskich jako pierwszy przybrał tytuł cara Rusi?

7. Jak nazywał się ostatni imperator Rosji?

8. Kiedy po raz pierwszy Rosja stała się republiką? Proszę podać miesiąc i rok.

9. Kiedy (z dokładnością do 20 lat) Ruś Kijowska przyjęła chrześcijaństwo?

10. Założycielem którego miasta był car Rosji Piotr I?

11. Pięciu pisarzy rosyjskich otrzymało nagrody Nobla. Proszę wymienić dwóch z nich.

12. Po ponad 20 latach powrócił do swojej ojczyzny – Rosji, dawny dysydent, pisarz i myśliciel. Jest autorem licznych opowiadań, powieści i prac historycznych. Do jego głośnych utworów należą m.in.: „Jeden dzień Iwana Denisowa" i „Archipelag Gułag". O kim mowa?

13. Jak brzmi polska nazwa, położonego nad Morzem Bałtyckim, rosyjskiego miasta Kaliningrad?

14. Który car zniósł poddaństwo chłopów w Rosji?

15. Kto został pierwszym prezydentem Rosji?

81. SAMOCHODY I POJAZDY MECHANICZNE

1. W którym państwie jest produkowany samochód terenowy o nazwie ARO?

2. Proszę wymienić przynajmniej jedno z dwóch źródeł energii elektrycznej w samochodzie.

3. W którym państwie produkuje się samochody TATRA?

4. W którym miejscu w FIACIE 126p znajduje się chłodnica?

5. Największy włoski koncern samochodowy założony w 1899 roku?

6. Otwór w kształcie walca; w którym porusza się tłok to inaczej...?

7. W którym roku rozpoczęto produkcję samochodów osobowych WARSZAWA?

8. W którym roku rozpoczęto produkcję samochodu osobowego FIAT 126p w Bielsku-Białej?

9. OMEGA, VECTRA, ASTRA to nazwy związane z jaką marką samochodu?

10. Która firma produkuje coraz popularniejszy u nas samochód o nazwie IBIZA?

11. Jak brzmi nazwa terenowej ŁADY?

12. W którym roku wprowadzono na rynek pierwszy model MERCEDESA?

13. Proszę podać nazwę rajdu samochodowego związanego z dwoma miastami, który rozpoczyna się 1. stycznia?

14. W którym roku samochód osiągnął prędkość 100 km/godz.?

15. Kto w 1878 roku skonstruował silnik spalinowy?

82. SIENKIEWICZ HENRYK

1. Jak nazywano Michała Wołodyjowskiego w zakonie, gdzie przygotowywał się do przyjęcia ślubów?

2. Jak wabił się pies, którego dostała Nel – bohaterka powieści Henryka Sienkiewicza pt. „W pustyni i w puszczy"?

3. Jakie nazwisko przybrał Andrzej Kmicic chcąc ukryć swoją tożsamość splamioną współpracą z Radziwiłłami?

4. Proszę przetłumaczyć na język polski tytuł słynnej powieści Henryka Sienkiewicza „Quo vadis"?

5. Jaki stopień wojskowy miał Jan Skrzetuski, bohater z trylogii Henryka Sienkiewicza?

6. Która z postaci sienkiewiczowskich wywodziła się według własnych zapewnień od króla Massagetów?

7. Jak nazywał się majątek, w którym rozpoczyna się i kończy akcja powieści „Rodzina Połanieckich"?

8. Jaki był herb Maćka i Zbyszka z Bogdańca?

9. U podnóża której góry Staś wykuł napis „Jeszcze Polska..."?

10. O kim mówił pan Charłamp: „... między jezuitami znajdzie się zawsze siła od niego mądrzejszych, a takiej drugiej szabli w Rzeczypospolitej nie masz"?

11. Za którą książkę otrzymał Sienkiewicz nagrodę Nobla?

12. W której miejscowości rozpoczyna się akcja „Krzyżaków" Henryka Sienkiewicza?

13. W którym roku umarł Henryk Sienkiewicz?

14. Jakiego pseudonimu używał Henryk Sienkiewicz?

15. Do którego miasta dotarli Staś i Nel u kresu wędrówki?

83. SPORT

1. Polska reprezentacja hokejowa wygrała tylko raz z drużyną Związku Radzieckiego. W którym roku i gdzie miało to miejsce?

2. Gdzie odbywają się coroczne Międzynarodowe Mistrzostwa Francji w tenisie ziemnym?

3. Na jakiej nawierzchni rozgrywany jest tenisowy turniej w Wimbledonie?

4. Rodzinny sport braci Gollobów to...?

5. W której dyscyplinie sportu występowali bracia Kazimierz i Józef Lipieniowie?

6. Jak w boksie nazywa się chwilowa niezdolność zawodnika do kontynuowania walki?

7. Długość bieżni stadionu sportowego w przybliżeniu odpowiada dystansowi najdłuższego biegu sprinterskiego. Proszę podać na jakim dystansie jest rozgrywany ten bieg?

8. Jak nazywał się dziennikarz, sprawozdawca sportowy TV, propagator akcji „Bieg po zdrowie"?

9. Z ilu zawodników składa się drużyna siatkówki?

10. W jakiej dyscyplinie rozgrywane są międzynarodowe zawody o puchar Gordona Bennetta?

11. Na której rzece rozgrywany jest wyścig wioślarski między ósemkami Uniwersytetów Cambridge i Oksfordu?

12. Jacht do jazdy na lodzie wyposażony w ostre płozy to...?

13. Z ilu 20 minutowych części składa się mecz hokeja na lodzie?

14. Czy kort do tenisa ziemnego ma takie same wymiary przy grze singlowej, jak i deblowej?

15. Jak nazywa się część dzielnicy Brent w Londynie z wielkim stadionem piłkarskim, tradycyjnym miejscem rozgrywek w piłce nożnej o Puchar Anglii?

9/15

84. SPORT: PIŁKA NOŻNA

1. Olimpiada w Monachium to początek naszych sukcesów w piłce nożnej. Zdobyliśmy tam tytuł mistrzowski. Z kim graliśmy w finale?

2. W roku 1978 odbyły się Mistrzostwa Świata w piłce nożnej w Argentynie. Tytuł zdobyli gospodarze. Kto grał w meczu finałowym?

3. 17 października 1973 roku na Wembley odbył się mecz pomiędzy Anglią a Polską. Kto wygrał to spotkanie?

4. Antoni Piechniczek to trener reprezentacji Polski w piłce nożnej. W którym roku nasza reprezentacja zdobyła 3 miejsce na Mistrzostwach Świata w Hiszpanii pod jego kierownictwem?

5. Co ile lat odbywają się Mistrzostwa Świata w piłce nożnej?

6. Ile minut trwa połowa meczu piłkarskiego?

7. Zespół piłkarski „Górnik Zabrze" jako jedyna polska drużyna wystąpił w 1970 roku w finale Pucharu Zdobywców Pucharu, gdzie przegrał po pasjonującym meczu. Która drużyna była przeciwnikiem „Górnika Zabrze" w finale?

8. Gdzie i w którym roku odbyły się I Mistrzostwa Świata w piłce nożnej?

9. Umyślne łamanie zasad gry, np. w piłce nożnej to...?

10. Na Olimpiadzie w Montrealu w 1976 roku, w piłce nożnej nasza reprezentacja zdobyła srebrny medal. Kto wówczas był trenerem kadry piłkarskiej?

11. Polak, piłkarz, król strzelców na Mistrzostwach Świata w 1974 roku to...?

12. Ile razy Urugwaj był mistrzem świata w piłce nożnej?

13. Z ilu graczy składa się drużyna piłki nożnej?

14. W 1986 roku Argentyńczycy zdobyli po raz drugi tytuł mistrza świata w piłce nożnej. Kto był kapitanem tej drużyny?

15. W której drużynie włoskiej występował Zbigniew Boniek po Mistrzostwach Świata w 1982 roku?

14/15

85. SPORT: REKORDY I REKORDZIŚCI

1. Grażyna Rabsztyn to polska lekkoatletka, która ustanawiała rekordy świata. W jakiej dyscyplinie sportu?

2. Na lekkoatletycznych Mistrzostwach Świata w Göteborgu przekroczono kolejną barierę w trójskoku. Ile metrów wynosiła ta bariera?

3. Irena Szewińska na Igrzyskach w Montrealu w 1976 roku ustanowiła rekord świata. W której konkurencji tego dokonała?

4. Amerykański skoczek w dal Bob Beamon uzyskał fenomenalny wynik na Igrzyskach w Meksyku. Jak długi był ten rekordowy skok?

5. Ukraiński tyczkarz, który jako pierwszy pokonał wysokość 6 m, to...?

6. Władysław Kozakiewicz zdobył złoty medal olimpijski w Moskwie. Czy w czasie tego konkursu ustanowił rekord świata?

7. Rekordzistą w ilości zdobytych złotych medali na Olimpiadzie w Monachium był amerykański pływak Mark Spitz. Ile medali zdobył?

8. Włoski sprinter, który przez wiele lat był rekordzistą świata w biegu na 200 metrów. Kto to taki?

9. Na Olimpiadzie w Atlancie Kanadyjczyk Donovan Bailey zdobył złoty medal i ustanowił rekord świata. W której konkurencji?

10. Waldemar Baszanowski był wielokrotnym rekordzistą świata w swojej konkurencji. W której?

11. Denis Pankratow to zawodnik rosyjski, który ustanowił rekord świata na Olimpiadzie w Atlancie. W której dyscyplinie sportu?

12. Wiele lat temu nasz reprezentant Janusz Sidło był rekordzistą świata. W której dyscyplinie?

13. Jacek Wszoła w swojej konkurencji był rekordzistą świata z wynikiem 2,35 m. Co to za konkurencja?

14. Józef Szmidt był rekordzistą świata i dwukrotnym złotym medalistą olimpijskim. W której konkurencji?

15. Fenomenalny bokser węgierski, który zdobył trzykrotnie tytuł mistrza olimpijskiego i zasłużył na miano rekordzisty. Jak on się nazywa?

5/15

86. ŚWIĘCI

1. Kim z zawodu był św. Łukasz, autor Ewangelii i Dziejów Apostolskich?

2. W katedrze gnieźnieńskiej znajdują się tzw. „Drzwi Gnieźnieńskie" z drugiej połowy XII wieku przedstawiające 16 obrazów z życia oraz śmierć świętego. Jak brzmi jego imię?

3. Jak nazywał się papież, który zebrał i uporządkował śpiewy kościelne w VI wieku?

4. Patronem którego państwa jest św. Patryk?

5. Kto pomógł nieść krzyż Jezusowi w drodze na Golgotę?

6. Który święty w Kościele katolickim jest patronem tancerzy i akrobatów?

7. Kto oddał życie za Franciszka Gajowniczka?

8. Jak miała na imię matka św. Jana Chrzciciela?

9. Święty Ignacy to założyciel potężnego, charakteryzującego się ściśle przestrzeganą regułą posłuszeństwa zakonu jezuitów. Jak brzmi nazwisko tego człowieka?

10. Jak miał na imię pierwszy papież?

11. Kto jest patronem kierowców i podróżnych?

12. Św. Jan Bosko był kapłanem. Żył w latach 1815–88. Zajmował się młodzieżą. Jakiej narodowości był ten święty?

13. Jak nazywamy świetlisty otok wokół postaci boskich lub świętych, motyw przyjęty z buddyzmu; w sztuce chrześcijańskiej występuje od IV wieku.

14. Syn św. Moniki, biskup Hippony, doktor Kościoła żyjący na przełomie IV i V wieku. O którym świętym mowa?

15. Proszę podać imię świętego, którego działalność łączy się z włoskim miastem Asyż.

87. TANIEC I BALET

1. Z którego państwa pochodzi tango?

2. Kto skomponował muzykę do baletu „Śpiąca królewna" według bajki Charlesa Perraulta?

3. Narodowy taniec węgierski to...?

4. Jak nazywa się kompozytor polski I połowy XX wieku, autor baletu „Harnasie"?

5. Kto jest założycielem słynnej pantomimy wrocławskiej?

6. Jak nazywa się słynny tancerz rosyjski polskiego pochodzenia, autor choreografii m.in. do prapremierowego wykonania „Święta wiosny"?

7. Jak nazywa się wybitny rosyjski tancerz i baletmistrz, odtwórca głównej roli w amerykańskim filmie „Białe noce"?

8. Z którego państwa wywodzi się kankan?

9. Libretto „West Side Story", musicalu L. Bersteina nawiązuje do znanego dramatu. Którego?

10. Skąd pochodzi żywy, rytmiczny taniec – flamenco?

11. Jak nazywa się francuski taniec figurowy, popularny w XIX wieku, tańczony w grupach złożonych z dwóch lub czterech par tworzących kwadrat?

12. Który polski reżyser wystawił z zespołem gdyńskiego teatru muzycznego słynną rock-operę pt. „Jezus Chrystus Superstar"?

13. Tancerka amerykańska pochodzenia irlandzkiego, propagatorka tzw. tańca wyzwolonego. Żyła w latach 1878–1927. O kim mowa?

14. Tancerz polski urodzony w 1944 roku, solista m.in. baletu Teatru Wielkiego w Warszawie i Baletu XX Wieku. Jak brzmi jego nazwisko?

15. Kto jest kompozytorem baletu „Spartakus"?

88. TEATR WSPÓŁCZESNY

1. Jak nazywa się nakładana na twarz lub głowę, wymodelowana w drzewie bądź w innym tworzywie, stylizowana twarz ludzka lub zwierzęca?

2. Obywatelem którego państwa był bohater słynnego dramatu Williama Szekspira – książę Hamlet?

3. Rodzaj widowiska teatralnego, w którym treść przekazywana jest bez pośrednictwa mowy, za pomocą gestów.

4. W którym mieście działa Teatr Stary im. Heleny Modrzejewskiej?

5. NŌ, KABUKI i BURNAKU – to trzy główne rodzaje teatru... Którego państwa?

6. Jak ma na imię główny bohater dramatu Juliusza Słowackiego „Kordian"?

7. Luksusowe pomieszczenie na widowni teatralnej, przeznaczone przeważnie dla kilku osób to...?

8. Czym w teatrze zajmuje się sufler?

9. Kto jest autorem komedii „Skąpiec"?

10. Kto był twórcą jednego z najsłynniejszych na świecie polskich teatrów – „Laboratorium trzynastu rzędów"?

11. O co toczy się spór w dramacie Aleksandra Fredry „Zemsta"?

12. Jak nazywał się teatr Tadeusza Kantora?

13. Jak zatytułowany jest pierwszy wystawiony w 1956 roku dramat Tadeusza Różewicza?

14. Imię którego reżysera, a zarazem wieloletniego dyrektora nosi Teatr Powszechny w Warszawie?

15. Który z angielskich królów oddawał królestwo za konia w dramacie Szekspira?

89. TEATR: HISTORIA

1. Na kanwie sztuki George'a Bernarda Shawa powstało libretto jednego z najsłynniejszych musicali „My Fair Lady", wystawionego w Nowym Yorku w 1956 roku. Proszę podać nazwę tej sztuki.

2. Jak nazywały się specjalne buty podwyższające sylwetkę aktora, używane w starożytnym teatrze greckim?

3. Jak się nazywa grecka muza tragedii?

4. Słowo „harpagon" oznaczające sknerę i dusigrosza, weszło do języka potocznego za sprawą jednej z komedii Moliera, a dokładniej – jej głównego bohatera, którego imię tak właśnie brzmiało. Jak zatytułowana jest ta komedia?

5. Jaką cechą wyglądu zewnętrznego wyróżnia się bohater dramatu Edmunda Rostanda – Cyrano de Bergerac?

6. Które przedstawienie w Teatrze Narodowym zostało zdjęte z afisza na początku 1968 roku?

7. Jaki był pseudonim aktora Ludwika Napoleona Sosnowskiego?

8. Dramaturg francuski (1732–99), autor komedii „Cyrulik Sewilski" i „Wesele Figara" to...?

9. Polski aktor, zmarły w 1943 roku, związany głównie z Teatrem Polskim w Warszawie, znany m.in. z głównej roli w filmie „Znachor", to...?

10. W którym mieście miał miejsce amerykański debiut Heleny Modrzejewskiej?

11. Ludwik Solski przeszedł do historii m.in. jako odtwórca roli Starego Wiarusa. Z którego dramatu jest to postać?

12. Jak nazywa się warszawski teatr bajkowy, założony w 1928 roku?

13. W którym roku odbyła się premiera „Wesela" Wyspiańskiego?

14. Wielki Molier zmarł na scenie w czasie grania komedii. Legenda mówi, że kiedy zasłabł i wołano: „Doktora", żaden z obecnych na widowni lekarzy nie wstał. Co to była za komedia?

15. W tej sztuce Bertolda Brechta trzej bogowie schodzą na ziemię i podejmują poszukiwania dobrego człowieka. Gdzie go szukają?

90. TECHNOLOGIA

1. Jak nazywamy proces nasycania cieczy gazem, stosowany np. w produkcji wód gazowanych? Słowo pochodzi z łaciny.

2. Niszczenie tworzyw w wyniku oddziaływań chemicznych i fizykochemicznych otaczającego środowiska nazwano od łacińskiego słowa oznaczającego „gryzienie". Jak nazywa się ten proces?

3. Jak nazywa się koło, które wyrównuje bieg maszyny dzięki swej dużej masie i momentowi bezwładności?

4. Termin ten zapożyczono z języka greckiego. Oznacza naukę o metodach przeróbki i obróbki materiałów. Jaki to termin?

5. Jak nazywa się zjawisko zmniejszania się wytrzymałości materiału przy długotrwałych obciążeniach zmiennych?

6. Wyciskanie rowków w wyrobach papierniczych w miejscach zginania to...?

7. Urządzenie do wbijania w grunt pali za pomocą ciężkiego, stalowego bloku, swobodnie opuszczanego i podnoszonego przez wciągarkę, to...?

8. Jak nazywa się poddawanie tkaniny kilkakrotnie na przemian działaniu nasyconej pary i suszeniu (np. w wyniku prasowania)?

9. Któremu procesowi należy poddać ropę naftową, aby otrzymać z niej użyteczne produkty?

10. Jak brzmi nazwisko konstruktora pierwszego wysokoprężnego silnika na olej napędowy o samoczynnym zapłonie. Silnik ten nosi nazwisko swego twórcy.

11. Elementy maszyn podtrzymujące obracające się wały lub osie i zmniejszające tarcie nazywają się...?

12. Jak nazywa się rzemiosło związane z odlewaniem z brązu, miedzi i mosiądzu takich przedmiotów jak dzwony czy działa?

13. Zakład przemysłu drzewnego, w którym mechanicznie piłuje się kłody na tarcicę i dokonuje jej przerobu nazywamy...?

14. Mieszanina kruszywa, cementu i wody to...?

15. Jak nazywa się urządzenie montowane w domach lub samochodach, które utrzymuje stałą, zadaną temperaturę i wilgotność?

91. TELEWIZJA

1. Kto był pierwszym przewodniczącym Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji?

2. Jakie imiona noszą państwo Gucwińscy, autorzy programu „Z kamerą wśród zwierząt"?

3. Kto wymyślił i stworzył Muppety?

4. Stały program telewizyjny w Europie uruchomiono po raz pierwszy w Niemczech w 1936 roku. Prace eksperymentalne były prowadzone także w Polsce. Proszę podać, w którym roku odbyła się pierwsza emisja telewizyjna w Warszawie.

5. Jerzy Wasowski i Jeremi Przybora byli autorami jednego z najpopularniejszych programów telewizyjnych. Proszę podać jego tytuł.

6. W którym roku powstał II Program Telewizji Polskiej?

7. 10 lipca 1969 roku Telewizja Polska przyjęła francuski system telewizji kolorowej. Jaki to był system?

8. Jak nazywa się popularny, ukazujący się od lat na antenie, prowadzony przez Stanisławę Ryster, teleturniej?

9. Przed laty furorę telewizyjną zrobił serial opowiadający o dramatycznej miłości bogatego plantatora do pięknej niewolnicy. Jaki był tytuł tego serialu?

10. Polski serial telewizyjny, w którym rolę dzielnego porucznika Borewicza zagrał Bronisław Cieślak, nosi tytuł...?

11. Jak ma na imię najlepszy przyjaciel pszczółki Mai?

12. Przez wiele lat omawiał w telewizji pogodę. Popularnie nazywano go „Wicherkiem". Jak brzmi jego imię i nazwisko?

13. Kto prowadzi telewizyjny program „Ojczyzna – polszczyzna"?

14. Kto po Wiesławie Walendziaku został prezesem Telewizji Polskiej SA?

15. Kto grał główną rolę w serialu telewizyjnym „Stawka większa niż życie"?

92. TRANSPORT

1. W którym wieku zastosowano po raz pierwszy maszynę parową do poruszania statku?

2. Który popularny samochód produkowany jest najdłużej na świecie na masową skalę?

3. Jak nazywa się zwierzę używane w Tybecie do transportu? Jego nazwa jest taka sama jak nazwa jednego z samolotów.

4. Jak nazywa się umowa o wynajęcie samolotu na określony lot lub czas?

5. W którym mieście europejskim po raz pierwszy ruszyło metro?

6. Na terenie którego państwa znajduje się najdłuższy kanał żeglowny na świecie?

7. Jak nazywa się włoska magistrala samochodowa o międzynarodowym znaczeniu turystycznym, łącząca Mediolan, Rzym i Neapol?

8. W którym państwie uruchomiono pierwszą linię kolejową?

9. Co to jest cargo?

10. Do którego państwa prowadzi z Europy „szlak jedwabny"?

11. Jak nazywa się grupa kupców lub podróżnych wędrująca przez step lub pustynię wraz ze zwierzętami jucznymi obarczonymi ładunkiem towaru?

12. Wymień 5 europejskich stolic, w których kursuje metro.

13. Jak nazywają się niskie sanki służące do przewożenia rannych w górach?

14. Jak nazywa się łódź spacerowa służąca do transportu ludzi i towarów na kanałach Wenecji?

15. Autobus napędzany prądem, pobierający energię z wiszących przewodów jezdnych to...?

93. WALUTY ŚWIATA

1. Jak nazywała się waluta obowiązująca w II Rzeczypospolitej przed reformą Grabskiego i wprowadzeniem złotego?

2. Podobizna którego z prezydentów Stanów Zjednoczonych widnieje na banknocie jednodolarowym?

3. Jak się nazywa działanie zmierzające do przywrócenia jednostce monetarnej dawnej wartości?

4. Jak się nazywa waluta obowiązująca w Tajlandii?

5. Waluty którego z sąsiednich państw używają mieszkańcy Liechtensteinu?

6. Która europejska waluta ma najwyższą jednostkową wartość?

7. Jak nazywa się jednostka waluty Indii, Nepalu i Pakistanu?

8. Proszę podać nazwę waluty takich państw, jak: USA, Australia, Kanada, Nowa Zelandia.

9. Podstawową jednostką pieniężną w Japonii jest...?

10. Które dwa państwa europejskie używają groszy?

11. Wizerunek którego króla znajduje się na nowym banknocie 100-złotowym?

12. Na jakie mniejsze jednostki dzieli się korona duńska i szwedzka?

13. Do 1970 roku waluta brytyjska – funt szterling – dzielił się na szylingi, z których każdy równał się 12 pensom. Ile szylingów liczył wówczas funt?

14. Któremu banknotowi ze starej emisji odpowiada moneta pięciozłotowa?

15. Który z franków: francuski, szwajcarski czy belgijski ma największą wartość?

12/15

94. WIELCY PRZYWÓDCY I WODZOWIE

1. Proszę podać imię i nazwisko generała, twórcy legionów polskich we Włoszech w epoce napoleońskiej.

2. Który z wielkich wodzów starożytności zasłynął tym, że w wojnie przeciwko Rzymowi użył bojowych słoni, które przeprowadził przez Alpy?

3. Romuald Traugutt był przywódcą powstania polskiego. Którego?

4. Wielki niemiecki polityk, kanclerz Republiki Federalnej Niemiec w latach 1949–63, zwolennik jej integracji z Europą Zachodnią nazywał się...?

5. Generał Dwight Eisenhower został wybrany 34 prezydentem USA w listopadzie 1952 roku. Kiedy rozpoczął urzędowanie w Białym Domu?

6. Przywódca turecki stojący na czele ruchu narodowego, który w 1922 roku obalił sułtanat i przekształcił Turcję w republikę, w 1934 roku otrzymał od parlamentu nazwisko. Przetłumaczyć je można: „ojciec Turków". Jak ono brzmi?

7. Kto był przywódcą Wolnych Francuzów w czasie II wojny światowej?

8. Jak nazywa się wyspa, która była miejscem zesłania Napoleona I Bonapartego po jego pierwszej abdykacji w 1814 roku?

9. Jak nazywał się włoski „Duce", faszystowski przywódca?

10. Z którego lotniska wystartował generał Sikorski w swój ostatni lot?

11. Jeden z dowódców francuskich w I wojnie światowej był marszałkiem Francji, Wielkiej Brytanii i Polski. Proszę podać jego nazwisko.

12. Kto dowodził wojskiem polskim, które z ZSRR przeszło przez Iran, Irak aż do Palestyny?

13. Jak nazywał się angielski korsarz, nobilitowany przez królową Elżbietę I i podniesiony do godności wiceadmirała, dzięki któremu Anglia uzyskała panowanie na morzu?

14. Admirał Chester William Nimitz w I wojnie światowej był szefem sztabu amerykańskiej floty na Oceanie Atlantyckim. Jaką funkcję sprawował podczas II wojny światowej?

15. Włoski generał, bojownik o wyzwolenie i zjednoczenie Włoch. Żył w latach 1807–1882. O kim mowa?

15/15

95. I WOJNA ŚWIATOWA

1. Ile lat trwała I wojna światowa?

2. W którym mieście w czasie I wojny światowej był więziony Józef Piłsudski?

3. Kto w 1918 roku był autorem apelu zawartego w 14 punktach, nawołującego do pokoju światowego?

4. Czy USA brały udział w I wojnie światowej?

5. Jakie państwo po raz pierwszy zastosowało gazy bojowe podczas I wojny światowej?

6. Czy Dania uczestniczyła w I wojnie światowej?

7. Jak nazywa się gaz bojowy po raz pierwszy użyty w bitwie pod Ypres podczas I wojny światowej?

8. Co to był plan Schlieffena?

9. W czasie I wojny światowej były 4 państwa centralne. Jednak po zakończeniu wojny podpisano 5 traktatów pokojowych. Dlaczego?

10. Czy Włochy walczyły po stronie państw centralnych czy ententy?

11. Które wydarzenie było pretekstem do wybuchu I wojny światowej?

12. Jak nazywał się sojusz polityczno-wojskowy Niemiec, Austro-Węgier i Włoch z 1882 roku, który rozpadł się po 1915 roku po przystąpieniu Włoch do ententy?

13. Nazwa grupy państw: Francji, Rosji, Wielkiej Brytanii powiązanych w latach 1904–1907 porozumieniami polityczno-militarnymi zawartymi jako przeciwwaga trójprzymierza; jedna ze stron w I wojnie światowej skupiła koalicję państw walczących przeciw państwom centralnym.

14. Czy I wojnę światową wygrały państwa skupione w trójprzymierzu czy trójporozumieniu?

15. Po której stronie w I wojnie światowej walczyła Serbia?

14/15

96. II WOJNA ŚWIATOWA

1. Kto podpisał akt kapitulacji ze strony Niemiec 7 maja 1945 roku?

2. Bitwa o Midway to walka pomiędzy japońskimi i amerykańskimi lotniskowcami. Ile lotniskowców stracili Japończycy w tej bitwie?

3. Którą wyspę Morza Śródziemnego wykorzystywali Anglicy w czasie II wojny światowej jako bazę morską i lotniczą?

4. W którym roku hitlerowcy aresztowali pierwszego Komendanta Głównego AK Stefana Roweckiego, pseudonim „Grot"?

5. Jaki kryptonim nosił projekt stworzenia przez USA bomby atomowej w czasie II wojny światowej?

6. Jak nazywał się system umocnień obronnych długości ok. 4000 km zbudowany w czasie II wojny światowej przez Niemców w celu zabezpieczenia Europy Zachodniej przed inwazją aliantów od strony morza?

7. Gdzie mieściła się baza polskiej Marynarki Wojennej w chwili wybuchu II wojny światowej?

8. Jak nazywał się marszałek, który w imieniu ZSRR przyjął kapitulację hitlerowskich Niemiec?

9. Jan Bytnar „Rudy" i Tadeusz Zawadzki to dwaj przyjaciele, harcerze, którzy działali w Szarych Szeregach. Jaki pseudonim miał Tadeusz Zawadzki?

10. Kto na mocy testamentu politycznego sporządzonego 29.04.1945 roku przez Adolfa Hitlera został jego następcą?

11. W maju 1941 roku w bitwie o Atlantyk flota brytyjska, przy współudziale polskiego niszczyciela „Piorun", zatopiła flagowy okręt Kriegsmarine. O który okręt chodzi?

12. Midway – to atol, na którym flota amerykańska w 1942 roku odniosła zwycięstwo nad flotą japońską. W którym archipelagu leży ten atol?

13. Który generał niemiecki został w 1941 roku mianowany dowódcą Afrika Korps?

14. W 1942 roku zatopiono flotę francuską, by uniemożliwić przejęcie jej przez Niemców. Gdzie to było?

15. Czy w momencie wejścia armii sowieckiej do Polski w 1939 roku strony wypowiedziały sobie wojnę?

14/15

97. WYNALAZKI

1. W którym państwie wynaleziono papier?

2. Jak nazywa się jeden z największych wynalazców zwany „czarodziejem z Melno Park"? Opatentował on w ciągu całego życia tysiące wynalazków, choć nie wiadomo, jaka ich część jest jego osobistym dziełem, a jaka – utalentowanych współpracowników pracujących w jego fabryce wynalazków.

3. Proszę podać nazwisko konstruktora lokomotywy parowej.

4. Ignacy Łukasiewicz (1822–82) wydzielił naftę w wyniku destylacji ropy i skonstruował lampę naftową. Kim był z zawodu?

5. Kto pierwszy skonstruował fortepian?

6. Kto w roku 1897 skonstruował wysokoprężny spalinowy silnik tłokowy o samoczynnym zapłonie?

7. Proszę podać nazwisko wynalazcy rewolweru.

8. Wynalazł go angielski astronom Hadley w roku 1731. Służy do pomiaru wysokości Słońca lub gwiazd w celu wyznaczenia współrzędnych geograficznych.

9. Jak nazywał się jeden z twórców telewizji, angielski wynalazca (1888–1946), m.in. noktowizora (w 1926 roku)?

10. Kto jest wynalazcą peryskopu?

11. Kto skonstruował szybowiec?

12. W którym wieku został wynaleziony mikroskop?

13. Kto wynalazł dynamit?

14. Kto w 1657 roku skonstruował pierwszy zegar wahadłowy?

15. Kto wynalazł aparat telegraficzny?

98. ZOOLOGIA

1. Jak nazywa się wielbłąd dwugarbny?

2. Jak nazywa się zwierzę o wspaniałych, rozgałęzionych rogach, żyjące w Arktyce, które w baśni zaprzężone jest do sań św. Mikołaja?

3. Które słonie mają większe uszy: indyjskie czy afrykańskie?

4. Jak nazywa się największa małpa człekokształtna?

5. Który kontynent zamieszkuje ptak o nazwie „emu"?

6. Proszę podać nazwę jaszczurki, która łatwo zmienia ubarwienie przystosowując się do tła?

7. Czym żywi się koliber?

8. Krzyżówką których zwierząt jest muł?

9. Na którym z kontynentów żyją pandy?

10. Czy istnieją ssaki posiadające zdolność lotu?

11. Czy delfin jest ssakiem?

12. Amerykańskim krewniakiem żubra jest...?

13. Co jedzą misie koala?

14. Do której rodziny zwierząt należy lama?

15. Kiwi to ginący ptak nielot. Gdzie znajduje się jego ojczyzna?

99. ZSRR: POLITYKA, HISTORIA, GOSPODARKA

1. W którym roku utworzony został Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich?

2. Ile wynosiła powierzchnia Związku Radzieckiego?

3. Które miasto założone w 1255 roku przez Krzyżaków jest niezamarzającym bałtyckim portem i ośrodkiem stoczniowym?

4. W 1900 roku Lenin założył gazetę popularyzującą ideę i działalność rewolucyjną. Jaki nosiła tytuł?

5. Od 1930 roku przodownik pracy w Związku Radzieckim otrzymywał tytuł pochodzący od nazwiska górnika z Zagłębia Donieckiego. Jak brzmiał ten tytuł?

6. W radzieckim przemyśle lotniczym nazywano samoloty skrótami nazwisk konstruktorów. Jednym z nich był twórca wielu maszyn wojskowych i cywilnych, konstruktor radzieckiego, naddźwiękowego samolotu pasażerskiego, odpowiednika francusko-brytyjskiego CONCORD. Jakim skrótem oznaczono ten samolot?

7. Z którego statku padły strzały dające sygnał do szturmu na siedzibę Rządu Tymczasowego w Piotrogrodzie 7 listopada 1917 roku?

8. Produkcyjne gospodarstwo rolne w ZSRR, gospodarujące na ziemi państwowej, oddanej w bezpłatne użytkowanie spółdzielni rolniczej; członkowie mieli prawo do posiadania domku mieszkalnego, działki przyzagrodowej i kilku sztuk inwentarza. Jak się ono nazywało?

9. Czy ZSRR brał udział w wojnie koreańskiej?

10. Jaka była poprzednia, tj. obowiązująca do października 1952 roku nazwa Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego, znana pod skrótem WKP(b)?

11. Do 1945 roku Wyspy Kurylskie były w posiadaniu Japonii. Kto po 1945 roku stał się posiadaczem tych wysp?

12. W 1922 roku wprowadzono w Związku Radzieckim nową jednostkę monetarną o wartości 10 rubli. Swą nazwą nawiązywała do określenia XVII-wiecznej złotej monety, ale też miała wiele wspólnego z najmodniejszym w ZSRR kolorem. Jak się nazywał ten pieniądz?

13. Dyplomata, przedstawiciel ZSRR w ONZ, później minister spraw zagranicznych, zwany na Zachodzie „Mister Niet". Kto to był?

14. Jak nazywała się do 1946 roku Armia Radziecka?

15. Kto był pierwszym prezydentem ZSRR?

100. ŻEROMSKI STEFAN

1. Jak nazywa się cykl utworów Stefana Żeromskiego, stanowiący rodzaj powieści autobiograficznej?

2. Cezary Baryka to główny bohater jednej z powieści Stefana Żeromskiego. Której?

3. W którym roku umarł Stefan Żeromski?

4. Ewa Pobratyńska to główna bohaterka której powieści Stefana Żeromskiego?

5. Przełęcki – docent fizyki – to bohater utworu Stefana Żeromskiego. Którego?

6. Bohaterem której powieści Stefana Żeromskiego jest Marcin Borowicz?

7. W którym roku Stefan Żeromski otrzymał literacką nagrodę Nobla?

8. Bohaterem której powieści Stefana Żeromskiego był Rafał Olbromski?

9. Na którym przylądku znajduje się latarnia morska im. Stefana Żeromskiego i Muzeum Latarnictwa?

10. Jak ma na imię córka pisarza?

11. Czy w Nałęczowie znajduje się muzeum Bolesława Prusa czy Stefana Żeromskiego?

12. Proszę wymienić pseudonimy, których używał Stefan Żeromski.

13. Doktor Judym to postać z której powieści Żeromskiego?

14. W którym roku urodził się Stefan Żeromski?

15. Jak brzmi tytuł powieści wydanej w 1912 roku, która opowiada o wydarzeniach powstania styczniowego?

Odpowiedzi

1. AFRYKA: POLITYKA I GOSPODARKA

1. W Tanzanii
2. Maroko
3. Kinszasa
4. Afryka (30,3 mln km^2), Ameryka Płn. (24,2 mln km^2)
5. 27 lat (6 miesięcy i 6 dni)
6. Belgii
7. Kair
8. Z Republiką Południowej Afryki (RPA)
9. Włochy
10. Termity
11. Republika Górnej Volty
12. Holendrzy
13. Pigmeje
14. Na wschodniej
15. Erytrea

2. AMERYKA PÓŁNOCNA: POLITYKA I GOSPODARKA

1. Na Florydzie
2. Brał; po stronie aliantów (od 1942 roku)
3. Alaska (1530,7 km^2)
4. Kanady
5. Nie, był dyplomatą i uczonym
6. W Kalifornii
7. Mieści się w pięciobocznym budynku
8. W Nowym Jorku
9. W Dallas (Teksas)
10. USA i Kanady
11. Kongresu
12. Michigan
13. New York
14. Kanady
15. W Kalifornii (dzielnica miasta Los Angeles)

3. ANATOMIA I FIZJOLOGIA CZŁOWIEKA

1. Hemofilia
2. Albinos
3. Z dwóch płatów
4. Słodki, kwaśny, gorzki, słony
5. Narząd równowagi
6. Dwie
7. Trąbka Eustachiusza
8. W jamie ustnej (wielocukry i dwucukry)
9. 20
10. 24 (po 12 z każdej strony)
11. Białe
12. Żuchwa (inaczej szczęka dolna)
13. Trzustka
14. Hemoglobina, hemoproteina
15. Powieka

4. ARCHEOLOGIA

1. Klinowym
2. W Europie
3. Nad Morzem Czerwonym
4. 1000–1200 osób
5. W Azji
6. Biskupin
7. Knossos na Krecie
8. W Iraku
9. Megality, groby megalityczne
10. Abbeville
11. Włodzimierz Antoniewicz (1893–1973)
12. Apollonia
13. Baby kamienne
14. Izotopowe datowanie, radiodatowanie
15. Ślęża

5. ARMIE ŚWIATA

1. Wielka Armada
2. Szwoleżerowie (kawaleria)
3. Król Artur
4. Marszałek
5. 4 gwiazdki
6. Starszy sierżant sztabowy
7. Adiutant
8. Legiony (Dąbrowskiego)
9. Piechota
10. Hoplici
11. Rotmistrz
12. Ferdinand Foch
13. Major
14. Wilhelm Canaris
15. Falanga

6. ASTRONOMIA I ASTROLOGIA

1. 9 planet
2. Gwiazda Polarna
3. Słońce
4. Księżyc
5. Jan Heweliusz
6. W Małej Niedźwiedzicy
7. 17 satelitów
8. Azot 78%, tlen 21% (oraz pozostałe: argon, para wodna, dwutlenek węgla)
9. Pluton
10. Jest gwiazdą centralną i znajduje się w centrum
11. Mirosław
12. Skorpion
13. Pluton, w 1930 roku
14. Kosmogonia
15. Nadir (z arabskiego)

7. AZJA: POLITYKA I GOSPODARKA

1. Pakistanu (Wschodniego)
2. Jangcy (dł. 5800 km)
3. Tajwan (Formoza)
4. Katmandu
5. Kambodżę (Kampuczę)
6. (Azjatyckich) tygrysów
7. Tajpej
8. Libanu
9. Tak
10. Seul
11. Bajkał (1620 m)
12. Baku
13. Indii
14. Z Indiami i Chinami
15. Malediwy

8. BADANIA KOSMOSU

1. Siergiej Korolow
2. Buran
3. Około 385 kg
4. „Łuna-8"
5. Discovery
6. W 1963 roku
7. Satelita
8. Kometa Halleya
9. 8,5 minuty
10. W 1957 roku
11. Neil Armstrong
12. Pluton
13. Wahadłowiec, samolot kosmiczny, prom kosmiczny
14. Mirosław Hermaszewski
15. Sojuz

9. BIBLIA: STARY I NOWY TESTAMENT

1. Maciej
2. Mojżeszowi
3. Król Dawid
4. Dwunastu
5. Hebrajski, aramejski, grecki
6. W zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa
7. W Betlejem
8. Byli rybakami
9. Sprzedali go kupcom jadącym do Egiptu
10. Poncjusz Piłat
11. Jezus Nazarejczyk Król Żydowski (INRI)
12. Noe (z rodziną)
13. Adam i Ewa
14. Św. Jan Chrzciciel
15. Dawid

10. BIOLOGIA

1. Gen
2. Karoten
3. Akomodacja
4. Dziedziczności
5. Fotosynteza
6. Zygotą
7. Gąsienice, liszki
8. Gardło (gardziel)
9. Płazem bezogonowym
10. Cyprys
11. Flory (jest to roślina wodna)
12. Karol Robert Darwin
13. Chlorofil
14. Kanibalizm
15. Symbiozą

11. BITWY I WOJNY

1. Michaił Kutuzow
2. Zdobyciem Jerozolimy
3. Anglicy, admirał Nelson
4. Wojny punickie
5. Z Tatarami
6. Płowce
7. Pragi
8. Margrabia Hodon
9. Parkanami (miejscowość nad Dunajem)
10. Tak (użyli jej Krzyżacy)
11. Czambuły
12. Desant
13. W 1917 roku
14. Z Austriakami
15. Pod Maciejowicami

12. BOTANIKA

1. Łyko
2. Około 1 metr
3. Nektar
4. Tak, jako jedno z nielicznych drzew iglastych
5. Chlorofil
6. Kurka, kurza nóżka, kurza stopka
7. Wirus
8. Kalafior
9. Liść
10. Macierzanka
11. Iglastych
12. Nie
13. Wodnym
14. Pręcik
15. Oziminy

13. BROŃ

1. Uzi
2. Torpeda
3. MIG
4. Pika
5. Katapulta, balista
6. Maczuga
7. T 34
8. Amfibia
9. Kolt
10. Nautilus
11. Bagnet
12. Arkan
13. Turcja
14. Palną; działo używane w XVI i XVII wieku
15. Nazwy szabel z czasów Batorego i Zygmunta III

14. BIZNES I HANDEL

1. Myto
2. Koncern Kruppa
3. W lombardzie
4. City
5. W Hanowerze
6. Obligacja
7. Bessa
8. Polisa (ubezpieczeniowa)
9. Czek
10. Popyt
11. Koszty
12. Hossa
13. Nie
14. Netto
15. Preliminarz

15. CHEMIA

1. Tlenki
2. Jest to ilość protonów w jądrze atomu
3. Oszałamiająco. Nazywany jest gazem rozweselającym
4. Na czerwono (na niebiesko – w roztworze zasadowym)
5. Tombak
6. Katalizator
7. „S"
8. Czad
9. Rafineria
10. Wodoru
11. Dymitr Iwanowicz Mendelejew (rosyjski chemik)
12. Mydła
13. Wodór
14. Rtęć
15. Azotu ok. 78%, tlenu ok. 21%

16. DANIA I NAPOJE

1. Podatku od trunków
2. Herbaty i spirytusu
3. Z marynowanych warzyw (ocet i przyprawy)
4. Z jęczmienia
5. Wety
6. Sękacz
7. Spaghetti
8. Aperitif
9. Nasiona, zwane orzeszkami pistacjowymi
10. Z Włoch, a oznacza „wszystkie owoce" (może to być wieloowocowy kompot lub konfitura)
11. Kutia
12. Mleko
13. Gorczyca
14. Winorośli
15. Czerniny lub czarnej polewki

17. DEMOGRAFIA

1. Antarktyda
2. Grenlandia
3. Autochton lub tubylec
4. Litwinów
5. Katolicy (86% ludności)
6. Holandia
7. Demografią
8. Holandii (Niderlandy)
9. Tuaregowie
10. Papuasi
11. Powyżej 100
12. Ukraińska (180 tys.)
13. Biała, czarna, żółta
14. O Kurpiów
15. Flamandowie (60%)

18. DYNASTIE I RODZINY KRÓLEWSKIE

1. O Persję (Imperium Persów)
2. Oldenburgowie
3. August II Mocny Sas i August III Sas
4. Kazimierz Wielki
5. Mountbatten
6. Sforzowie
7. Z dynastii Stuartów
8. Z dynastii Burbonów
9. Z dynastii Burbonów
10. Władysław I Herman
11. Oda, córka niemieckiego margrabiego Teodoryka
12. Zygmunt II August
13. Z dynastii Piastów
14. Bolesław Chrobry
15. Zygmunt III Waza

19. EDUKACJA

1. Prowadzenie szkół
2. Dziekan
3. Teologia
4. Etymologia
5. Mikołaj Rej z Nagłowic 1505–69, polski poeta
6. Gall Anonim
7. W XIII wieku (1209 rok)
8. Anglik – John Dalton w 1808 roku
9. Stanisław Konarski
10. Doktora habilitowanego
11. Pensum
12. Alfa
13. Guwernantką
14. Nostryfikacja
15. Stopniowanie

20. EKOLOGIA

1. Greenpeace
2. Jezioro Solińskie, Solina na Sanie
3. We Francji w 1852 roku w Fontainebleau pod Paryżem
4. Ozonosfera, warstwa ozonu
5. Liga Ochrony Przyrody
6. W Rio de Janeiro
7. Łańcuch pokarmowy
8. W Kanadzie (Park Narodowy Leśnego Bizona o powierzchni 4 480 700 ha)
9. Ekologiczne rolnictwo, biodynamiczne rolnictwo, alternatywne rolnictwo
10. Dendroklimatologia
11. Ekologia społeczna
12. Tak, odrębny organizacyjnie Polski Greenpeace, oparty na podobnych zasadach
13. BIOM
14. Ekogeograficzne reguły
15. Smog

21. EKONOMIA

1. Karol Marks
2. Hipoteka
3. Nacjonalizacja
4. Zarząd
5. Boom
6. Wywóz
7. Umowa barterowa
8. Inflacja
9. Makler
10. Zastój, recesja, kryzys
11. Monopolu
12. WIG – Warszawski Indeks Giełdowy
13. Merkantylizm
14. W 1991 roku
15. Walne Zgromadzenie Wspólników

22. ELEKTRONIKA

1. Prostowaniem prądu
2. Elektrony zajmujące zewnętrzną orbitę atomu
3. Joseph John Thomson (fizyk angielski, w 1896 roku)
4. 50 Hz
5. Lampa analizująca
6. Dioda
7. Elektroda
8. Tetroda
9. Srebrzenie
10. Trioda
11. W 1948 roku
12. Elektronika próżniowa
13. Termistor
14. Tranzystor
15. Rezystor, opornik

23. ETNOGRAFIA

1. Celtowie
2. Oskar Kolberg (1814–90)
3. Loch Ness
4. Światowid
5. Wigwam
6. Parias
7. Krak
8. Sabała
9. Sabat
10. Sauna
11. Boruta
12. Lajkonik
13. Wars i Sawa
14. 23/24
15. Lany poniedziałek

24. EUROPA: POLITYKA I GOSPODARKA

1. Korsyka
2. Albania
3. Do Włoch
4. Do Hiszpanii
5. Portugalii
6. Szwedzki
7. Danii
8. W Strasburgu
9. Sarajewo
10. Niemiecki, francuski, włoski i retoromański
11. Rotterdam
12. Monachium
13. Finlandia
14. Do Wielkiej Brytanii
15. Z Francją i Hiszpanią

25. FILM

1. Frederico Fellini
2. „Pokolenie"
3. Tarzana
4. Ariko Kurosawa
5. Krzysztof Kieślowski
6. „Ben Hur" Williama Wylera
7. Humphrey Bogart
8. Edyta Górniak
9. Steven Spielberg
10. Jack Nicholson
11. Tom Hanks
12. W Saint Tropez
13. Pluto
14. Francis Scott Fitzgerald
15. W filmie „Forrest Gump"

26. FILOZOFIA

1. Z Akwinu
2. Hedonizm
3. W IV wieku p.n.e.
4. Scholastyka
5. W Gdańsku (w 1788 roku)
6. Antynomia
7. Ekstremistą lub radykałem
8. Diogenes (z Synopy)
9. Demokryt (460–370 rok p.n.e.)
10. Voltaire
11. Empiryzm
12. Otruł się cykutą
13. O śmierci
14. Tadeusz Kotarbiński
15. Relatywizm

27. FIZYKA

1. Jednostajnie przyspieszony
2. Amper
3. Kilogram
4. Ogniskowa
5. Nieważkością
6. Dźwięk nie rozchodzi się w próżni
7. Izaak Newton
8. Grubościennej (powstają w niej znaczące naprężenia termiczne)
9. Idąc
10. Elektrownia jądrowa
11. Około 273°K
12. Napięcie prądu elektrycznego
13. Trzeciej
14. Ciecz
15. Tęcza

28. GEOGRAFIA FIZYCZNA

1. Pireneje
2. Etna (3269 m n.p.m.)
3. Gerlach (2655 m n.p.m. należy do Słowacji)
4. Rosję, Białoruś, Ukrainę
5. Australię, Afrykę i Amerykę Południową
6. Przedni, Mały, Wielki, Czarny, Zadni
7. Do Morza Czarnego
8. Park Narodowy Yellowstone
9. Fiordy
10. Nil (długość 6671 km)
11. Lazurowe Wybrzeże (Riwiera)
12. Jezioro Bodeńskie
13. Kuba
14. Ural
15. Enklawa

29. GEOGRAFIA POLITYCZNA

1. Dwa różne państwa, graniczące ze sobą
2. Kuwejt
3. W Afryce (południowo-wschodniej)
4. Pakistanu
5. Tallin (inaczej Reval)
6. Białorusi
7. Do Indonezji
8. Nairobi
9. Alaska
10. Addis Abeba
11. Mongolii
12. Tunis
13. Damaszek
14. Sudanu
15. Do Francji

30. GEOLOGIA

1. Kambr
2. Głazy narzutowe
3. We Francji; jaskinia Gouffre Berger k. Grenoble
4. Morena
5. Diament
6. To proces powstawania gór
7. Lawa
8. Badaniem lodowców
9. Ruda
10. Mineralogia
11. Aktualizm
12. Deflacja
13. Kliważ
14. Krwawnik
15. Ławica

31. HISTORIA NAJNOWSZA

1. Czerwoni Khmerzy
2. Noc „długich noży"
3. Od 1890 roku
4. Leonida Breżniewa
5. Na cmentarzu Monte Cassino
6. Generał Franciszek Kleeberg
7. W czerwcu 1956 roku
8. W 1943 roku
9. Lyndon Baines Johnson
10. Kontradmirał Józef Unrug
11. Kobe
12. Gieorgij M. Malenkow
13. Austro-Węgry
14. Charles de Gaulle
15. „Bismarck"

32. HISTORIA NOWOŻYTNA

1. Rosja i Turcja
2. Wiktoria
3. Georgi Dymitrow
4. Elżbieta nie miała dzieci, nie była mężatką
5. W katedrze wawelskiej (od 1819 roku)
6. W 1821 roku
7. Książę Artur Wellington
8. Władysław IV Waza (syn króla Zygmunta)
9. Gilotyna
10. W 1917 roku (w listopadzie)
11. Winston Churchill, Franklin Delano Roosevelt, Józef Stalin
12. Ustawy Norymberskie
13. W Kalifornii w dolinie Sacramento
14. Car Mikołaj I
15. Ludwik XIV

33. HISTORIA ŚREDNIOWIECZA

1. Na Węgrzech
2. Suweren
3. Wilhelm Tell
4. Otton III (1000 rok)
5. W Anglii
6. Marco Polo
7. W Canossie
8. Karol Młot
9. W XIII wieku
10. Kazimierz IV Jagiellończyk
11. Tatarzy
12. Św. Cyryl
13. W XIII wieku
14. W bitwie z Tatarami pod Legnicą
15. Lwie Serce

34. HISTORIA STAROŻYTNA

1. Trzy
2. Nad Nilem
3. Persów (490 rok p.n.e.)
4. W Persepolis (ok. 518 rok p.n.e.)
5. W Atenach
6. Gladiatorzy rzymscy
7. Rubikon
8. Kleopatra
9. Klaudiusza
10. Wespazjan (9–79 rok n.e.)
11. Skała Tarpejska
12. Salamina
13. Kamienie milowe
14. Perykles (ok. 500–429 rok p.n.e.)
15. Miecz

35. IGRZYSKA OLIMPIJSKIE

1. W Los Angeles
2. W 1924 roku w Paryżu
3. Renata Mauer
4. Na Olimpiadzie w Tokio (1964)
5. Jacek Wszoła
6. Pierre de Coubertin
7. Sapporo
8. Jerzy Kulej (1964 rok – Tokio, 1968 rok – Meksyk)
9. Ateny
10. Jan Kowalczyk
11. W pchnięciu kulą (1972 rok – Monachium)
12. Opodal ruin Colosseum
13. Jeszcze ich nie było!
14. Mateusz Kusznierewicz
15. Lucjan Trela

36. JĘZYK POLSKI

1. Spójniki
2. Przymiotnik
3. Fleksyjnością
4. Interpunkcją, przestankowaniem
5. Homonim
6. Deklinacja
7. Trzy
8. Żony (córka to „Wróblówna")
9. Antonim
10. Z łącznika i orzecznika
11. Dopełnieniem
12. Idiom
13. Prefiks (przedrostek)
14. Pleonazm
15. Imiesłów (przysłówkowy współczesny)

37. JĘZYKI

1. Kobieta zmienną jest (słowa arii z opery Verdiego „Rigoletto")
2. Poliglota
3. Tak
4. Braille'a
5. Fonetyka
6. Językiem łacińskim
7. „A"
8. Idiom
9. Eufemizm
10. Esperanto
11. Kartofle
12. Z łaciny
13. Tysiąclecie
14. Chwała
15. Kipu

38. KOMPUTERY I INFORMATYKA

1. Monitor
2. Wirusami
3. Pascal
4. Plotter
5. Mysz
6. Ważą tyle samo, czyli nic! (są to niematerialne jednostki informacji)
7. Eniac
8. Skaner
9. 1024 bajty
10. HERCULES
11. Modem
12. Joystick, manipulator
13. Baza danych
14. 1024 kilobajty
15. KB

39. KOŚCIOŁY I RELIGIE ŚWIATA

1. Konkordat
2. Królowa Anglii – Elżbieta II
3. 40
4. Talmud
5. Dekalog
6. Skarabeusza
7. Wodę w wino
8. Do zakonu benedyktynów
9. Z Węgier
10. Celibat
11. Tak
12. Dalajlama
13. Przeciw katolickiej nauce o odpustach i przeciw handlowi nimi
14. „Miastu i Światu"
15. Pontyfikat

40. KTO PIERWSZY?

1. Krystyna Chojnowska-Listkiewicz
2. (Louis) Bleriot
3. Odkrył promienie X
4. W 1910 roku
5. Odkrył neutron
6. Diesel
7. O starożytnych Indiach
8. Peruwiańczyk (Geo Chavez)
9. O Babilończykach
10. Vasco da Gama
11. Charles Lindbergh
12. Chińczycy
13. Edmund Hillary
14. Stanisław Skarżyński
15. Paweł Edmund Strzelecki

41. LITERATURA POLSKA

1. Janusz Korczak
2. Melchior Wańkowicz
3. „Wesela" Stanisława Wyspiańskiego
4. Alfred Szklarski
5. Józef Kraszewski
6. Eliza Orzeszkowa (1889 rok)
7. Maria Rodziewiczówna
8. Paweł Jasienica
9. W sierpniu 1944 roku (na początku powstania warszawskiego)
10. „Pamiętnik z powstania warszawskiego"
11. Jankiel
12. Leopold Tyrmand
13. Jan Kochanowski
14. Ignacy Krasicki
15. Wojciech Żukrowski

42. LITERATURA STAROŻYTNA

1. Z Troi
2. Stentor
3. Ajschylos
4. Zamknięty worek zawierający przeciwne wiatry
5. Z 24 pieśni
6. Bajki (moralizujace i satyryczne)
7. Priam
8. Heksametr
9. W V wieku p.n.e.
10. Epos, epopeja
11. Patroklos
12. Kreon
13. Sofokles (496–406 rok p.n.e.)
14. Ajschylos (525–456 rok p.n.e.)
15. Ajschylos, Sofokles, Eurypides

43. LITERATURA WSPÓŁCZESNA

1. John Steinbeck
2. Gen. Charlesa de Gaulle'a
3. Jalu Kurek
4. „Władca much"
5. O Ks. Janie Twardowskim
6. Mario Puzo
7. Jacek Kuroń
8. Wiktor Suworow
9. „Samotny rejs OPTY"
10. Michael H. Hart
11. W 1926 roku
12. „Waszyngton za zamkniętymi drzwiami"
13. Andrzej Szczypiorski
14. Irwina Shawa
15. Gabriel García Márquez

44. LITERATURA: KLASYKA ŚWIATOWA

1. Jonathan Swift
2. Kubuś Puchatek (Miś Puchatek)
3. „Mistrz i Małgorzata"
4. „Trzech muszkieterów"
5. Iwan Chlestakow
6. (Denis) Diderot
7. Juliusz Verne
8. „Doktor Żywago"
9. Szeherezada
10. Albert Camus
11. Kubuś Puchatek
12. Sherlock Holmes
13. W róży
14. Jan Chrystian Andersen
15. Rudyard Kipling

45. MALARSTWO, RZEŹBA, ARCHITEKTURA

1. Marynista
2. Pałac pod Blachą
3. Giovanni Lorenzo Bernini
4. Jan Styka i Wojciech Kossak
5. W Pizie
6. W Rzymie
7. Van Gogh
8. W Chinach – Wielki Mur
9. Z Rosji (od 1922 roku żył we Francji)
10. W XV wieku
11. Luwr
12. W Krakowie
13. Fidiasz
14. Marcello Bacciarelli
15. Panteon

46. MATEMATYKA

1. Dzielnik
2. Kwadrat
3. Tangensoidą
4. Dziewięć zer
5. 1000 litrów
6. Styczna
7. Sześcian
8. Granicy
9. Literą M
10. Dwa
11. Koło
12. Liczby pierwsze
13. ! (wykrzyknikiem)
14. Dwa
15. 2 (dwa)

47. MEDYCYNA

1. Wstrzyknięcie, zastrzyk
2. Stetoskop
3. Soczewki (szkła) kontaktowe
4. Choroba morska
5. Borowina
6. Zaćma, katarakta
7. Witaminy C
8. W cukrzycy
9. Kleptomania
10. Źrenica
11. Recepta
12. Klaustrofobia
13. Katgut
14. Dychawica (oskrzelowa lub sercowa)
15. O Robercie Kochu

48. MIARY I WAGI

1. Do pomiaru długości
2. 1 jard ((91,44 cm)
3. Miliard (1 000 000 000)
4. 3600 s (sekund)
5. Ropa naftowa
6. 500
7. 1/100
8. Powierzchni pola
9. 15 sztuk
10. Jednostką długości
11. Karat
12. Uncja
13. 1 litr
14. Barograf
15. Czasu

49. MIASTA ŚWIATA

1. W Istambule (lub Stambule)
2. Mexico City
3. Wieża Tokijska
4. W Atenach
5. W Rzymie
6. Wenezueli
7. Miasto Aniołów
8. Paryż
9. Hradczany
10. Amsterdam
11. W Londynie
12. W Nowym Jorku
13. W Petersburgu
14. Rzym
15. Most Karola

50. MITOLOGIA GRECKA I RZYMSKA

1. Eskulap
2. Eros
3. Nike
4. Na górze Olimp
5. Charon
6. Zeus i Hera
7. Na Cyprze
8. Dał mu ośle uszy
9. Marsa
10. Psyche
11. Augiasz
12. Eris
13. Hydra
14. 1 obol
15. Orfeusz

51. MODA I UBIORY

1. Lampasy
2. Turniura
3. Szapoklak
4. Bransoleta
5. Golf
6. Burnus
7. Koturny
8. Safari
9. Pumpy
10. O wachlarzu
11. Krynolina
12. Ciżmy, ciżemki
13. Liberia
14. Habit
15. Pod szyją

52. MORZA I OCEANY

1. Ocean Atlantycki
2. Na Morzu Śródziemnym
3. Żadne z tych państw
4. Admirał
5. W 1912 roku
6. Log
7. Australię
8. Wschodniego
9. Trawler
10. Morze Kaspijskie
11. Nowej Zelandii
12. „Dar Młodzieży"
13. Przybój
14. Bosman
15. Białe, Czarne, Czerwone, Żółte

53. MUZYKA ŚWIATOWA

1. Dumka
2. „Piaf" znaczy: wróbelek
3. Figara
4. Reggae
5. Madonna
6. Halina Czerny-Stefańska
7. Maurice Ravel
8. Elvisa Presleya
9. Ludwig van Beethoven
10. Glenn Miller
11. W Krynicy
12. Ze „Skrzypka na dachu"
13. Leonard Bernstein
14. Georges Bizet (1838–75)
15. „The Beatles"

54. MUZYKA WSPÓŁCZESNA

1. „Warszawska Jesień"
2. O „Perfekcie"
3. Maryla Rodowicz
4. „Dziewczyna Szamana"
5. „Metro"
6. Zbigniew Preisner
7. Opole
8. Jonasz Kofta
9. Anita Lipnicka
10. Roy Orbison
11. „Mazowsze"
12. W Oslo
13. Karin Stanek
14. „Varius Manx"
15. Sława Przybylska

55. MUZYKA: INSTRUMENTY

1. Kontrabas
2. Na kobzie (na dudach)
3. Cztery
4. Drewniany
5. Trzy
6. Na lutni
7. Kastaniety
8. Ukulele
9. Strunowy szarpany
10. Perkusyjne
11. Lutnictwo
12. Szarpany
13. Na cymbałach
14. Suwak
15. Z gry na skrzypcach

56. MUZYKA: JAZZ

1. Jazz Jamboree
2. Jazz-rock
3. Na klarnecie
4. Louis Armstrong, przydomek Satchmo
5. Edward Kennedy Ellington, zwany Duke Ellington
6. W Polsce
7. W Newport
8. Na saksofonie
9. Od 1954 roku
10. George Gershwin
11. Spirituals, negro spirituals
12. Banjo
13. Na trąbce
14. Na saksofonie
15. Pod koniec XIX wieku

57. MUZYKA: KLASYKA ŚWIATOWA

1. W Żelazowej Woli
2. Również Ludwig van Beethoven
3. Ludwig van Beethoven
4. „Mesjasz"
5. Dwa
6. Wolfgang Amadeusz Mozart
7. Josep Haydn
8. Requiem (1791 r.)
9. Bach (1685–1750), Mozart (1756–1791)
10. Francuskiej
11. Tenorem (żył 1873–1921)
12. (Antonio) Vivaldi
13. (Placido) Domingo, (Jose) Careras, (Luciano) Pavarotti
14. Jan Sebastian Bach
15. Bayreuth

58. MUZYKA: OPERA

1. W Sewilli
2. Primadonna
3. „Uprowadzenie z Seraju"
4. Uwertura
5. Modest Musorgski (1839–1891)
6. Tak, o tytule „Manru"
7. Śpiewaczką operową
8. Giacomo Puccini
9. La Scala
10. Piotr Czajkowski
1. Georges Bizet (1838–1875)
12. „Fidelio"
13. Bedřich Smetana
14. Otwarcia Kanału Sueskiego w 1869 roku
15. Figara

59. MUZYKA: OPERETKA

1. Kankan
2. Czardasz („Księżniczka czardasza")
3. Tak
4. „Wesoła wdówka"
5. „Baron cygański"
6. Niccolo Paganini
7. „Wesoła wdówka"
8. To także operetka
9. Libretto
10. „Piękna Helena"
11. (Izaak Bashevis) Singer
12. Franz von Suppe
13. Ludwik Śliwiński
14. Ferenc Lehar
15. Imre Kalman

60. MUZYKA: POP

1. „House of The Rising Sun" („Dom wschodzącego słońca")
2. „Obrazki z wystawy"
3. Mick Jagger
4. Kasia Kowalska
5. Na perkusji
6. „Queen"
7. Jim Morrison
8. „Eurythmics"
9. „The Rolling Stones"
10. Żółtego
11. Paul Anka
12. O Billa Haleya
13. Na skrzypcach
14. Nie, z Belgii
15. Łucja Prus i „Skaldowie"

61. NAGRODY I ODZNACZENIA

1. Pokojowa nagroda Nobla
2. W tenisie ziemnym
3. Tak (1954 rok)
4. (10 grudnia) 1901 roku
5. Order Virtuti Militari
6. Baretka
7. Władysław Reymont
8. Order Orła Białego
9. Czesław Miłosz
10. Oscar
11. Pelagia Majewska
12. W Szwecji
13. Order Legii Honorowej
14. Tak (w 1994 roku pokojowa nagroda Nobla)
15. W 1983 roku

62. NAUKA

1. Oka
2. Sigmund Freud
3. Śniadeccy
4. Protagonistą
5. Etnografia
6. Tektonika
7. Dynamika
8. Medium
9. Niemieckiej
10. Stop (miedzi i cynku)
11. Robert F. Scott
12. Heraldyka
13. Archimedes
14. Bracia Andrzej i Józef Załuscy
15. Nieożywiony

63. NAZWY

1. Ambona
2. Makutra
3. Katamaran
4. Żołądź
5. Kaskader
6. Marsylianka
7. Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy
8. Sowa
9. Odrodzenie
10. Samowar
11. Baca
12. Alfa
13. Gondola
14. Morskie Oko
15. Janczary

64. ONZ

1. W Nowym Jorku na śródmiejskiej wyspie Manhattan
2. Liga Narodów
3. W Hadze
4. Tak, od 1945 roku
5. W 1948 roku
6. W 1959 roku (konwencja – 1989 rok)
7. James Earl Carter
8. Adolf Ciborowski
9. Karta Narodów Zjednoczonych
10. Tak, głównie USA – po stronie Korei Południowej
11. Lie Trygve Halvdan (1896–1968)
12. Douglas MacArthur (1880–1964)
13. Kurt Waldheim
14. Tak, w 1988 roku
15. W 1954 roku

65. ORGANIZACJE MIĘDZYNARODOWE

1. Tak (Grenlandia jest częścią Danii)
2. Jest to Organizacja Państw Eksportujących Ropę Naftową
3. Belgia, Holandia, Luksemburg
4. W 1949 roku
5. Szwecja jest państwem neutralnym i nie jest członkiem NATO
6. Paryż
7. W Wielkiej Brytanii
8. World Health Organization – Światowa Organizacja Zdrowia
9. W 1991 roku
10. Konferencja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie
11. UNRRA
12. W 1919 roku
13. W Hadze
14. EFTA (European Free Trade Organization)
15. Bureau International de l'Heure – Międzynarodowe Biuro Czasu

66. PARTIE POLITYCZNE

1. Proletriat, I Proletariat, Wielki Proletariat
2. Robert Dole
3. Roman Dmowski
4. Irak i Syria
5. Adolf Hitler (od 1921 roku)
6. Leonid Breżniew
7. Z Unii Demokratycznej i Kongresu Liberalno-Demokratycznego
8. Jarosław Kaczyński
9. Z CDU (Unia Chrześcijańsko-Demokratyczna)
10. Partii Konserwatywnej
11. Partii Demokratycznej
12. Partii Socjalistycznej
13. Partii Socjaldemokratycznej
14. BBWR (Bezpartyjny Blok Wspierania Reform)
15. SdRP (Socjaldemokracja Rzeczpospolitej Polski)

67. POLITYKA I POLITYCY

1. Ryszard Kaczorowski
2. O Józefie Piłsudskim
3. Rajiv Gandhi
4. Mao Tse-tung
5. Olof Palme
6. Margaret Thatcher
7. 96 lat
8. Kazimierz Barcikowski
9. Vaclav Havel
10. Od 1952 roku
11. Watykanu
12. W Finlandii
13. Helmut Schmidt
14. Michaił Gorbaczow
15. Jacques Chirac

68. POLSKA: GEOGRAFIA

1. Kazimierza (Wielkiego)
2. Szczecińskiego
3. Tak (109,7 km^2)
4. Nad Pilicą
5. Białą Wisełkę
6. Pustynia Błędowska
7. Wisła
8. Turbacz (1310 m)
9. Nad Nogatem
10. Obie do Odry
11. Beskidy
12. Morskie Oko
13. Nad Wartą
14. Hańcza
15. W Karkonoszach (1362 m)

69. POLSKA: HISTORIA

1. Konstytucja 3 Maja
2. Anna Jagiellonka
3. W 1000 roku
4. Królestwem Kongresowym (Kongresówką)
5. W 1772 roku
6. Potopem
7. Piechota Wybraniecka (istniała do 1726 roku)
8. Jan Kazimierz
9. Została otruta (przez nadwornego lekarza)
10. W Krakowie
11. Czarna Procesja
12. Stanisław Małachowski
13. W XVI wieku (ściśle w 1520 roku)
14. Stefan Batory
15. Familia

70. POLSKA: KULTURA, SZTUKA, NAUKA

1. Wacław Szymanowski (1859–1930)
2. (5 listopada) 1901 roku
3. „Monitor"
4. Władysław Stanisław Reymont
5. Hanka Ordonówna
6. O Jerzym Kawalerowiczu
7. Abakany
8. Opinogóra
9. We Wrocławiu
10. Krystian Zimerman
11. Stefan Batory
12. Orzeł bielik
13. Wincenty zwany Kadłubkiem (1150–1223)
14. Biblioteka Narodowa
15. Zakopane

71. POLSKA: MIASTA

1. Piotrków Trybunalski
2. Długi Targ
3. Okocim
4. Kalisz
5. Siedlce
6. We Wrocławiu
7. W Łańcucie
8. Szczyrk
9. W Poznaniu
10. Kraków
11. Gotyk
12. Białą
13. Gdańsk, Sopot, Gdynia
14. W Toruniu
15. Do Szwecji

72. POLSKA: POLITYKA I GOSPODARKA

1. Narodowy Bank Polski
2. Marcowa (1921 rok), kwietniowa (1935 rok)
3. Wszyscy należeli
4. Od 1991 roku Szkoła Główna Handlowa (SGH)
5. Hanna Gronkiewicz-Waltz
6. „Daewoo"
7. Edward Gierek
8. Ze Związkiem Radzieckim
9. Tadeusz Syryjczyk
10. „Good Year" i „Michelin"
11. Włochy
12. Krzysztofa Bieleckiego i Hanny Suchockiej
13. O Sobiesławie Zasadzie
14. Wiesław Kaczmarek
15. Wiesław Rozłucki

73. POWIEDZENIA I PRZYSŁOWIA

1. Chcąc nie chcąc
2. Kartezjusz
3. „... różańca"
4. Nogi
5. Dumnie
6. Zakazany
7. Mydło
8. Pod rynnę
9. Igły
10. Do odważnych
11. Maciek
12. W butelkę
13. „Na starość trąci"
14. „... do kłębka"
15. Korzysta

74. PREHISTORIA

1. Mezozoik, era mezozoiczna
2. Paleozoik, era paleozoiczna
3. Graptolity
4. Kambr
5. Archaik, era archaiczna, archeozoik, azoik
6. Oddział
7. Epoka
8. William Smith (1769–1839)
9. Był ziemno-wodny
10. Archozaury, gady naczelne, Archosauria
11. Dinozaury, Dinosauria
12. Paprocie (na podstawie wykopalisk)
13. Trzeciorzędu
14. Fosylizacją
15. Poziom wiekowy

75. PRASA

1. „Tygodnika Powszechnego"
2. W piątek
3. W Warszawie i w Poznaniu
4. Jest to tygodnik
5. Z kaczką (dziennikarską)
6. Czasopismo
7. „Antena"
8. „Washington Post"
9. Miesięcznik
10. O Adamie Kocu (1891–1969)
11. Kolumna
12. Stefan Bratkowski (ur. 1934 rok)
13. Jerzy Giedroyć (ur. 1906 rok)
14. „Sztandaru Młodych"
15. Superexpres

76. PRAWO

1. Toga
2. Nie (jest 25 lat)
3. Stany Zjednoczone Ameryki Północnej
4. Rzeki są własnością państwa
5. Naród
6. Konstytucja
7. Prawo kanoniczne
8. Prokurator
9. Werdykt
10. W VI wieku n.e.
11. Nowelizacją
12. Komornik
13. Banicja
14. 4 lata
15. (25 maja) 1993 roku

77. PRUS BOLESŁAW

1. Aleksander Głowacki
2. Do Izabeli Łęckiej
3. Ramzes (XIII)
4. Karusek, Karo, Karuś
5. „Emancypantki"
6. Na (warszawskich starych) Powązkach
7. Ślimak
8. Pensja
9. „Pamiętniki starego subiekta"
10. Nie otrzymał tej nagrody
11. Bronisław Pawlik
12. Na Krakowskim Przedmieściu
13. Kroniki tygodniowe
14. W 1847 roku
15. Tak (1881 rok)

78. PRZESTĘPCZOŚĆ

1. Areszt (tymczasowy)
2. Interpol
3. Pablo Escobar
4. Nie
5. Zbrodnia w afekcie
6. Mafia, Cosanostra
7. Kryminalistyka
8. List gończy
9. Deportacja (zesłanie)
10. Dzieciobójstwo
11. Eksterminacja
12. Ekstradycja
13. Paserstwo
14. Kidnaping
15. Daktyloskopią

79. ROLNICTWO I AGROKULTURA

1. Z Ameryki
2. Folwark
3. Siew
4. Lemiesz
5. Mandragora
6. Z trzciny cukrowej
7. Silos
8. Sad
9. W XIII wieku
10. Kwiat
11. Oberżyna
12. Stonka
13. Kombajn
14. Dożynki
15. Ryż

80. ROSJA: HISTORIA I KULTURA

1. Duma Państwowa (Gosudarstwiennaja Duma)
2. Katarzyny Wielkiej (Katarzyny II)
3. W Moskwie
4. Na Kremlu
5. O Michaile Łomonosowie
6. Iwan IV Groźny
7. Mikołaj II
8. W lutym 1917 roku
9. W 989 roku
10. Petersburga
11. Iwan Bunin, Borys Pasternak, Michał Szołochow, Aleksander Sołżenicyn, Josif Brodski
12. O Aleksandrze Sołżenicynie
13. Królewiec
14. Aleksander II (1861 r.)
15. Borys Jelcyn

81. SAMOCHODY I POJAZDY MECHANICZNE

1. W Rumunii
2. Akumulator, prądnica, alternator
3. W Czechach
4. Maluch nie posiada chłodnicy
5. FIAT
6. Cylinder
7. W 1951 roku
8. W 1973 roku
9. OPEL
10. SEAT (jest to samochód produkcji hiszpańskiej)
11. NIVA
12. W 1901 roku
13. Paryż–Dakar
14. W 1899 roku
15. Mikołaj August Otto

82. SIENKIEWICZ HENRYK

1. Brat Jerzy
2. Saba
3. Babinicz
4. Dokąd podążasz? (idziesz)
5. Porucznik, namiestnik
6. Zagłoba
7. Krzemień
8. Tępa Podkowa
9. Kilimandżaro
10. O Michale Wołodyjowskim
11. „Quo vadis"
12. W Tyńcu
13. W 1916 roku
14. Litwos
15. Do Mombasy

83. SPORT

1. Mistrzowstwa Świata w Katowicach w 1976 roku
2. Na kortach Rolanda Garosa (w Paryżu)
3. Na trawie
4. Żużel
5. W zapasach
6. Nokdaun, knock-down
7. 400 metrów
8. Tomasz Hopfer
9. Z sześciu
10. Są to zawody balonowe
11. Na Tamizie
12. Bojer
13. Z trzech
14. Nie
15. Wembley

84. SPORT: PIŁKA NOŻNA

1. Z Węgrami (2 : 1)
2. Argentyna–Holandia
3. Był remis (1 : 1)
4. W 1982 roku
5. Co 4 lata
6. 45 minut
7. Manchester City
8. W Urugwaju w 1930 roku
9. Faul
10. Kazimierz Górski
11. Grzegorz Lato
12. 2 razy (1930 rok, 1950 rok)
13. Z 11 graczy
14. Diego Maradona
15. Juventus Turyn

85. SPORT: REKORDY I REKORDZIŚCI

1. Bieg na 100 m przez płotki
2. 18 m (nowy rekord świata wynosi 18,29 m)
3. W biegu na 400 m
4. 8,90 m
5. Siergiej Bubka
6. Tak (5,78 m)
7. 7 (siedem)
8. Pietro Menea
9. W biegu na 100 m
10. W podnoszeniu ciężarów
11. W pływaniu (styl: delfin)
12. W rzucie oszczepem
13. Skok wzwyż
14. W trójskoku
15. Laszlo Papp

86. ŚWIĘCI

1. Był lekarzem
2. Św. Wojciech
3. Św. Grzegorz I Wielki
4. Irlandii
5. Szymon z Cyreny
6. Św. Wit
7. Św. Maksymilian Kolbe
8. Elżbieta
9. Loyola
10. Św. Piotr
11. Św. Krzysztof
12. Był Włochem
13. Aureolą
14. O św. Augustynie
15. Św. Franciszek

87. TANIEC I BALET

1. Z Argentyny
2. Piotr Czajkowski
3. Czardasz
4. Karol Szymanowski
5. Henryk Tomaszewski
6. Wacław Niżyński
7. Michaił Barysznikow
8. Z Francji
9. Romeo i Julia
10. Z Hiszpanii
11. Kadryl
12. Jerzy Gruza
13. O Isadorze Duncan
14. Gerard Wilk
15. Aram Chaczaturian

88. TEATR WSPÓŁCZESNY

1. Maska
2. Danii
3. Pantomima
4. W Krakowie
5. Japonii
6. Kordian
7. Loża
8. Podpowiadaniem
9. Molier
0. Jerzy Grotowski
1. O mur graniczny
2. Cricot 2
3. „Kartoteka"
14. Zygmunta Hübnera
15. Ryszard III

89. TEATR: HISTORIA

1. „Pigmalion"
2. Koturny
3. Melpomene (ew. Melpomena)
4. „Skąpiec"
5. Wielkim nosem
6. „Dziady" Adama Mickiewicza w reżyserii Kazimierza Dejmka
7. Ludwik Solski
8. Pierre Augustin Caron de Beaumarchais
9. Junosza Kazimierz Stępowski
10. W San Francisco
11. Z „Warszawianki" Stanisława Wyspiańskiego
12. „Baj". Obecnie: Teatr Lalki i Aktora „Baj"
13. (16.03.) 1901 roku
14. „Chory z urojenia" – satyra na lekarzy
15. W Seczuanie („Dobry człowiek z Seczuanu")

90. TECHNOLOGIA

1. Saturacja
2. Korozja
3. Koło zamachowe
4. Technologia
5. Zmęczenie materiału
6. Bigowanie
7. Kafar, baba
8. Dekatyzowanie
9. Rafinacji
10. (Rudolf) Diesel
11. Łożyskami
12. Ludwisarstwo
13. Tartakiem
14. Beton
15. Klimatyzator

91. TELEWIZJA

1. Marek Markiewicz
2. Hanna i Antoni
3. Jim Henson
4. W 1938 roku
5. „Kabaret Starszych Panów"
6. W 1970 roku
7. SECAM
8. „Wielka gra"
9. „Niewolnica Isaura"
10. „07 zgłoś się"
11. Gucio
12. Czesław Nowicki
13. Profesor Jan Miodek
14. Ryszard Miazek
15. Stanisław Mikulski

92. TRANSPORT

1. W XIX wieku
2. Volkswagen „Garbus"
3. JAK
4. Czarter
5. W Londynie
6. Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej (Nowy Jork – Wielkie Jeziora)
7. Autostrada Słońca (Autostrada del Sol, 755 km)
8. W Wielkiej Brytanii
9. Ładunek statku morskiego
10. Do Chin
11. Karawana
12. Paryż, Moskwa, Rzym, Londyn, Praga, Wiedeń, Madryt, Bukareszt, Budapeszt, Warszawa
13. Tobogan
14. Gondola
15. Trolejbus

93. WALUTY ŚWIATA

1. Marka (polska)
2. George'a Washingtona (Jerzego Waszyngtona)
3. Rewaloryzacja
4. Baht
5. Szwajcarii (franka szwajcarskiego)
6. Funt szterling
7. Rupia
8. Dolar
9. Jen
10. Austria i Polska
11. Króla Władysława II Jagiełły
12. Öre
13. 20
14. 50 000 zł
15. Frank szwajcarski

94. WIELCY WODZOWIE I PRZYWÓDCY

1. Jan Henryk Dąbrowski
2. Hannibal
3. Powstania styczniowego
4. Konrad Adenauer
5. 20.01.1953 roku
6. (Kemal) Ataturk
7. Generał Charles de Gaulle
8. Elba
9. Benito Mussolini
10. Z Gibraltaru
11. (Ferdinand) Foch
12. Generał Władysław Anders
13. (Francis) Drake
14. Dowódcy floty USA na Oceanie Spokojnym (1941–1945)
15. O Giuseppe Garibaldim

95. I WOJNA ŚWIATOWA

1. 4 lata (1914–1918)
2. W Magdeburgu
3. Prezydent USA Woodrow Wilson
4. Tak, włączyły się w 1917 roku
5. Niemcy pod Ypres w 1915 roku
6. Nie. Zachowała neutralność
7. Iperyt
8. Zaatakowanie Francji przez neutralną Belgię (wojna na dwa fronty)
9. Osobny z Węgrami, które oddzieliły się od Austrii
10. Na początku wojny po stronie trójprzymierza (centralne), potem przystąpiły do trójporozumienia (ententa)
11. Zamordowanie w Sarajewie przez serbskich zamachowców następcy tronu austro-węgierskiego arcyksięcia Franciszka Ferdynanda
12. Trójprzymierze, ew. państwa centralne
13. Ententa, trójporozumienie
14. W trójporozumieniu, entencie.
15. Po stronie ententy (trójporozumienia)

96. II WOJNA ŚWIATOWA

1. Generał Alfred Jodl
2. Stracili 4 lotniskowce
3. Maltę
4. W 1943 roku
5. Manhattan
6. Wał Atlantycki (ok. 4 tys. km)
7. Na Oksywiu (Gdynia)
8. Marszałek Gieorgij Żukow (1896–1974)
9. „Zośka" (zginął w 1943 roku w akcji pod Sieczychami)
10. Admirał Karl Denitz
11. „Bismarck"
12. W archipelagu Hawaje
13. Erwin Rommel
14. W Tulonie
15. Nie

97. WYNALAZKI

1. W Chinach
2. Tomasz Alva Edison
3. Georges Stephenson
4. Aptekarzem
5. Bartolomeo Cristofori (w 1711 roku)
6. Rudolf Diesel
7. Samuel Colt
8. Sekstans
9. John Logie Baird
10. Heweliusz (1637 rok)
11. Otto i Gustaw Lilienthal
12. Na początku 17 wieku
13. Alfred Nobel
14. Huygens Christian (1627–1695)
15. Samuel Morse

98. ZOOLOGIA

1. Baktrian
2. Renifer
3. Afrykańskie
4. Goryl
5. Australię
6. Kameleon
7. Nektarem kwiatów
8. Konia i osła
9. W Azji
10. Tak (np. nietoperze)
11. Tak
12. Bizon
13. Pędy eukaliptusa
14. Do wielbłądów
15. W Nowej Zelandii

99. ZSRR: POLITYKA, HISTORIA, GOSPODARKA

1. 30 grudnia 1922 roku
2. 22,4 mln km^2
3. Królewiec (Kaliningrad)
4. „Iskra"
5. Stachanowiec
6. TU – (144)
7. Z „Aurory" (Pałac Zimowy)
8. Kołchoz
9. Nie
10. Wszechzwiązkowa Komunistyczna Partia (bolszewików) – WKP(b)
11. ZSRR
12. Czerwoniec
13. Andriej Gromyko (1909–1989)
14. Armia Czerwona
15. Michaił Gorbaczow

100. ŻEROMSKI STEFAN

1. „Dzienniki"
2. „Przedwiośnie"
3. W 1925 roku
4. „Dzieje grzechu"
5. „Uciekła mi przepióreczka"
6. „Syzyfowych prac"
7. Nie został laureatem tego wyróżnienia
8. „Popiołów"
9. Rozewie, najdalej na północ wysunięty punkt w Polsce
10. Monika
11. Oba
12. Maurycy Zych i Józef Katerla
13. „Ludzie bezdomni"
14. W 1864 roku
15. „Wierna rzeka"

Biblioteka Śląska

BIBLIOGRAFIA

1. *Encyklopedia powszechna*, 4-tomowa, PWN, Warszawa 1973–1976
2. *Encyklopedia popularna*, PWN, Warszawa 1982
3. *Mała encyklopedia medycyny*, 3-tomowa, PWN, Warszawa 1991
4. *Słownik poprawnej polszczyzny*, PWN, Warszawa 1980
5. Władysław Kopaliński – *Słownik mitów i tradycji kultury*, PIW, Warszawa 1991
6. Julian Krzyżanowski – *Dzieje literatury polskiej*, PWN, Warszawa 1979
7. *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu*, Wydawnictwo Pallotinum, Poznań 1989
8. *Słownik wyrazów bliskoznacznych* – pod redakcją Stanisława Skorupki, Wiedza Powszechna, Warszawa 1988
9. *Słownik języka polskiego*, PWN, Warszawa 1978
10. Władysław Kopaliński – *Słownik wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych*, Wiedza Powszechna, Warszawa 1968
11. *Encyklopedia zdrowia*, PWN, 1993
12. *Oxford – Encyklopedia szkolna*, POW BGW, Warszawa 1992
13. Robert Graves – *Mity greckie*, PIW, Warszawa 1968
14. *Wielki atlas zwierząt*, PWRiL, Warszawa 1976
15. Władysław Kopaliński – *Słownik eponimów czyli wyrazów odimiennych*, PWN, Warszawa 1996

16. *Atlas historyczny świata*, Państwowe Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych, Warszawa–Wrocław 1986

17. *Matematyka – Encyklopedia szkolna*, WSiP, Warszawa 1989

18. *Kronika XX wieku*, wyd. M. Michalik, Warszawa 1991

19. *Historia Polski*, 4-tomowa, PWN, Warszawa 1989

20. Józef Wolski – *Historia powszechna*, PWN, Warszawa 1992

21. *Leksykon państw świata 93/94*, Harenberg Lexikon-Verlag, Warszawa 1993

22. Paweł Wieczorkiewicz, Marek Urbański – *Mały Oxfordzki Słownik Historii Świata XX w.*, Puls Publications, Londyn 1992

23. *Encyklopedia – Świat w przekroju*, Wiedza Powszechna, Warszawa 1991

24. *Kronika Sportu*, wyd. M. Michalik, Warszawa 1991

25. *Mały słownik zoologiczny – ssaki*, Wiedza Powszechna, Warszawa 1978

26. *Nowa Encyklopedia Powszechna*, 6-tomowa, PWN, Warszawa 1995 (tom 1 i 2)

27. *Encyklopedia II wojny światowej*, MON, Warszawa 1975

28. *Almanach Świata '95*, Wydawnictwo Real Press, Warszawa–Kraków 1995

29. *Słownik geografii ZSRR*, Wiedza Powszechna, Warszawa 1974

30. *Ilustrowana encyklopedia dla wszystkich. Fizyka*, Wydawnictwo Naukowo-Techniczne, Warszawa 1987

31. Bogdan Snoch – *Słownik Szkolny. Terminy i pojęcia historyczne*, WSiP, Warszawa 1990

32. St. Arnold, Wł. Kurkiewicz, A. Tabomir, W. Żurawski – *Dzieje świata*, LSW, wyd. IV, Warszawa 1990

33. *Mała encyklopedia kultury antycznej*, PWN, Warszawa 1988

34. „Mówią wieki" – roczniki

35. Janusz Tomaszewski – *Słownik encyklopedyczny wiedzy szkolnej*, Graf-Punkt, Warszawa 1995

36. *Geografia państw świata*, MUZA SA, Warszawa 1994

37. Bogusław Shaeffer – *Dzieje muzyki*, WSiP, Warszawa 1985

38. *Słownik szkolny. Postacie historyczne*, WSiP, Warszawa 1994

39. *Dzieje literatur europejskich*, PWN, Warszawa 1983

40. *Leksykon muzyki od A do Z*, MUZA SA, Warszawa 1995

41. *Encyklopedia muzyczna*, PWM, Kraków 1993

42. *Leksykon malarstwa od A do Z*, MUZA SA, Warszawa 1992

43. U. Kołaczkowska – *500 zagadek z historii sztuki*, Wiedza Powszechna, Warszawa 1962

44. Jerzy Płażewski – *Historia filmu dla każdego*, Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, Warszawa 1984

45. Z. Pitera – *Leksykon reżyserów filmowych*, Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, Warszawa 1982

46. M. Halbański – *Leksykon sztuki kulinarnej*, Wydawnictwo „Watra", Warszawa 1987

47. J.K. Podlewski, A. Chwalibogowska-Podlewska – *Leki współczesnej terapii*, PZWL, Warszawa 1985

48. B. Orłowski i Zb. Przyrowski – *Księga wynalazków*, Nasza Księgarnia, Warszawa 1982

49. *Przewodnik operetkowy*, PWM, Kraków 1994

50. P. Górski – *Kulisy Olimpiad od Aten do Barcelony*, Almapress, Warszawa 1992

51. W. Weiss – *Rock encyklopedia*, Iskry, Warszawa 1991

Wykaz dziedzin

Cyfra pierwsza oznacza stronę z pytaniami, cyfra druga (pismem pochyłym) – stronę z odpowiedziami

1. Afryka: polityka i gospodarka 12 *214*
2. Ameryka Północna: polityka i gospodarka 14 *215*
3. Anatomia i fizjologia człowieka 16 *216*
4. Archeologia 18 *217*
5. Armie świata 20 *218*
6. Astronomia i astrologia 22 *219*
7. Azja: polityka i gospodarka 24 *220*
8. Badania kosmosu 26 *221*
9. Biblia: Stary i Nowy Testament 28 *222*
10. Biologia 30 *223*
11. Bitwy i wojny 32 *224*
12. Botanika 34 *225*
13. Broń 36 *226*
14. Biznes i handel 38 *227*
15. Chemia 40 *228*
16. Dania i napoje 42 *229*
17. Demografia 44 *230*
18. Dynastie i rodziny królewskie 46 *231*
19. Edukacja 48 *232*
20. Ekologia 50 *233*
21. Ekonomia 52 *234*
22. Elektronika 54 *235*
23. Etnografia 56 *236*
24. Europa: polityka i gospodarka 58 *237*
25. Film 60 *238*
26. Filozofia 62 *239*
27. Fizyka 64 *240*
28. Geografia fizyczna 66 *241*
29. Geografia polityczna 68 *242*
30. Geologia 70 *243*
31. Historia najnowsza 72 *244*
32. Historia nowożytna 74 *245*
33. Historia średniowiecza 76 *246*

34. Historia starożytna 78 *247*
35. Igrzyska olimpijskie 80 *248*
36. Język polski 82 *249*
37. Języki 84 *250*
38. Komputery i informatyka 86 *251*
39. Kościoły i religie świata 88 *252*
40. Kto pierwszy? 90 *253*
41. Literatura polska 92 *254*
42. Literatura starożytna 94 *255*
43. Literatura współczesna 96 *256*
44. Literatura: klasyka światowa 98 *257*
45. Malarstwo, rzeźba, architektura 100 *258*
46. Matematyka 102 *259*
47. Medycyna 104 *260*
48. Miary i wagi 106 *261*
49. Miasta świata 108 *262*
50. Mitologia grecka i rzymska 110 *263*
51. Moda i ubiory 112 *264*
52. Morza i oceany 114 *265*
53. Muzyka światowa 116 *266*
54. Muzyka współczesna 118 *267*
55. Muzyka: instrumenty 120 *268*
56. Muzyka: jazz 122 *269*
57. Muzyka: klasyka światowa 124 *270*
58. Muzyka: opera 126 *271*
59. Muzyka: operetka 128 *272*
60. Muzyka: pop 130 *273*
61. Nagrody i odznaczenia 132 *274*
62. Nauka 134 *275*
63. Nazwy 136 *276*
64. ONZ 138 *277*
65. Organizacje międzynarodowe 140 *278*
66. Partie polityczne 142 *279*
67. Polityka i politycy 144 *280*
68. Polska: geografia 146 *281*
69. Polska: historia 148 *282*
70. Polska: kultura, nauka, sztuka 150 *283*
71. Polska: miasta 152 *284*
72. Polska: polityka i gospodarka 154 *285*

73. Powiedzenia i przysłowia 156 *286*
74. Prehistoria 158 *287*
75. Prasa 160 *288*
76. Prawo 162 *289*
77. Prus 164 *290*
78. Przestępczość 166 *291*
79. Rolnictwo i agrokultura 168 *292*
80. Rosja: historia i kultura 170 *293*
81. Samochody i pojazdy mechaniczne 172 *294*
82. Sienkiewicz 174 *295*
83. Sport 176 *296*
84. Sport: piłka nożna 178 *297*
85. Sport: rekordy i rekordziści 180 *298*
86. Święci 182 *299*
87. Taniec i balet 184 *300*
88. Teatr współczesny 186 *301*
89. Teatr: historia 188 *302*
90. Technologia 190 *303*
91. Telewizja 192 *304*
92. Transport 194 *305*
93. Waluty świata 196 *306*
94. Wielcy przywódcy i wodzowie 198 *307*
95. I wojna światowa 200 *308*
96. II wojna światowa 202 *309*
97. Wynalazki 204 *310*
98. Zoologia 206 *311*
99. ZSRR: polityka, historia, gospodarka 208 *312*
100. Żeromski 210 *313*

MUZA SA
00-590 Warszawa, ul. Marszałkowska 8
tel. (22) 621 50 57, 621 50 58
Dział zamówień: tel. (22) 628 61 87

Warszawa 1996
Wydanie I

Skład i łamanie: MUZA SA
Przygotowanie do druku: P.U.P. ARSPOL, Bydgoszcz
Druk i oprawa: POZKAL, Inowrocław

Biblioteka Śląska w Katowicach
Id: 0030000076602
I 866487

Książka dla sympatyków i potencjalnych uczestników teleturnieju „Jeden z dziesięciu". Zbiór 1500 pytań zawartych w tej książce obejmuje te, które już pojawiły się w teleturnieju oraz te, które dopiero się pojawią. Pytania są ułożone według 100 dziedzin stanowiących zakres tak zwanej wiedzy potocznej. Odpowiedzi znajdują się w drugiej części książki.

ISBN 83-7079-328-2